

Erdélyi Protestáns Lap.

AZ ERD. EV. REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS LAPJA.

Laptulajdonos: az erd. ev. ref. egyházkerület.

Felelős szerkesztő: NAGY KÁROLY, th. tanár.

Szerkesztőség, hova a kéziratok és magán előfizetések bérmentve küldendő, az ev. ref. theol. fakultás épületében 2. ajtó.

Előfizetési ár: egész évre
félévre

12 kor
6 kor

Templomok fűtése! Törs és Ormai

A modern technika vívmányai minden téren óriási haladást mutatnak. Az ember igyekszik mindenben a legjobbat, leghasznosabbat produkálni, találmányaival a társadalom kényelmét szolgálni.

Erre szolgál a templomoknak legczélszerűbb rendszerek szerinti központi fűtése is.

mérnök vállalkozók
műszaki Kolozsavárt, Mátyáskirály-tér 18.
irodája

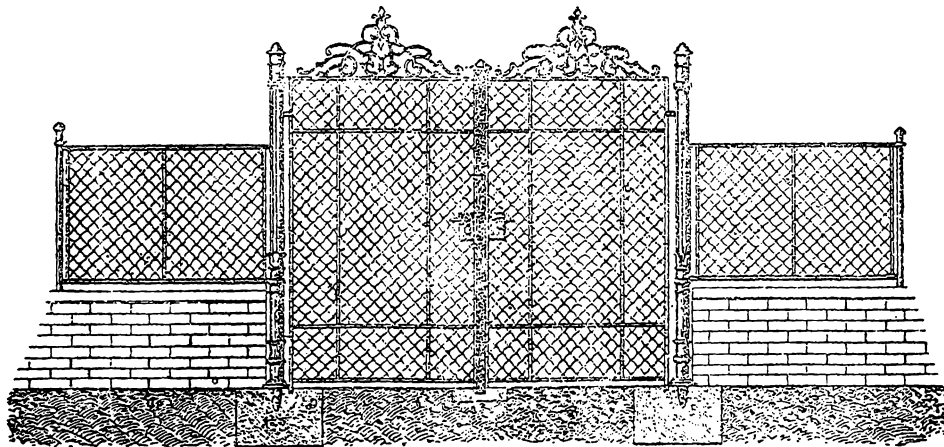
Ennek szüksége ujabban mind nagyobb követelésekkel lép fel. A templomok fűtését követelik minden felé! E cél megvalósításához segédkezet nyújt Törs és Ormai mérnök vállalkozók a jó hírnévnek örvendő műszaki irodája. Ajánlja még szellőztetések, vízvezetékek, csatornázások, továbbá szagtalan klozetek, fürdőszobák, kórházak berendezését. Költségvetések ingyen és bérmentve!

Olaszó kerítések. LÉBER GYULA Első erdélyi sodrony szövet-fonat kertkerítés és ruganyos aczélsodrony ágybetétek gyára Kolozsavárt, Egyetem-utca 12.

Telefonszám 439.

Telefonszám 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, díszkerítések, sírok stb. bekerítéséhez való gúpsodrony fonatát, majorsági udvarok fonattal való bevonását, pinexet, padlás felső világossági, magtár- és éléskamara ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz és kavics válogatásához, szikafogók, gyárkéményekre.

Zöldre festett légszűrő, szeleió és löher-tisztító rosták, Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas, róz- és czinszövetek. Kruppa sodrony szegélyzetek, aczél, tuskés sodrony, kertek stb. bekerítéséhez. Kétféle ruganyos aczél sodrony ágybetétek (matracz), sodrony lábtörők stb.

Nagy képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. 16

Erdély legnagyobb üzlete és ékszerek gyártására egyedül berendezett műhelye. Sárga János ékszerész Kolozsavárt

Főüzlet: Mátyás király-tér. ———
Fiók-üzlet Wesselényi M. u. 11.

Ajánlja dusan berendezett raktárát mindennemű arany és ezüst néműekben, drága kőékszerekben, régiségek, valamint a legújabb angol és francia különlegességekben. Különös figyelmébe ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb technikai vívmányokkal berendezett műhelyemet, hol modern ékszerek gyártása, átalakítása, vésnői ötvös művészet remekei saját közreműködésem mellett készülnek.

Műhelyem a nagyérdemű közönségnek megtekintésre rendelkezésre áll.

Nagytiszteletű lelkész és tek. tanító úr!

ha Kolozsavára méltóztatott utazni, legyen szives

Stief Jenő és Társa

Deák Ferencz-utcában

papirkülönlegességek áruházát, irodai felszerelések nagy raktárát, könyv- és könyvnyomdáját felkeresni, és bevásárlásait ott eszközölni.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Van szerencsém a n. é. vevőimmel tudatni, hogy helyszük e miatt és többeknek óhajta folytán jelenlegi üzletemet egy szomszédos (*Deák Ferencz-utca 5. sz.*) helyiséggel kibővítettem, ezen osztályt kizárólag az egyszerűtől egész a legfinomabb kivitelű és izlésű

menyasszonyi kelengye,

férfi- és gyermek-fehérmű és vászon-cikkkel

egész ujonnan úgy rendeztem be, hogy a mai legmesszebbmenő igényeknek megfelel, valamint az elsőrendű gyárosokkal való összeköttetéseimnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az árak tekintetében bárkivel versenyezhetek.

Minden egyes darabon a szabott ár látható, — minden idővesztés és csalódás ki van zárva.

A n. é. vevőim szives látogatását kiváló tisztelettel k'

SÁRGA KRISTÓF

fehérmű- és vászon-raktára

Kolozsvár, Deák Ferencz-útca 3. és 5. sz.

SZABOTT ÁR. * * *

PONTOS KISZOLGÁLÁS.

Legjobb, legszebb és legtartósabb

férfi-, női- és gyermek-czipők

meglepő nagy választékban áll a n. é. közönség rendelkezésére a jó hírnévnek örvendő

Michelstädter S.E. és H.

czipőgyár
fióküzletében Kolozsvárt Főter 11. sz.

A hol a n. é. vevő közönség eltérően a többi üzletektől meg van kimélve az alktól, mert minden czipőben a szolid polgári ár feltűnően bevésve található.

Vidékre választék készséggel küldetik. — Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kizárólagos raktár egész Erdély „Ideal“ czipő-kapta részére a nélkülözhetetlen fából
(párja 3 kor. 50 fillér.)

*A nagytiszteletű lelkész és tek. tanár,
tanító urak különös előnyben részesülnek.*

Megnagyobbított férfi ruha-
 raktár és szabó üzlet
RÉTI SÁNDOR
Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 4.

 Egyedüli
csakis ho:
férfi, fiu- és g
óriási választél
kon árusittatn:

Erdélyi Protestáns Lap.

AZ ERD. EV. REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS LAPJA.

Laptulajdonos: az erd. ev. ref. egyházkerület.

Felelős szerkesztő: NAGY KÁROLY, th. tanár.

Szerkesztőség, hova a kéziratok és magán előfizetések bérmentve küldendőek, az ev. ref. theol. fakultás épületében 2. ajtó.

Előfizetési ár: egész évre
félévre

12 kor.
6 kor.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Elnöki megnyitó.

Az erdélyi ev. ref. Egyházi Értekezlet közgyűlésén, Nagy-Enyeden tartotta: *Gróf Kuun Géza*.

És vive engem az Úr háza kapuja ajtajához, melly vagyon északra és ime ott asszonyi-állatok ülnek vala siratván a Tammuzt,)* Hasonlóképpen siratták a görög nők Adonist az adonia-k ünnepén, melyeket évenként egyszer tartottak meg; egy napi rövid öröm után Adonis szobrát jajgató nők gyászének és fuvoiaszó kíséretébe a tengerbe süllyesztették. Adonist ifjan érte a balsors, valamint Tammuzt is vadászaton egy vadkan sebezte meg halálosan. Tammuz s illetőleg Adonis eredetileg a nap rövidülését jelentették, s innen van, hogy a héberek negyedik hónapját márcziustól számítva, tehát a június—július hónap illető részét tammuz-nak nevezék s Tammuz ünnepét a júliusi újhold idején kezdve ünnepelték. Az egy napi öröm az adonia-kon, melyet a gyász napjai követtek, azért volt, hogy a napok immáron elérték legnagyobb hosszúságokat s a gyász az innen kezdődő megrövidülésért volt. *Derüre ború,* ez épp úgy áll a természetre, mint az emberre nézve s ez az ellentét mély benyomást gyakorolt a kezdetleges időkor embereire. A nap hogyan tűnik el az égről, a hold hogyan fogy el, fontos kérdések voltak, ki gyújtja meg a csillagokat, ki oltja el őket, a nyár hogyan változik téltre s a téltavasra, mind olyan kérdés volt, mely nagyban foglalkoztatta az őskor embereit. Plutarch, ki a Kr. urunk után való I. évszázadban élt, (meghalt 120 körül) s mint az ó-hellén mithologiai perceptiók híve és Apollon Pythyos főpapja azok közé tartozott, kik a régi világrend élenyészte felett hangos jajgatásba és sohajokba törtek ki, az ősrégi mythost az új időkre alkalmazta s előre látta, hogy a keresztyének üldöztetéseinek viharja után bekövetkezik a szélcsend, az új vallás békés fejlődésének a sokat szen-

vedett keresztyének által Istenben vetett bizalommal várt korszaka.

A Pantheon Rómában egyik régi hagyomány szerint nyitva állott a legkülönbözőbb kultusok isteneinek. M. Agrippa építette 27 évvel Kr. születése előtt; jelenleg azt tartják, hogy a hét planetaris istenségnek ajánlotta volna. A templom a pogánykor megszűnte után mind addig üresnek maradt, míg IV-ik Bonifacius 609. márczius 13-án a „mindszentek“ templomává fel nem avatta, nézetem szerint jelül annak, hogy az említettem hagyomány talán még sem csalódott. Péter apostolnak azt tanácsoltak volna, hogy az általa imádott Isten szobrát a Pantheonba helyezze el, a mely tanácsot ő a hagyomány szerint azon kinyilatkozással utasította vissza, hogy az egy igaz Isten a bálványoknak nem lehet osztályos tárhanem magának igényel templomot. Századok multával a Pantheonban, hova Péter az egy igaz Istennek helyet nem keresett s el nem fogadott, a katakombákból 28 szekérral oda szállított tetemei a keresztyén vértanuknak helyeztettek el s a templom *S. Maria ad Martyres* nevet nyert. Választanunk kell *Pán* és *Krisztus* közt; a kettőt egyeztetnünk nem lehet, valamint a pantheismust sem lehet egyeztetnünk a keresztyénséggel s épp oly kevéssé, mint az anyagelvüségét, a materialismust, az utóbbival. A materialismus nem hogy az erkölcsi élet színvonalát emelni tudná, az erkölcsi jóról és roszról még számot sem tud adni, a jónak és rosznak elvét semmiképpen kifejtteni nem tudja, mert mivel bizonyíthatná az anyagnak elejétől fogva s lényeg szerint való jó vagy rosz minőségét? Az atomisták parányai sem nem jók, se nem rosszak s ha elegyedésekből a világ elő is állhatott volna, a jó és a rosz, mint az erkölcsi élet elvokai, elő nem állhattak. A pantheismus dualismusa a jónak és rosznak ugyan eredetét kijelölheti, sőt legkönnyebben jelölheti ki, de a miért kérdésre adós marad válaszával, mert nem tudja indokolni azt, hogy az egyik szellem miért jó,

*) Ez. 8. 14.

a másik miért rossz. Az eráni népek vallásában a jó és rossz küzdenek egymással, mint két egyenlő hatalmu főlény, de a régi perzsa vallásban, a mint azt az ékirati szövegekből látjuk, a jó elvoka volt a főisten, s a rossznak szelleme ennek alárendeltje. Mindeneknek teremtetője, a régi perzsa vallás. *Ahura-Mazda*-ja, mint a jó elvoka, hogyan teremthetett egy olyan lényt, mely vele ellenkező természetű? Az ok az okozatba saját lényegét viszi által, sajátágait működteti s nem lehet, hogy valamely ok oly okozatnak legyen létrehozója, mely tőle lényege szerint merőben különbözik. A pantheistikus tan, a mint látjuk, egy nem kisebb ethikai nehézségbe ütközik, mint maga az anyagelvűség. De hát a keresztyén felfogás és világnézet ezen nehézséget el tudja-e háritani vagy meg tud-e vele küzdeni? A pantheismus ép annyira a *determinismus* elvét vallja, mint a materialismus; az anyagban nincs semmi önrendelkezés, a parányok a végtelen ürben nem maguk akarattjukból mozognak, hanem vagy véletlenből, vagy valamely mekhanikai törvény következtében; a dualismus rossz szellemei természetüket meg nem változtatják, rosszak, mert eredetileg azok voltak s azoknak maradnak mind végig.

A keresztyén felfogás azonban épp úgy fogadja el a *determinismust* s ezen tan következményeit, mint a *szabadakarat* elvokát s mind azt, a mi ebből következik. Isten a legtökéletesebb jószág, mint végső ok, semmi rossznak nem lehet okozója s a logikának teljesen megfelelő az a tantétel, mely szerint *Ádámot* ártatlanságban teremtette, mert ennek ellenkezője épp annyira ütköznék össze az okszerűség (causalitas) törvényével, mint például az, hogy a hideg meleget eredményez, a világosság sötétséget, a sok keveset, vagy mind ez megfordítva. Ádám nem a bűnre hivatott, hanem az Istennek tetsző életre és szabadakaratából esett bűnbe s csak ilyen értelemben lehet bűnről szó, s mert az ethikának nincs értelme bűn és büntetés nélkül s a bűnnek correlativuma a büntetés, valamint az erényes cselekedetnek a jutalom, bár elég gyakran hallunk a vallástól teljesen elkülönített erkölcs-tanról, az anyagelvűség s a pantheismus ethikájáról, ilyen nincs és nem is lehet, mert az erkölcsstan, mint fennebb látók, a keresztyén hitélet gyakorlati megnyilatkozása, édes, zamatos gyümölcse. Nem a földi jutalmat igéri Krisztus azoknak, kik háboruságot szenvedtek, hanem így szól hozzájuk: *örüljétek és örvendjétek: mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben. Mert e képen háborgatták a Prófétákat is, kik ti előttetek voltak.**) A buddhismus erkölcsstanáról mondják sokan, különösen a legújabb időben, mióta a buddhizmussal behatóan foglalkoznak, hogy a keresztyén erkölcsstannál nem

áll alább, sőt némelyek szerint ezt felül is mulja. Tévedés és csalódás! Szépek a buddhismus erkölcsi parancsolatai s a keresztyénekével igen sokban egyezők is, bölcsek a tilalmak, megható és igazán szép az a részvét és gondoskodás, mellyel a buddhisták a világ összes lényei iránt viseltetnek, a testvériség köteléke kiterjed náluk az állatvilágra is s a Buddha*)-valók minden időben hiven követték az adott rendeleteket és mégis a buddhismus valósággal erkölcsstan nélkül szükölködik, mert a legfőbb büntető s jutalmazó tantételeikben hiányzik, hiszen személy szerint való Istenről nem tudnak, Buddhával szemben háttérbe szorulnak a régi hitből átvett istenségek. A tökéletesek nem Istenhez térnek vissza, hanem mint fejlődésük s jutalmuk végső állapotát a *nirvaná*-t érik el, illetőleg a megsemmisülést, mert a szanszkrit *nirvana* szó elhamvadást, a mécsnek vagy tűznek elalvását jelenti. Ők ott végzik, a hol a keresztyének az örök életet kezdik; szerintök is a földi élet előkészület, de mire előkészület? az enyészetre, míg a keresztyén előkészület az örök igazság elfogadására szolgál. Az élő lények iránt való részvétel s gondviselés meg van Krisztus urunk tanításaiban is, s ez nem csupán a buddhismus kiváltsága, hiszen szent Megváltónk erre vonatkozólag a többi közt ezeket mondja: *Tekintsetek az égi madarakra mert azok nem vetnek, sem aratnak, sem a csürbe nem takarnak, mindazonáltal a ti mennyei Atyátok eltartja azokat**)*

Assisi Ferencz ezen az állatokra is kiterjeszkedő gondoskodásnak és testvéri érzésnek néhány vallásos költeményében adott kifejezést.

Erkölcös férfiú volt Sokrates, de nem azért volt erkölcsös, mert az ó-hellén ethika rendeletei szerint élt, hanem azért, mert lélekben az egy Istenhez tudott emelkedni. Erkölcsösök voltak a stoikusok, mert tudtak az élet mulandó örömeiről lemondani és szigorúan megkülönböztették az erkölcsileg jót a pusztán kellemtől, de az, a mit nem tudtak, az a tiszta örömeik felismerése volt, a melyek a múlt napokkal el nem mulnak. Erkölcsös volt Cato az idősebb, de tulszigorúan ítelt embertársai felett; erkölcsös volt az ifjabbik Cato is, de lelke nem volt elég erős a közbajok miatt támadt emésztő bánatjával megküzdeni. A hitetlenek és a hitetlenek hírében állók közt is találkozunk erkölcsösökkel és ha utóbbiak szája nem is dicséri Istent, szívük mélyében hívők. Az ilyeneknek azonban nagy fogyatkozása, hogy szavuk nem jelenti ki azt, mi lelkük mélyében rejlik.

Mily szép volna, ha ezen erkölcsös életüek nemcsak tényekkel, de vallomásaikban is ill. vallásfelekezetiük hiveinek jelentkeznének! Mily szép volna, ha nemcsak életük tényeivel, de

*) A *Buddha* szó szanszkritul azt jelenti, ki a tökéletes tudást (*boddhi*) elnyerte.

***) Máté VI. 26.

élő szóval is magasztalnák az egy élő Istent! Hiszen Isten rendeleteit követik, miért nem hát, hogy nyilván vallják, hogy mind ezeket Isten nevében cselekszik? A kételkedés nemcsak a tagadáshoz vezethet, de vezethet az igazságok megismeréséhez is, ez az elmének egy átmeneti foka, és csak mint ilyent lehet komolyan számba vennünk, mert a ki véges végig kételkedik, annak elméje nélkülözi azt az erőt, mely képessé teheti az igazságok elfogadására. Az a ki folyton kételkedik és meggyőződésre nem tud szert tenni, ahhoz hasonlít, ki egy ház ajtajánál megáll s nem tudja, hogy mitevő legyen, bemenjen-e vagy künnmaradjon; Horatius rusticusához hasonlítható, ki a folyam partján megáll s várja, hogy vizei elfoljanak, hogy száraz medrén átkelhessen, *at ille labitur et labetur in omne volubile aevum*. Sokan vannak, a kik mindent kétségbe vonnak, minek igazsága felől érzéseikkel meg nem győződhetnek, az ilyenek vegyék fontolóra, hogy matematikai ismereteink csupán az emberi észből erednek menten a tapasztalattól. A mathesisnek oly „a priori” ismereteken kell felépülni, „a melyek igazságát minden tapasztalattól függetlenül az elme önmagától állapítja meg.“*) Még a geometria is csak részben merit a tapasztalat vizeiből. Euklides legtöbb axiomája „a priori” megállapított, így p. o. XI-ik axiomája valószínűs postulat. A „tér” maga philosophiai „fogalom,” épp úgy, mint az „idő;” az, a mit érzéseink utján térnek tudunk, annak csak egy részecskéje, meghatározása s ennyiben inkább ellentéte és sohasem csupán csak tér, hanem valaminek kiterjedése s a tét „a priori” gondolatban alapítjuk meg. A személyes Isten hasonlóképen *postulat*, az emberi értelem *legfőbb követelménye* s a ki Isten létezését azért tagadja, mert gyarló érzékei utján erről meg nem győződhetett, ugyaneze okból tagadásba veheti a tét s az időt is s ezekkel együtt a számtan igazságait, a tér- és mennyiségtant, épp azt, mit általánosan a legpositivabbnak tartanak. A tapasztalati körünkön kívül esők tagadásba vételével vizsgálatunk a legfőbb kérdésekre nézve az *ignoramus* eredményénél többre nem vezethet, *ignoramus* és *ignorabimus* az az „a jövőben sem fogjuk tudni” s ez bizony kétségbe ejtő eredmény, mely még a jövő reményétől is megfoszt. Miért is reménylenénk, ha hiába reménylünk?

(Vége következik.)

Az erdélyi ev. ref. Egyházi Értekezlet közgyűlése N.-Enyeden.

(Befejező gyűlés.)

A tulajdonképeni tárgyalógyűlés az összejövétel második napján vette kezdetét. A lelkesedés már csökkent, de annál nagyobb figyelemmel és körültekintéssel végezték a tárgyalandó pontokat. Érdekes

*) „A Két Bolyai. Élet és Jellemrajz.” Irta Bedőházi János, a 160-ik l.

és részletes vitát keltettek a következő kérdések: 1. Az egyházi vizitációk ügye. 2. A lelkesek egyháztársadalmi munkássága. 3. Az 1848 XX. trucz. 4. A vallástaniítás. 5. Az egyházi értekezlet szervei a községekben. 6. Papi temetkezési egyesület létesítése. A második nap közgyűlés kimagasló pontját a Nagy Károly titkári jelentése képezte, mely megvilágította az összes egyháztársadalmi munkálkodást. Oly jól esett hallani, mikor az árnyoldalak feltüntetése mellett egy-egy fénysugár is felcsillant.

Vajda Ferencz a szektáskodás veszélyeire hívja fel az Értekezlet figyelmét. Deák Lajos igazi vallásosságot, istenfélelmet és az egyházhöz való ragaszkodást sürgeti, ezt oltjuk a nép, a tanítványok szívébe. Tóthfalusi a ref. diakonissa intézet felállításával, a nőneveldek felállítását sürögősebbnek véli. Véleményünk szerint az előbbi sem odázható már. Ha megakarjuk magunkat őrizni a kellemetlenségektől, melyek az apácák részéről fenyegetnek bennünket: a prot. diakonissa intézet felállításával elodázhatalan kérdés. Látjuk nap-nap felújuló sérelmeinket, melyek az ország különböző kórházaiban alkalmazott *nénikék* részéről hitfeleinkkel szemben követtetnek el; azt a sajnálatos állapotot, hogy a férjhez nem ment nők, keresetforrás nélkül lévén, csak a társadalmi proletárok számát szaporítják, holott ha diakonissa intézetet végeztek volna, mint betegápolók, az ország minden intézetében keresetforrásra találnának. Ezzel megmentenénk oly sok nőt a társadalmi élet veszélyeitől, mely legtöbb esetben az elbukáshoz vezet; de használnánk felekezletünknek is nagy mértékben. Fontos dolog az, hogy egy nagy beteg körül ki végzi az ápolási teendőket. A beteg az ápolójában a megmentőt látja, hozzá a legjobban ragaszkodik, ennek minden kicsiny tette, szava befolyással van rá. Hát ha a lelki élet dolgairól, a vallásról van szó? A beteg ha máskor nem is, de válságos állapotában a vallásos kérdésekkel, a tulvilág dolgaival a legszívesebben foglalkozik; óhajtja, vágyik tudni, mily sors vár őre a jövő életben. S ha egy ilyen, a láz által agyon gyötört, elcsigázott beteget körül vesz a kigyó-ravaszsággal, de egyszersmind galambszelidséggel felruházott apácza, nem lesz-e könnyű mézédés szavaival az ő betegét maga részére megnyerni? Nem fog-e könnyen hajlani az a beteg az ő hűségese ápolójának szavára, ki végső óráiban is vele van, őt ápolja és vigasztalja. Bizony-bizony megfontolandó dolgok ezek s ha romlásunkat nem akarjuk s nem akarjuk, hogy hiveink állandóan ki legynek téve az ilyen lelki kényszereknek: gondolkoznunk kellene holland és német mintákra berendezett prot. diakonissa intézetek felállításáról és ennek keresztül vitelet elodázhatalan, égető kérdésünknek kellene tekinteni.

Zayzon János a vallástaniításról szól, kiemeli azt, hogy e téren is gyökeres változtatásokra van szükségünk. A vallásoktatás anyagát rendeznünk kell. Ne csak dogmatikát, száraz hitelveket tanítsunk, hanem életet vigyünk tanításunkkal a tanítványok lelkébe. Rendeznünk kell a vallásoktatást minden irányban s miután ez sok időt igényel, kéri a közgyűlést, bosszabbitsa meg mandátumát. A közgyűlés tudomásul veszi az előadó kérését és megbizzza a jövőre is ez irányu működéssel.

Fogarasy Albert a sajtóügyi gyűlés szervezését óhajtja, mely küzdene a vakhit és a babona ellen, ezzel a ref. egyház önvédelmi harc terére lépne.

Dr. Bartók György püspök és Zeyk Dániel nem ajánlják ez indítvány elfogadását, ennek megbeszéléséhez hosszabb idő szükséges. A megkezdett uton való kitartó haladást és lelkes munkálkodást ajánl mindkettő.

A gyűlésről részletes tudósításunkat különben a következőkben adjuk:

Nagy Károly felolvassa titkári jelentését s elmondja hogy az egyházi értekezlet 3 választmányi gyűlést tartott s ezeken 57 határozatot hozott. A közgyűlés örömmel vette tudomásul, hogy a *Vasárnap* című népies lap kiadásának anyagi oldala most kedvezőbb adatokat tüntet fel, mint a múlt évben.

A titkári jelentésben egyenként felsoroltattak azok az egyházmegyék, ahol az egyházi élet felélénkítésére nézve kedvező lépéseket tettek. Nagy-Szebenben egy magyar református nőegylet alakult s énekkar. Ezenkívül református munkás-, tanuló- s inasotthonok teremtettek. A közgyűlés lelkesült éljenzéssel fogadta ezt az örömdetes mozgalmat. A titkár ezzel kapcsolatosan kifejtette, hogy milyen jó volna, ha a református lelkészek kezükbe vennék az elhagyott kiskorú gyermekek gondozását, s így az állam anyagi pártolása mellett a község szegényebb tagjait is keréket juttathatná, amennyiben az állam egy kisdéd gyermek fentartásáért 8—10 forintot fizet. Jó volna ha a lelkész szervezné az állam e jótékony irányu munkásságát a maga körében.

Érdekes adatok merültek fel a *kézdi* egyházmegyé-
ből is, ahol a parochiális könyvtár szervezését kezdték meg. A papi lakon lévő könyvtár a nép számára szükséges nevelő s erkölcsfejlesztő olcsó könyveket tartalmaz. Úgyanott kezdtek hozzá a nálunk eddig egészen új vallásos munkához, a gyermekistentiszteletek meghonosításához.

Nagy munkásságot fejtett ki az *udvarhelyi* egyházmegye. Ez kisebb körökre oszlott s így fogott hozzá az egyháztársadalmi munkához. Az udvarhelyi egyházmegyében fordítottak a legtöbb gondot a vallásos népies iratok terjesztésére.

Különösen ki kellett emelnie *Hosszúfalu* érdemes lelkészének üdvös munkálkodását. *Zsigmond* Károly valóságos apostoli munkát végzett, a mikor a közelfekvő Romániában Predeal, mellett lakó, szétszórtan élő magyar reformátusokat összegyűjtötte, összejövetelüket szervezte s lelki gondozásban részesítette a romániai diasporák híveit. Predeal mellett az urvacsora kiosztásban 100 református vett részt, akiket csak *Zsigmond* Károly buzgalkodása mentett meg a református hit s így a magyarság számára.

Hasonló buzgó munkálkodást fejtettek ki *Maros-Vásárhely* és *Brassóban* is. Példátlan élénk egyháztársadalmi munkásság híret halljuk különösen az utóbbiból. A magyar protestáns nőegylet estélyeket tart. A szegények, özvegyek és árvák gondozására nagy súlyt fektetnek. Eddigi buzgó működés következtében a még ifjú protestáns nőegylet már 12 ezer korona vagyont gyűjtött nemes céljai számára. Itt fel kell említeni azt is, hogy a brassói református körlelkészességben két presbiternek az a különös hivatása van, hogy bejelenti azokat a vegyes házasságból származott születési eseteket, a hol a lelkész, egyháza előnyére buzgó munkásságot fejthet ki. Így a múlt évben is 93 gyermeket keresztele meg, akiket különben az ilyen presbiteri eljárás nélkül bizony elveszített volna a református egyház. Brassóban ezenkívül „Ifjúsági egyesület” is működik. A reformáció-ünnepélyén az énekelni szerető gyermekek közt énekeskönyveket osztanak ki.

A titkári jelentés végül megmondja az összes tagok számát: Eszerint az erdélyi egyházi értekezletnek van 293 világi, 277 egyházi s 295 másféle, összesen 865 tagja.

Nagy feltűnést s élénkséget idézett elő *Csia* Kálmán lelkész azon indítványa, hogy vezessenek minden egyházközségben vallomási könyvet, amelyben a lelkész az utókor számára megörökítené a lelkipásztorkodás körül szerzett tapasztalatait. Az indítványt kiadták bizottsági véleményadás végett.

Zsigmond Ferencz pénztárnok jelentése következett. Eszerint az értekezletnek az elmúlt évben 405.32 kiadása, 601.65 bevétele s 1920.03 összes vagyona van. A közgyűlés megadja a felmentést.

János Béla „Egyház és haza a ker. vallásban” címen olvasott fel s tárgyalta a két fogalomnak összefüggését a ker. vallás keretén belül protestáns szempontból. A közgyűlés a felolvasásért köszönetet szavazott, mely után azt az indítványt fogadta el, hogy jövőre a felolvasások tizenöt—husz percnél tovább ne tartsanak, s hogy gyakorlati vonatkozással birjanak.

A felolvasással a délelőtti ülés bevégeződött.

Ebédre az értekezlet tagjai különböző családokhoz voltak hivatalosak.

Délután *Tihfalu* i József referál *Vajda* Ferencz határozati javaslatáról. Öt pontban összegezi jelentését. Első

sorban azt ajánlja, hogy az egyháztársadalmi munka kötelező megkezdése mondassék ki. Másodsor hangsúlyozza azt, hogy a vallásoktatást reformálni kell az egész vonalon. Harmadsor indítványozza, hogy a protestáns tanítók az egyházi liturgiában is képesítést nyerjenek s csak úgy alkalmaztassanak, ha egy, egyházilag erre a célra választott bizottság képesíti őket.

Vajda Ferencz a szektáskodás veszélyére hívja fel az Értekezlet figyelmét. Terjed a baptismus, nazarénismus, az adventisták, ezek ellen tenni kell valamit. Már annyira mentünk a baptistákkal, hogy ezek szembe szállnak a református pappal, megzavarják egyházi funkciójukat. Eljönnek a református temetes végrehajtására. Hiába mondjuk a baptista profétának: Uram, neked itt nincs jógod, mégis elkezdenek beszélni. Ezért egy alkalommal a csendőrekkel kellett eltávoztatnom egy ilyen baptista szónokot. Tehát a szekták ellen való küzdelemhez nem elég csupán a cura pastorális alkalmazása, itt állami törvény által való szabályozásra van szükség.

Nagy Károly hangsúlyozza azt, hogy az 1848. évi XX. törvényozzikk életbeléptetése által az újabb felekezetek ügyei is rendeztetnének. Ha ezeknek a szektáknak majd templomot s rendes lelkészt kell fentartaniok, akkor az egyházi adózás ala vetve, nem veszélyeztetik a mi egyházainkat. Kérnünk kell az államot, hogy szorítsa ra e szektákat arra, hogy mutassák be hitvallásukat. De mi is tegyünk erre nézve valamit. Puhatóljuk ki, mi is az ő titkuk, a mivel a népre hatnak? Csak így egyensúlyozhatjuk működésüket.

Bodor Géza esperes „Az Egyházi értekezlet szervezése az egyházközségben” című dolgozatában referál a tárgyról. Utasítsunk minden lelkészt, hogy szervezze saját egyházközségében az egyháztársadalmi működést az egyházmegyei Egyházi értekezlet keretében. Különösen kezdje meg a munkát a szegények és árvák ügyének felkarolásával s az ifjúság nevelésével. A ki nem foghat bármiféle okból is a munkához, indokolja ezt fölöttes hatósága előtt. Természetesnek találja, hogy a városokban, a hol nőegyletek s más egyesületek alakulhatnak, ott egészen másféle uton kell működni. A lelkész kezét nem lehet megkötöni, belátása szerint, s a viszonyokhoz képest fogjon amunkához.

Nagy Károly: Nem arról van szó, hogy a falvakban külön egyházzervezetet alakítsunk. Nem formális egyesület akarunk, a mely által az egyéni hiuság nyerne tért s a papnak hiveivel civődnie kellene, hanem arról van szó, hogy fogjunk már egyszer a munkához. Vezesse a pap belátása szerint az egyháztársadalmi munkát a presbitérium s a lelkesebb hívek segítségével.

Egerházi Lajos a papi temetkezési egyesületről értekezik, a melynek az volna célja, hogy a lelkészek életbiztosítását eszközölje.

Dr. Bartók György: Az értekezlet nem vállalhat felelősséget ilyen dolgokért.

A közgyűlés mellőzi az indítványt.

Novács László pártolólag szól egy más indítvány mellett, a melyet a marosi egyházmegye nyújtott be, s a mely odairányul, hogy a vasarnap pontos megtartása sürgettesék.

A szesz italokat áruló helyek délelőtt 9 órától délután 5 óráig zárva tartassanak,

Azonkívül a 15 éven alóli gyermekeknek a falusi korcsmákban való részvétele szigoruan tiltassék el, mert ez a mi falusi életünknek a legnagyobb métyele.

Több tárgy nem lévén, gróf Kuun Géza világi elnök bezárja a második közgyűlést.

Deési egyházi elnök Mielőtt elutaznánk, kötelességünknek tartjuk Nagy-Enyed városnak szives vendéglátásáért meleg köszönetet mondani. Isten éltesse e város lakóit s virágoztassa a Bethlen főtanodát.

Dr. Bartók György: Engedjék meg, hogy még egy pár szót szólhassak. Erzelmeimet akarom tolmácsolni nagyméltóságú gróf Kuun Géza irányában. a ki megmutatta, hogy célunkkal rokonszenvezik. Mielőtt eltávoznánk, fogadja legőszintébb hálánkat. Büszkék voltunk szeretett elnökünkre, a ki nemcsak az Értekezlet, hanem bármely európai intézetnek méltó elnöke lehet nagy tudása mellett. Kivánjuk, hogy a jövő évben jó testi és lelki egészségben viszontláthassuk szeretett elnökünket.

Gr. Kuun Géza: Ime, elértünk e program végéhez hozzájárultunk a nagy célokhoz, amelyek előttünk lebegtek.

Kettős érzelem fog el a távozáskor. Először az az

öröm, a melyet a viszontlátás reményében érezünk, a másik a bucsuzás szomorúsága, a melyet az elválás idéz elő.

Nem tudjuk, ha vajon a jövő év is együtt talál bennünket. Reméljük azt, hogy működésünk nem lesz nyom nélkül. Határozatok, elvált, viták voltak napirenden.

Elvetettük az életképes magokat. Hozzájárultunk az egyházi élet felélénkítéséhez és megerősítéséhez. Isten áldása kísérje munkánkat.

Igy végződött a n.-enyedi egyházi értekezlet második közgyűlése. Bizonyára megfogja teremni a maga gyümölcsét, e gyűlésen hintegetett mag. Oh bár hozna az egyik tíz, a másik 20, 30 és 100 annyit. Hadd virágozzanak anyaszentegyházunk, hadd győzedelmeskedjen minden ellensége fölött. Mi hisszük, hogy eljön előbb vagy utóbb a győzelem napja: mert „*ők az Urbium biznak, meg nem csalatkoznak*”.

Legyen áldott a munka, melyet végeztek, legyenek áldva, kik benne fáradoztak. Mondjunk köszönetet N.-Enyed vendégszerető városának és kérjük a Mindenhatót, adjon néki verőfényes napot a zivataros idők után, boldogulást, haladást jó népének.

Atrib.

TÁRCZA.

Egyházi beszéd.

Irta és elmondotta az erdélyi ev. ref. egyházker. egyházi értekezletén 1902. május 22. Nagy-Enyedén. *Kenessey Béla.*

II.

Az Úr tanítja az én kezeimet a harcra; anynyira, hogy az én karjaim által megromlana az aczél kéz. És adta nékem a te szabadtásodnak paizsát és a te jobb karod tartott engem — mondja a zsol-táriró (Zsolt: XVIII: 35—36.) és a míg a hívőknek ajkán megzendülnek az erős Istennek fölmagasztalásai, ezek kétélű fegyverekké válnak az ő kezükben. (Zsolt. 149: 6.) Az evangelium harsonája és a Léleknek kardja: ezek az erősségek lerontására az egyetlen eszközök, a testnek minden erőszakoskodása, minden anyagi erő és emberi bölcselkedés nélkül, a legnagyobb gyengeség, a legteljesebb megalázódás és a legodaadóbb engedelmség mellett.

„Tudjátok-e hitszónokok” — mondja a nagy francia egyházi szónok Rossuet egyik gyászbeszédében, — „tudjátok-e, hogy az isteni győző, a Krisztus, a ki beszédeitek által akar a sziveken uralkodni? A szivek azonban ellenszegülnek s hogy lábaihoz verjük le, védekészüök daczára is föltétlenül lebirjuk őket, tudjátok-e mi mindenre kell vállalkozni? mily akadályokat kell legyőzni? Fel kell irogatni a rossz szokások bástyáit; le kell rontani a meggyökeresedett gonoszság mélységű tanácsait; le kell rombolni azokat az erődítményeket, melyeket az elvakult és elvadult büszkeség emel az Isten tudománya ellen s minden értelmet a Krisztusnak kell foglyul vinni. De lerontjátok-e a bástyákat, ha virágokat szórtok rá? Megsemmisítitek-e e titkos tanácsokat, ha a hallgatóknak csak a fülét csiklandozzátok? Hiszitek-e, hogy e büszke erődítmények leomlanak kimért körmondataitok hangjára? S hogy a lelkeket megnyerjétek, elég-e őket egy pillanatra a muló gyönyörűség meglepetésével elbájolni? Nem, ne ámítsuk magunkat; ennyi bástya lerontására, ennyi ellenállás legyőzésére betanult tagjártatásunk, kiczirkalmazott mondataink, mesterkéltszavaink nagyon gyöngye eszközök.” (Gyászbeszéd Bo Wigoin F. felett.)

De nemcsak nekünk lelkipásztoroknak szólhat ez az intés, hanem az egyház összes tagjainak, mert íves beszédekkel, szétfolyó, elpárologtatott eszmékkel, tétova tanácskozásokkal, bizonytalanul keresgető

eszközökkel nem megyünk semmire sem. Vagy megragadjuk az Istennek ereje által erős lelki fegyvert: a Krisztusnak evangeliumát és azt nem köszörülgetjük el gyarló emberi bölcsesség fenő kövén és akkor foglyul visszük a lelkeket a Krisztusnak; vagy elvetjük, de akkor végünk van. Harmadik eset: nincs! Vagy mit mondok? A harmadik eset világot most éljük.

Az erősségeket, melyeket a világ emelt látjuk. Az emberi okoskodásokat, a nagyságot, mely föl-emelkedik az Istennek ismerete ellen, itt szemléljük. A mind élesedő felekezeti harcoknak kellemetlenségeit, bajait, veszteségeit kezdjük érezni. Híveink lankadtárságát szomoruan tapasztaljuk. A belterjes egyház társadalmi munka hiánya bánt. Az erkölcsök, a hit-hűség lazulása, a közöny és hitetlenség terjedése fájdalommal tölt el. Aztán keresgetünk, tapogatózunk, kísérletezgetünk, valami csodaszert szeretnénk találni a mi úgy kiegyenlítetté a modern tudomány és az evangelium között levő ellentétet, mert hát a tudó és a hívő ember állítólag egymással összeütközésbe jött. Próbálgatjuk, hogy hogyan lehetne Istent a magunk képére es hasonlatosságára átalakítani s a magunk evangeliumát belevinni az Isten által a Krisztusban kijelentett evangelium helyett a világba. De nincs elég hitünk, nincs elég erős elhatározásunk, hogy bátran, minden egyezkedés és alkuvás nélkül azt mernénk mondani, hogy Atyámfiai, férfiak, nem szégyeneljük a Krisztus evangeliumát, mert az Istennek ereje minden hívőnek idvességére; tartsátok azt bár ti, a magatok igazságosságában elbizakodottak botránykozatonak, ti világi bölcsességekben fölfuvalkodottak bolondságnak, mi nem akarunk másról tudni, mint a Krisztus evangeliumáról, mert nem adott égen és földön más név, mely által megtarthatnánk, mint a Krisztusnak neve és mi bizonyonnyal elhiszük, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység es semmi egyéb teremtett állat el nem szakíthat minket az Istennek szerelmétől, mely nagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban. Ti tétovázhattok, ám lássátok, kényszeríteni nem fogunk senkit, de „mi foglalatosságok leszünk a könyörgésben és az íge hirdetésének szolgálatjában.” Mi kötelesek vagyunk fölemelkedni könyörgésekben az égbe, hogy onnét nyerjünk világosságot, hogy azt terjesszük aztán a földön; nekünk meríteni kell az örök élet vizének forrásából, hogy aztán megöntözzük vele a földet. Tetszik ez a munka valakinek, vagy nem, mindegy, minket nem riaszthat vissza tőle senki, mert szent meggyőződésünk, hogy ezé a munkáé leend a diadal!

Ma egész egyházunk, ha ebben ez a mi egyházi értekezletünk teljes határozottsággal így mer szólni, ily szent hitvallással veszi fel a vitézkedést, ilyen szellemben beszél, ír, munkál, törekszik a célra, lelkesít, buzdít, tesz bizonyosságot s termi a léleknek gyümölcsseit: akkor nincs hatalom, mely ennek ellenállhasson, mert Istennek ereje által lesz erős a nagy erősségeknek lerontatásokra.

Félre minden gyengeséggel, minden határozatlansággal, tétovázó beküldetési kísérletekkel. A Krisztus evangeliumával zászlónkon, annak idevezítő erejével szívünkben, világot meggyőző hatalmával lelkünkben, megszentelő erejével cselekedeteinkben előre! És majd meglátjátok, hogy ez az erő anyagot is teremt magának, mikor a lelkek a Krisztusnak engednek és annak foglyaivá vitének.

Ugy tetszik, mintha még itt hallszanék körülöttem amaz első pünköszt sebesen zúgó szelének zendülése! Bár ne volna ez csak pusztá érzés, hanem az Úr valóban töltene is ki reánk is, a mint így együtt vagyunk a maga Lélekének kettős mértékét,

hogy felvévén a vitézkedésnek fegyvereit, erősek lennénk az Isten ereje által, hogy a harc után legyen békességünk Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által Ámen.

Igazgató-Tanácsunk üléséből.

Kolozsvárt, 1902. május 15.
(Folytatás.)

Főt. Püspök aa. áttevén ig. tanácsunkhoz a volt pókai tanító ellen irányuló panasz iratait, azokból konstatáltatott, hogy az illető tanító ellen folyamatban volt fegyelmi eljárás nem lett volna megszüntethető, mert oly vádak állanak fenn ellene, melyek alapján tanítói hivatalától való végleges megfosztása is kimondható. Konstatálta továbbá ig. tanácsunk azt is, hogy panaszlott tanító jelenlegi m.-szt.györgyi állásába is törvénytelenül jutott, mert pályázati kéréséhez, legutóbbi szolgálatáról bizonyítványt nem csatolt. Ezek alapján megválasztatását törvénytelennek és semmisnek nyilvánította ig. tanácsunk és egyidejűleg felkérte főt. Püspök aát, hogy a felfüggesztett fegyelmi eljárás folytatása iránt intézkedni sziveskedjék. Végül, tekintettel arra, hogy zsinati törvényünk nem intézkedik az u. n. hivatalból üldözendő fegyelmi vétségek külön felsorolása iránt: egyuttal fölkérte ig. tanácsunk az egyetemes konventi elnökséget is, hogy e kérdést vétesse föl a zsinati tárgyak közé.

Dr. Gidófalvy István kir. közjegyző beadván a szeretetház intéző bizottsága nevében, a Kővári Lászlónénál kötött ama szerződést, melylyel a szeretetház részére egy nagy kerttel biró szomszédos telek, 20.000 korona vételárban megvenni szándékolatik. Minthogy azonban ig. tanácsunk a vásár megejtését, ez időik szerint czélszerűnek nem találta, a bemutatott szerződést nem erősíthette meg, hanem arra hívta föl az intéző bizottságot, hogy csakis a szeretetház közvetlen szomszédságában levő kertrészlet megvétele iránt tegyen lépéseket.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr őnagyméltósága elutasítván a brassói ev. ref. egyházközség fizetés-kiegészítési kérését: ig. tanácsunk kimondotta, hogy ez ügyben, a véglegesen csak most megejtett általános revízióra való hivatkozással ismételt fölterjesztést tesz.

Ezek után behatóan foglalkozott ig. tanácsunk az egyházmegyék új beosztására vonatkozó bizottsági javaslattal és annak eredményében megállapította saját javaslatát, melyet az egyházmegyék véleményeinek meghallgatása után, az idei közgyűlés elé fog terjeszteni. Az egyházmegyei vélemények beküldési határidejét szept. 1-jére tette.

Főt. Püspök aa. előterjesztése alapján tárgyalta ig. tanácsunk a dévai egyházközség hitoktatói állásának rendszeresítése kérdését és bár ez állás mielőbbi betöltését maga részéről is szükségesnek látta, mindazonáltal, fedezet hiányában, egyelőre, csakis a hitoktatói teendőik ideiglenes ellátásáról gondoskodhatott akként, hogy a középiskolai tanítást a lelkészre, az elemi iskoláit pedig az állami iskola ig. tanítójára bízni engedélyezte.

A dunamelléki püspöki hivatal értesítéséből örömmel vette ig. tanácsunk, hivatalosan is, tudomásul dr. Darányi Ignác, m. kir. földmivelésügyi miniszter ur őnagyméltóságának egyházker. főgondnokká történt választatását és meleg átirattal üdvözölte őt nagyfontosságú új állásában.

A szászrégeni egyházközség indokolt kérésére kiutalta ig. tanácsunk Bocz Elek nyug. pap aa. részére azt a 98 kor. 70 fillérvnyi összeget, mely őt, elmúlt évi nyugdíjárán lóságából még megilleti, ám-

bár ez összeget az egyházközség lett volna köteles kifizetni, az interkaláris javadalomból, melyet azonban más czélokra használt föl.

Ebből az alkalomból egyuttal körlevelet bocsátott ki ig. tanácsunk az összes presbyteriumokhoz az iránt, hogy a papi interkaláris javadalmakat, mint a papi alapot illető elkölthetetlen tőkét, csakis rendkívüli esetekben és főhatósági engedéllyel használják föl más czélokra.

A körösi egyházközség indokolt kérésére megengedett, hogy papi állását egy évig, betöltetlenül hagyhassa.

A magyar-nemegyei lelkész ellen néhány hive részéről emelt panaszt ig. tanácsunk alaptalannak találván, elutasította.

A sepsi egyházmegyei tanács fölterjesztése alapján jóváhagyó tudomásul vette ig. tanácsunk Nagy Gergely, kisborosnyói énekevezér aának, 1902. jan. 1-től kezdve történt nyugalmazását.

Szabó István m. csaholyi lelkész, mint pelekeszii beszolgáló, kérte ig. tanácsunktól beszolgálási díjainak megállapítását, de miután erre maga a pelekeszii egyház presbyteriuma illetékes, kérésével oda útastatott, azzal a megjegyzéssel, hogy kellő formában történt megállapítás után kész ig. tanácsunk a megszavazott összeget folyósítani.

A más életpályára lépett lelkészek kimutatása minden egyházmegyéből beérkezvén, ig. tanácsunk ezek között hármát talált olyat, kik a lelkészi állással össze nem férő pályán működnek, minélfogva ezekre nézve előterjesztést fog tenni az idei kerületi közgyűléshez papi jellegük elvonása iránt.

Szentegyházi egyházközségünk 4000 kor. építési kölcsön iránti kérése, az egyházkerületi közalap kölcsönzéseinek teljes megszüntetése miatt nem volt teljesíthető, de engedélyt nyert az egyházközség arra, hogy az egyet. konvent által biztosított építési kölcsönt valamely szolid intézettől fölvehesse.

Az aldobolyi egyházközség papi kepeváltási szabályzata megfelelőnek találtatván, jóváhagyatott.

Orbán József, siklódi lelkész aa. kongrua kiigazítási kérését nem terjesztette ig. tanácsunk a miniszterium elé, mert nevezett aának hasonló kérése egyszer már elutasítottatott.

Nem volt teljesíthető Pánczél Károly, fogarasi lelkész aa. ama kérése sem, hogy az adóikvető bizottság elnöki állását elfogadhassa, mert a papi mellékfoglalkozások tekintetében kiadott rendeletünk elveivel ez az állás is ellenkezik.

A borszéki temp. om megépítésére vonatkozó egyházmegyei tanácsi jelentésből tudomásul vette ig. tanácsunk, hogy a tűzmentes anyagból való építés határozatott el.

Az apahidai magyarok körében szép reményű mozgalom indult meg egy magyar templom építése iránt, ig. tanácsunk erről örömmel vett tudomást és teljes erkölcsi támogatását kilátásba helyezte.

A róm. kath. térítgetések által meggyengült görgény-üvegcsüri leányegyházközség anyagi segélyezését ig. tanácsunk élvileg elhatározván, utasította az egyház előjáróságát a templomépítési terv- és költségvetés beküldésére.

Kimondotta ezek után ig. tanácsunk, hogy a kongrua-rendezés teljes befejezésére tekintettel, elrendeli az összes papi díjlevelek újból való kiállítását és pedig nyomtatott úrlapokon, melynek titkár aa. által elkészített mintázatát leküldötte az esperesekhez esetleges pótlás, vagy észrevételezés végett.

Indokolt kérésre kiutaltatott, visszahelyezés föltétele mellett, a berekereszturi egyház 568 kor. és a bikafalvi egyház 1000 kor. központi kezelés alatt álló tőkéje, építkezési czélra.

Végül közigazgatósági bírósággá alakult át ig. tanácsunk és e minőségében helybenhagyta a kü-

külli egyházmegyei bíróságnak Incze Ferencz volt medvési lelkész javadalom megosztási ügyében kelt határozatát, valamint a sepsi egyházmegyei bíróságnak Sándor Ferencz, eresztevényi egyháztag egyházi adójára vonatkozó határozatát.

Ekkor az ülés, a tárgysorozat teljes kimerítésével, bezáratott.

r. s.

Gyászbeszéd br. Bánffi Dánielné sz. Gyárfás Anna felett.

(1902. június 1.)

Gyászoló gyülekezet!

„Szép . Szép Szép!“

Azt mondják, hogy ezek lettek volna amaz utolsó szavak, a melyeket az elhaló ajkak suttogtak. Multján merengett-e az elköltözni vágyó lélek, avagy az előtte föltáruló is örökkévalóság dicsőségét szemlélte-e már, mikor e szavakat rebegte: azt csak az tudná megmondani, a ki a szíveknek és veséknek a titkait vizsgálja. Mi csak azt tudjuk, hogy ennek a most bezárult drága életnek, bizony háromszorosan szép volt a multja s fényes, dicsőségteljes a jövődjéje, a mely ott nyílik meg számára azon mennyei hajlékokban, a melyeket a mi Urunk Jézus Krisztus készített az ő benne hívők, a hozzá ragaszkodók számára. Mi csak arról tehetünk bizonyosságot, hogy egy igazán nemes, egy harmonikus szép életet hívott csendes, pihentető álmra a halál, hogy nyugalmat adjon annak, a ki, mint a megvénhedett Jób, életével megelégedvén, már maga is elköltözni vágyott és kívánt lenni az ő Uránál, Üdvözítőjénél. Az Isten a maga kegyelméből annyi szépséggel, annyi gazdagsággal áldotta meg ezt az életet, hogy ilyen csak az Ur kiválasztottjainak jut osztályrészébe. Tulnyult még azon a koron is, a melyről a zsoltáriró azt mondja, hogy 70 vagy legfeljebb 80 esztendő s most a maga nyugodt, csendes folyásával ömlött bele az örökkévalóság tengerébe. Gyönyörű, hatalmas szervezet volt (el a késő aggkor éveii) s ez minden fájdalom kór szenvedése nélkül szépen lassan, alig észrevéve ment enyészete felé. Élénk szellemét is mind kevesebb és kevesebb dolog kezdte érdekelni, a látkör körülötte mind szűkebbre szorult és az előbb munkás erély már csak apró intézkedéseket tett, a szeretet utolsó rendelkezéseivel foglalkozott. Így közeledett lassu léptekben az elmulás, mint a hogyan az ősz szelére, az első hóharmatra kezdi hullatni a lombdus fa leveleit, vagy mint a hogyan az alkony leszálltával e fényes nap lassanként tűnik le és halványul el utolsó sugara. A homályosuló szemek elől a mint lassu egymásutánban tüntek el a földi világ dolgai, a lélek szemei előtt annál világosabban derültek föl az örökélet titkai és a fáradó lélek kereste az oda felvállókat. A mind gyöngülő emlékezet a mint egymás után felejtgette el épen a közvetlen jelennek dolgait, imák, énekek töredékeit kezdte összeszedgetni, a melyeknek ismételtetése között készült a nagy utra s a mint az isteni kegyelem erőt adott neki egy nemes és szép élet összes feladatainak megoldásához, úgy adott neki erőt a halálhoz, az elköltözéshez is.

Nincs itt sem jajongó fájdalomnak, sem panaszkodó zokogásnak helye. Itt, a hol a nyugalomnak, a békének szelleme leng körül, csak csendes megnyugvásról, szelid megadásról és háláról lehet szó. Háláról az Isten iránt, hogy olyan sokáig nálatok, veletek hagyta őt; hogy olyan sokáig szerethették, olyan sokáig lehetettek nagy, nemes szíve kö-

zelében és vehették körül gyöngédségekkel, dédelgető, odaadó figyelmekkel, jószágokkal. Háláról még abban is, hogy az Ur megkimélte attól, hogy szerette gyermekének, másodszülöttjének betegségről már nem is tudott, semmit nem is sejtett, s ha tán tudott is, már az öntudat nem volt oly erős, hogy mélyebben megrázó aggodalmak keltettek volna az anyai szívbén.

Azt mondja az apostol, hogy az asszonyok ékesége ne legyen külső, hanem a szívbén elrejtett ember, a szelid és csendes lélek rothadatlanságában, mely az Isten előtt becsületes (I. Pét. III. 4.) És valóban az, a ki születésénél és előkelő rangjánál fogva a maga ékességét könnyen kereshette volna a külsőségekben, az igazi nemességet és előkelőséget az Isten előtt becsületes benső tulajdonokban, a szelid és csendes lélek rothadatlanságában kereste. Egész hosszú élete tesz erről bizonyosságot. Mind azt, a mivel csak a születésen és rangon kívül a nagy lelki tulajdonságok hozzájárulhatnak egy kiváló nő fennkölttségéhez, együtt találjuk abban a „nagyasszony“-ban, a kinek most ravatalánál állunk.

A szívbén elrejtett embernek előkelő, nemes tulajdonságai voltak az ő alakja körül valami olyan ellenállhatatlan varázst, hogy ne mondjam, még az aggkorban is valami olyan lebilincselő bájosságot, kellemet, a minek a hatása alól senki ki nem vonhatta magát. Mikor valaki társalgott vele, úgy tetszett, hogy csak jószágáért hódol neki és soha senki nem vette észre, hogy oly magas állásu egyéniséggel beszél és mégis mindenki azt érezte szíve mélyén, hogy százszorosan megadná neki azt a méltóságot, a melytől ő olyan lekötözöttség fosztotta meg magát merő jószágból, hogy mindenkit közel bocsásson és fölemeljen magához. Nyárias, barátságos és kedves, de egyuttal szilárd és határozott lévén, ép úgy tudott rábírní és meggyőzni, mint a hogy tudott parancsolni. Előkelő szellemét ép úgy tudta érvényesíteni, mint a hogyan tekintélyét. A legelmésebbek, a legszemlésebbek csodálták élénk, gyorsan átlátó lelkét és mégis mind az a tisztelő nagyrebcsülés, mind az a hódolat, mely körülvette, szellemének minden kiváltsága nyomot sem hagyott szerénységén.

Egy magas állásu és jelentékeny politikai tényezőként szerepelt férj oldalán a nemzeti életnek óriási convulsioit élte át; a mult század negyvenes éveinek új hont foglaló nagy szellemi mozgalmait, a szabadságharcznak hősokeket termelt napjait, az elnyomatás szomorú éveit s az újalkotmányos kor diadalait. Nemzetével, népével együtt lelkesedett, szomorkodott, aggódott, avagy örült; de a nőieség szabta határokon soha túl nem lépett. Virágai és koszorúi mindig voltak a hősokek, könnyei a mártírok számára, buzdításai a munkásoknak, elismerése a kitaratók, a hivek számára; de soha a családi kör szentélyéből ki nem ment, hogy akár a férjnek, akár a nagyra elhívott fiúnak dicsősége fénysugarából magára is vonjon valamit. Világát gyermekei, unokái, dédunokái, és rokonsága képezte. Ennek volt ő rajongó szeretettel körülölelt központja és az, a kinek szelleme, magas műveltsége teljesen otthonos volt az ismereteknek és a művészetek régióiban is, mégis a legszívesebben fiairól, unokáiról s a lábainál nőni kezdő dédunokákról beszélt az anyának méltó büszkeségével, szívének teljes szeretetével, lelke féltő gondjával és azzal a boldogsággal, a melyet igazán csak az érezhet, a kinek olyan gazdagság, akkora kincs jutott osztályrészébe a családi életben, mind neki.

A ki pedig maga boldog, az mindenkit annak szeretne látni. Innen bőkezű jótékonyága, mely minden nyomort, minden bajt igyekezett enyhíteni

ott és a hol azt csak megtudta. Örömmel adott s az ajándékozás kedves módja, melyet egész életén át gyakorolt, hü maradt hozzá még a halálos ágyon is.

Derült, vidám kedélye oda vonzotta a művészekhez; de míg ezek iránt érdeklődött, ebben is a nemzete iránt való mondhatni kizárólagos szeretete nyilvánult meg. Fajáért, nemzetéért, népéért csak igen kevesen rajongtak úgy, mint ő.

A tudósok azt állítják, hogy a fiak az anyától öröklik a szellemi tulajdonokat.

Ily szép és szeretetre méltó jellemvonásoktól ki tagadhatta volna meg csudálatát s ki ne ragaszkodott volna hozzá egész odaadással? Nem nyert volna-e meg minden szívet? — azt az egyedüli dolgot, a melyet még nyerniök lehet azoknak, a kiknek a születés és a vagyon minden mástamugyis megadni látszanak.

A nemes és gazdag élet annyi drága emléke azonban tekintetét nem vonta el a mennytől s megnyugvással reményelt a jövő életbe. A halált úgy nezte, mint pihenést adó jó barátot, mint lelkére nézve megváltást, a mikor a mulandóság örökkévalóságot öltözik föl és a romlandó romolhatatlanságot.

Az ő Urához költözött nemes lelkét követtük a menny felé menő utjában s keressük meg mi is a mi mennyi Atyánkat. Imádkozunk.

Kenessey Béla.

Irodalom.

Értesítés és kérelem. „Isten országa“ cz. I—III. kötetben három angol és egy holland forrásból 1838-ban és 1895-ben lehetőleg átdolgozott és a megjelenés idején az egyházi szak- és más lapok biralatai, valamint egyeseknek is nagyobb részint közzétett nyilatkozataik részén kedvezően fogadott műveimnek még meglevő példányait *László Albert*, debreczeni könyvkereskedő és könyvkiadó ur tőlem készpénzben átvevén: tudatom a mű iránt tisztelt érdeklődökkel s a nagyközönséggel, hogy az I—III. kötet a maga egészében, eredeti árra, csakis nevezett könyvkiadó urnál kapható. Ellenben, kiknek a II-ik és méginkább a III-ik kötetből kiegészítő példányra volna szükségök: míg a csekély készlet tart, előfizetési áron és bérmentve (II. 1 frt. 20 kr., III. 1 frt.) alólrtnál is kapható. — Egyuttal pedig azon számos tudakozódókat, kik már régebb idő óta részint nyilvánosan, részint magán uton többféleképpen ösztönöztek engem és úgy látszik még mindig ösztönöznek egy újabb, 4-ik füzetnek is — az előbbiekéhez hasonló irányban és tartalommal — kiadására: tisztelettel értesitem, hogy, ha Isten éltet, a jövő évben valószínűleg testet ölt részemről ama biztatások szerinti jószándék — szemben az (akárkinek kimutatható) közel 800 előfizetőimnek újólag is kecsegtethető szives pártolásával. — Végül azokat, a kik egyik vagy másik kötet árával még mindig tartoznak: kérem, hogy ennek az évnek a végéig — ha akarják — a részükről megrendelt egyik vagy másik kötet árát kiegyenliteni sziveskedjenek. — Sepsiszentgyörgy, 1902. máj. 19-én Benke István, ev. ref. főgymn. tanár.

E rovatban ismertetett művek kaphatók *László Albert* és *Tár*, a tiszántúli ev. ref. egyház bizományosa, protestáns irodalmi könyvkereskedésében. — Debreczen.

Különlélek.

A küüllői egyh.-megye püspöki látogatása és vizitációja, melyet a Püspök ur *Kenessey Béla* és *Nagy Károly* segédkezése mellett *K. Nagy Pál*, *Kabos*

Ferencz, *Apáthy Péter* és dr. *Boér Elekegyhm.* gondnokok és *Nagy Domokos* esperes jelenlétében teljesített, hirtelen befejezést nyert ez alkalommal a br. *Bánffy Dánielné* ő kegyelmessége közbejött elhunytá folytán. A rendkívül fáradtságos, de úgy örvendetes mint szomorú tapasztalatokban felette gazdag vizsgálatról részben tudósítónk fog beszámolni közbejött akadályok miatt késő tudósításában, részben — a mi a hivatalos részt illeti — a Püspök ur ő méltósága évi jelentése ad róluk majd fevilágosítást. E helyen első sorban azon szinte emberfeletti munkát kell kiemelnünk, melyet a Püspök ur teljesített s a mely bizony, még az ő erejét is nagyon megviselte; továbbá azt a buzgóságot, melylyel két segítőtársa az igehirdetést teljesítette minden egyházközségben. — Követendő példaként kell megemlékeznünk a gondnoki kar és egyh.-megyei tisztviselőkről, kik mindenütt személyes jelenlétükkel támogatták a bizottság munkáját és elismeréssel a politikai hatóságról, mely e kiválóan kormányzott megyében mindenütt a legnagyobb készséggel és odaadással támogatta, kaiauzolta a nemzeti missziójában is megbecsült püspöki látogatást és vizsgálokat. Részünkről e helyen is legyen kifejezve teljes elismerésünk, hálás köszönetünk.

Özv. Losonczy Br. Bánffy Dánielné szül. léczfalvi Gyárfás Anna, ez a „történelmi asszony“, egyházunk és nemzetünk kiváló vezérférfiának Br. Bánffy Dezsőnek édes anyja május hó 30-án elhunyt. A történelmi „nagyasszony“-ok példány képe háromszéki ősnemes család ivadéka volt. Ritka szépség volt, mint leány, s e szépséget megőrizte mint asszony, sőt mint matróna is haláláig. 1842-ben ment férjhez losonczy báró Bánffy Dánielhez, ki tevékeny részt vett az erdélyi országgyűlésen. Volt Dobokavármegye főbirája is, ez állását az unió után keresztülvitt szervezés első alispáni állásra változtatta, s báró Bánffy Dániel ezt a tisztet a szabadságharc végéig viselte. A most elhunyt báróné a nagy idők mozgalmából is kivette a maga részét.

Mikor 1848-ban Erdélyben a nemzeti hadsereget kezdték megalakítani s az erdélyi hölgyei: ékszerüket, ezüstjüket följánlották a haza oltárára, az akkori hírlapokban olvashatjuk, hogy Hegedüs Sándor kolozsvári ügyvédnek (Hegedüs Sándor volt kereskedelmi miniszter képviselő atyjának) gyűjtőívén az első adakozók közt van báró Bánffy Dánielné. Ott volt az unió kimondásánál is a kolozsvári redutban tartott országgyűlésen mint fiatal asszony a hölgyek karzatán. Ötven év múlva, az unió kimondásának félszázados jubileumán ugyanabban a teremben résztvett az ünnepen. Roskovics Ignác történelmi festményén, mely az unió kimondását ábrázolja, lefestette a jelenlevő hölgyek közé a bárónét is.

Az abszolutizmus alatt báró Bánffy Dániel gazdálkodott, az alkotmányos érában főispán volt, s 1876-ban a báróné kegyelmes asszony lett, mert az ura valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot kapott. Tizennégy esztendővel ezelőtt, 1888. április 29-én lett özvegygyé.

A család, a következő gyászjelentést adta ki: Losonczy báró Bánffy Dezső, Magyarország nyug. miniszterelnöke, magyar királyi főudvarmester és lívérei: losonczy báró Bánffy Jenő és losonczy báró Bánffy Ernő a legmélyebb fájdalommal tudatják losonczy báró Bánffy Dánielné szül. léczfalvi Gyárfás Anna Ő Nagyméltósága szomorú, hosszas betegség után május hó 30-án reggeli 6 órakor bekövetkezett csendes, szenvedés nélküli halálát.

Nyolczvanegy évi hosszú, boldog élet után száll sirba, özvegyiségének tizennégy éve után a drága halott, kisérve őt szerető és általa igazán mélyen és önzetlenül szeretett nagy családja fájdalomtól; fájdalommal gyászolva menyeyi: báró Bánffy Dezsőné szül.

Máthé Ilona, báró Bánffy Ernőné szül. gróf Esterházi Cecil; siratva unokái Bánffy Kazimir, Bánffy Ferencz, Bánffy Alice, Bánffy Dóra és Bánffy Anna; továbbá unoka-vejei báró Feilitzsch Berthold Szabolcsvármegye főispánja és gróf Teleki Ferencz, ugy unokamenyei báró Bánffy Kazimirné sz. tarcsafalvi Pálffy Marie és Báró Bánffy Ferenczné sz. széplaki Petrichевич Horváth Idi, dédunokái Bánffy Marianne, Bánffy Dani, Bánffy Dezső, Feilitzsch Cecil, Feilitzsch Jenő és Teleki Erzsébet, Margit és Cecil által.

A mindenektől tisztelt elhunyt felett érzett fájdalomban osztozik a szélesen kiterjedt rokonság, a Bánffy, Gyárfás, Teleki, Kemény és Zeyk-családok és mindazok, kik ismerték és hosszú életén keresztül becsülni, tisztelni, szeretni tanulták.

A drága halott földi maradványai 1902. június 1-én d. u. 4 órakor fognak a halottas háznál — (Deák Ferencz-utca 32.) az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó gyászszertartás után az örök sirba tétel végett vasutra kísértetni és Kolozs-Borsán végső nyughelyére elhelyeztetni.

Áldás és béke poraira!

Boldog nyugalom kísérje sirjába!

Kolozsvár, 1902. május hó 30-án.

Halála mély részvétet keltett mindenütt. Az első részvétkifejezés a királytól érkezett báró Bánffy Dezsőnek, mely így szólt:

„Ő császári és apostoli királyi felsége meghagyja méltóztatott, hogy Excellenciáddal családai mely gyászalkalmából legkegyesebb részvétét tudassam. König.“

Midőn egyházkerületünk részvétét ez uton is kifejezni sietünk a „Nagyasszony“ emlékének legméltóbban áldozunk, midőn közöljük a ravatala mellett mondott szép jellemrajzát. Isten nyugtassa meg az elköltözöttet s szellemét tegye még gyümölcsözőbbé egyházunkra és hazánkra — fiaiban, utódaiban!

Egyh. ker. főgondnok választás foly most a dunántuli ref. egyh. kerületben a Tisza Kálmán örökére. A szavazatok mint látszik Hegedűs Sándor és gróf Tisza István közt oszolnak meg. Bármelyik megválasztása csak nyeresége lesz a kerületnek. Azonban nem tudjuk magunkban elnyomni a kérdést: nem lehetnének-e nálunk egyhangú választások is? Hiszen igaz, maga a jelölés is megtisztelő, de mégis a bukást senkire nézve sem tartjuk megtisztelőnek. Miért kell hát egyik másik kiválóságunkat elbuktatnunk?!

Orsz. ev. ref. lelkeszi nyugdíjintézet tervét adja Zsoldos Sándor mező-eőrsi paptársunk a következőkben: Anya egyházak évi 8-, leány egyházak 4-, lelkeszek 8 korona járulékához adna a közalap évi 20,000, az állam évi 100,000 koronát. E tételök 5 éven át 4%-al tőkésítettén a 6-ikban megkezdhetné működését úgy, hogy az 1600 kor. maximalis nyugdíjnak 1/3-át kapnák a 30 éven aluli szolgálatnak, 2/3-át a 30—40 szolgálati év köztiek, a teljest a 40 éven felüliek.

Okát képezné a nyugdíjaztatásnak:

1. Az öreg kor, mely életkor hetven évnél kezdődne.
2. Gyógyíthatatlan betegség; ilyennek vehető a látás, hallás elvesztése.
3. Szellemi, testi bénultság.

Számítása a következő:

Fizetésnek egyházkerületenként:

1. Dunamelléki egyházkerület		kor.	fill.	kor.	fill.
252	anyaegyház 8 K-val	2016	—		
26	leány 4	104	—		
258	lelkész 8	2064	—		
				4184	—
2. Dunántuli egyházkerület					
285	anyaegyház 8 K-val	2280	—		

72	leány 4	288	—		
285	lelkész 8	2280	—		
				4848	—

3. Tiszáninneni egyházkerület

349	anyaegyház 8 K-val	2792	—		
62	leány 4	248	—		
349	lelkész 8	2792	—		
				5732	—

4. Tiszántuli egyházkerület

559	anyaegyház 8 K-val	4472	—		
51	leány 4	204	—		
585	lelkész 8	4680	—		
				9356	—

5. Erdélyi egyházkerület

534	anyaegyház 8 K-val	4272	—		
186	leány 4	744	—		
545	lelkész 8	4360	—		
				9376	—

Eszerint a nyugdíjalapra bejönne az első évben

Dunamelléki egyházkerületből	4184
Dunántuli	4848
Tiszamelléki	5732
Tiszántuli	9356
Erdélyi	9376
Közalaptól	20.000
Az államtól	100.000

Összesen 153.316 kor.

Ha ezen összegnek 4 százalékát veszszük: a

II. évi tőke lenne	312.264 kor.	64 fill.
III.	478.070	—
IV.	650.508	—
V.	829.844	—
VI. „ kamat lenne	33.193 „	76 „

Ezen kamattal már a hatodik évben ott, ahol a nyugdíjaztatás elkerülhetetlenné válna, lehetne a nyugdíjazást folyósítani.

Ime egy életrevaló számítás. Gondolkozzunk felette s szóljunk hozzá, mert bizony e dolog rendetlensége sok szomorú tapasztalatunk oka.

Hivatalos rész.

2051—1902.

KÖRLEVÉL,

a lelkeszi interkaláris jövedelmek fölhasználása tárgyában, valamennyi ev. ref. egyházközségünk tt. presbyteriumához.

Az özvegy-árvai javadalmakra le nem kötött, avagy a beszolgálat díjazására föl nem használt interkaláris lelkeszi javadalmak a papi állomás elköltöztetett tőkevagyonát képezik és így ennek építkezésekre, avagy bármely más célra való fölhasználása csakis rendkívüli szükség esetén és mindig csak főhatósági engedély alapján esz-közölhető.

Mínt hogy azonban az utóbbi időben tudomásunkra jutottak a fenntiekkel ellenkező esetek: szükségesnek tartjuk e körlevél által felhívni összes egyházközségeink tt. Presbyteriumait, hogy jövőre az ily interkaláris javadalmaknak papi alap czimen leendő tőkésítéséről gondoskodjanak, vagy ha annak fölhasználása multhatatlanul szükségesnek mutatkozik, az esetben föltétlenül kérjék ki, az egyházmegeyi tanács utján ig.-tanácsunk engedélyét.

Az erd. ev. ref. egyházkerület Igazgatótanácsának, Kolozsvárt, 1902. május hó 15-én tartott üléséből

Br. Bánffy Desső,
elnök.

Kádár János,
titkár.

2049—1902.

KÖRRENDELET

Valamennyi egyházközségeink presbyteriumaihoz és a kollegiumok, önálló népiskolák és alapítványok előjáróságaihoz.

Az egyházi s alapítványi tőkék elhelyezésének évenkénti revideálása tárgyában múlt évi december 19-én tartott ig.-tanácsi ülés határozata alapján 5342—901. szám alól egy körrendelet adatott ki a hivatalos lap idei 2. számában.

Miután az e rendelet utolsó pontjában kívánt jelentés beterjesztését a fentti m. t. címnek nagyrésze maig is elmulasztotta, holott annak beadására e hó 1-je volt határidőül kitűzve, figyelmeztetjük ismételtelen is a késedelmeskedőket, hogy hivatolt rendelkezésünknek most azonnal, jövőre pedig mindenkor a polgári év elején, legkésőbb május 1-ig pontosan eleget tenni sziveskedjenek.

Kolozsvárt, 1902. május hó 28-án.

Dr. Vályi Gábor,
elnök.

Maksay János,
számvevő.

FELVÉTEL.

Méltóságos Lészay Ferencz ur és neje által a kolozsvári ev. ref. Szeretetházhoz néhai Lészay Ilona leányuk nevére tett 6000 korona alapítványra egy 10 évet betöltött árva leány vétetik fel, ki az alapítvány jótéteményeit 1902. szeptember 1-től fogja élvezni.

Az alapító-levél értelmében folyamodhatik első sorban egy Kolozsmegye területén működött és elhalt tanítói, kántori vagy lévitai teendőket teljesített ev. ref. néptanító, másodsorban egy szintén Kolozsvármegye területén működött ev. ref. lelkész leány-árvája. Ha Kolozsvármegye mai területén sem ev. ref. néptanítói, sem lelkészi árva nem lenne, ez esetben az erdélyi ev. ref. egyházkerület területén bárhol működött ev. ref. néptanító és lelkész árvája is fölvehető az alapítvány terhére.

A folyamodványhoz melléklendő: az árva keresztlevele, iskolai, orvosi, újraoltási és szülője elhalálozási bizonyítványa.

Folyamodványok méltóságos Lészay Ferencz ur nevére czimezve, Horváth János szeretetházi igazgatóhoz (Ferencz József-ut 55. szám) 1902. augusztus hó 1-ig küldendők be.

Sz. 503—1902.

ÉRTESÍTÉS.

A nagy-enyedi egyházmegyei közgyűlés tagjait van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a folyó évi június 9-én tartandó egyházmegyei rendkívüli közgyűlésén az egyházmegyéjék új beosztásának tervezete is tárgyalatni fog.

Miriszlón, 1902. május 30-án.

Sándor János, esperes.

ÉRTESÍTÉS.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület internátussal kapcsolatos „Szeretetházába“ az 1902—1903. tanévre felvételnek: 1. az erdélyi ev. ref. egyházkerületből ev. ref. lelkészek és gymn. tanárok 10 évet betöltött leány árvái, a félárvaik 100, az egész árvaik 150 korona évi nyugdíj járulékok befizetésének kötelezettsége mellett; 2. ugyancsak az erdélyi ev. ref. egyházkerületből ev. ref. lelkészek és gymn. tanárok leányai 240 korona, s végül más szülők leányai az ország bármely részéből évi 400 korona teljes ellátási díjért.

Az árvaik folyamodásához a gyám mellékelni tartozik: az árva keresztlevelét, iskolai, orvosi, újraoltási bizonyítványait; a családi értesítőt s végül a szülők elhalálozási bizonyítványát; a fizető növendékek keresztlevelüket, orvosi- és újraoltási bizonyítványukat. Az árvaik kérvénye és mellékletei árvaügyben bélyegmentesek. Az árvaik folyamodásukat az illetékes esperesi hivatal utján, a fizető növendékek közvetlenül a „Szeretetház intéző bizottságához“ czimezve, Horváth János igazgató kezébe (Ferencz József-ut 55. szám) folyó évi augusztus hó 1-ig adhatják be.

Az intézetben alkalmazott okleveles tanítónő a zongorából, német- és francia nyelvből magán órákat ad. Zongora magán órák díja havonként 6 korona, francia nyelv 6 korona, német nyelv 4 korona. A magán órák díja havonként, az ellátási díj negyedévenként és pedig szeptember hó első felében, november hó 15-ig, január hó 31-ig és április hó 15-ig előre fizetendő az intézet pénztárába.

A fent jelzett ellátási díjon felül orvosi gyógykezelési (gyógyszernem) fölszerelési díj stb. egész tanévre 20 korona, mely összeg a tanév elején előre egy összegben fizetendő.

Az árvaik tartoznak magukkal hozni 6 inget, 2 láb-ralavalt (bugyi) 2 hálókabátot, 2 téli, 2 nyári alsó szoknyát, 10 zsebkendő, 4 pár harisnyát, 2 pár cipőt (1 pár új legyen), 3 kötényt, 1 téli és 1 nyári kalapot, 1 őszi és 1 téli felöltőt, 2 rend nyári, 2 rend téli ruhát.

A fizető növendékek magukkal hozandó ruha, ágyneműi és egyéb tárgyai a következők:

6 ing, 4 láb-ralavalt (bugyi), 3 hálókabát, 2 barchent

és 3 színes nyári alsó szoknya, 12 drb. zsebkendő, 6 pár harisnya, 3 asztalkendő, 4 törülköző, 6 kötény, 2 pohártörő, 2 portörő, 3 fejre való kendő, 1 szennyes ruhazsák. Ágynemű: 1 matrác (ágy nagysága 180—80), 1 párna, 1 paplan. A párnára és paplanra 3 huzat, 3 alsó lepedő, 2 pár bőr cipő, 1 pár papucs, 1 napernyő, 1 esőernyő, 1 téli nagykendő, 1 téli felöltő és kalap, 1 nyári vagy tavaszi felöltő és kalap, 1 ünneplő szövet-ruha, 2 nyári mosó-ruha, 2 iskolai viselő szövet-ruha, 1—1 pár téli és nyári keztyű (a téli ruhaneműek a hűvös idő beálltával is küldhetők); fog-, haj-, ruha- és cipő-kefék; fogszappan- vagy por és mosdó-szappan; 2 üveg-pohár, evőeszközök u. m.: 1 kanál, 1 villa, 1 kés, 1 kávéskanál, melyek az illető monogrammjával legyenek ellátva. A ruhanemű és egyéb tárgy a tulajdonosnak egészen kiirt nevével legyen megjelölve és darabonként számozva. A jegyzés jegyző-tintával történjék.

Ezen tárgyak a belépéskor jegyzék szerint átvételnek az intézetben.

Egyebekben felvilágosítással az intézet igazgatója készséggel szolgál, ha az illető megfelelő posta-bélyeget mellékel.

Horváth János, igazgató.

253—1902. sz.

Pályázat helyettes tanári állásra.

A marosvásárhelyi államilag segélyezett ev. ref. kollegium gimnaziumánál egy helyettes tanári állás töltendő be a jövő 1002—903. tanévre, melyre latin—magyar szakcsoportot végzett s legalább tanári alvizsgálatot tett ev. ref. vallásu tanárjelöltek folyamodhatnak. A helyettes tanár fizetése 1600 korona havi előleges részletekben s szállás, fűtés és világítás az internátusban, a hol ez esetben felügyeletet is köteles rendszabályaink értelmében gyakorolni. A megválasztott tanár köteleztetik a törvényekben megszabott óra számra, valamint minden, a tanári állásból kifolyó teendők végzésére.

A folyamodványok a marosvásárhelyi ev. ref. kollegium igazgatóságához adandók be folyó év június hó 30-áig.

A marosvásárhelyi ev. ref. kollegium előjáróságának 1902. május hó 2-án tartott gyűléséből.

Deák Lajos,
gondnok.

Trószner Lajos,
jegyző.

PÁLYÁZAT.

A hajdunánási hat osztályú ev. ref. gymnasiumban betöltendő két rendes tanári állásra, melyeknek egyikével a *menyiségtan és természetm.* másikával pedig a *menyiségtan és rajzoló mértan* tanítása van egybekötve, ezennel pályázat hirdetik.

Évi javadalom: 2400 K. azaz kétezernégyszáz K. törzsfizetés és 400 K., azaz négyszáz K. lakáspénz évenyedes részletekben előrefizetve; az állami segélyezés tárgyában létrejött szerződés-tervezet jóváhagyása esetén pedig ezen kívül még öt ízben 200—200 K. ötödéves korptlék és jogosultság arra, hogy a megválasztandó rendes tanárok szolgálati éveik arányában a 2600, 2800, 3200 és 3600 K. törzsfizetéssel javadalmazott fokozatba előlépjének.

Az állandósítás e tanszékeken egy évi sikeres működés után történhetik, de e tekintetben a jogot az iskolai előjáróság kizárólag magának tartja fenn.

A pályázók csak ev. reform. vallásuak lehetnek.

Nyugdíj igény az 1894. évi XXVII. törv. cz. értelmében. Ha a kijelölt szakokból okleveles és egyébként is alkalmas tanfériak nem jelentkeznek, nem okleveles egyének pályázati kérvényei is figyelembe vétetnek s megválasztás esetén havonként előre fizetendő 1800 K. évi fizetésük leendő, ha azonban időközben oklevelet szereznek, annak bemutatásától kezdve a rendes tanári illetmények élvezetébe lépnek.

Egyenlő képesítés mellett előnyben részesülnek azok, kik a tornából is képesítve vannak s ennek tanítására — külön javadalmazás mellett — vállalkoznak.

A kellőleg felszerelt, t. i. születési-, a képesítést, eddigi tanári szolgálatot, hadkötelezettségi viszonyt és egészségi állapotot igazoló okmányokkal ellátott s a h. nánási ev. ref. egyháztanácshoz intézett kérvények i. évi június hó 20-ig alulírott lelkészelnökhöz nyújtandók be.

A megválasztottak állásukat f. évi aug. hó 29-ig tartoznak elfoglalni.

Hajdunánás, 1902. május 30.

Kállay Imre,
főgondnok.

Benkő Lajos,
ev. ref. lelkész elnök.

Novotny

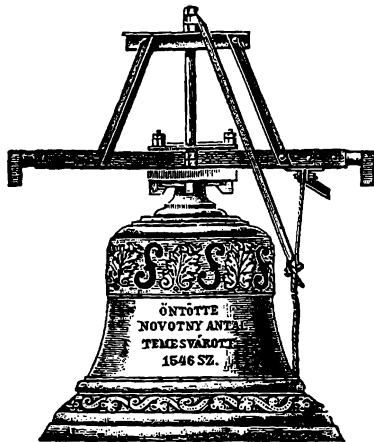
harang öntőde-
és
Temesvár.

Antal ☆

vas harangláb-
gyár

Gyáraáros.

Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoportok előre meghatározott hang utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu **szabadalmazott**

átlyúkasztott harangjait, melyek felső részükön a hegedüéhez hasonló Salakú nyílásokkal vannak elátva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hanguak mint a régi modoruak. Ily szerkezetű 327 kgr. harang hangban egyenlő 408 kgr. régi modoru haranggal. Ajánlja továbbá forgatható vertvaskoronákat, régi harangok i yenekkel való újra szerelését é. vertvasharanglábakat. 300 kgr. aluli harangok raktáron vannak.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak. Az 1896. orsz. kiállításon Budapesten MILLENIUMI NAGY ÉREMMEL KITŰNTETVE.

Csintalan Gyula

orgona, zongora és harmonium-készítő
KOLOZSVÁRT, Lakása: Egyetem-u. 6. sz.

Üzlethelyiség: Deák Ferencz-u. 2. sz. hátul az udvaron.

Elvállalok orgona készitést, minden nagyságban, minden kivitelben és stylben, továbbá javítását, átalakítását, kibővítését és hangolását jótállás mellett.

Elvállalok bármilyen nagy zongora javítását, hosszú zongorák rövidde átalakítását, bőrozését és hangolását.

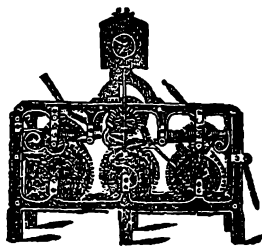
Készitok óltárokát, szószéket és szószék föléte való koronát, nemkülönben egész templomi berendezéseket is.

Elvállalom iskolai és szobai harmoniumok javítását é. hangolását, ugy helyben, mint vidéken. Vidéki meghívásra pontosan megjelenek. Kérdezősködésekre azonnal válaszolok.

Miért továbbra is heceses figyelmebe ajánlom magamat. A t. közö ség és gyházak pártfogását kérve

Maradtam tisztelettel

Csintalan Gyula.

Torony órák !

palota-, városházi, gyári, laktanya-órák berendezését a legelőnyösebben eszközli

Mayer utóda Müller János
Károly

Államilag kedvezményezett
Első magyar óragyár gőzerő-berendezéssel.

Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. sz. Képes ár- és költség-
jegyzék ingyen.

Értesítés!

Van szerencsém a nt. lelkész urakat, theologusokat és tanító urakat értesíteni, hogy

protestáns egyház irodalmi kiadványaimat

mint minden 4-ik évben úgy az idén is a mai naptól kezdve a ——— rendkívül leszállított áron ——— esetleg *részletfizetésre* is — szállítom.

Jegyzékemet, mely magában foglalja a hazai prot. irodalom régibb és újabb *jeleseinek* u. m.: *Tompa Mihály, Révész Bálint és Imre, Győri V., Szoboszlai Papp I., Fördös L., Dobos J., Szász K., Székács József, Siló L., K. Tóth K., Léway L.* stb. műveit, a szállítási feltételekkel együtt mindenkinek szívesen megküldöm.

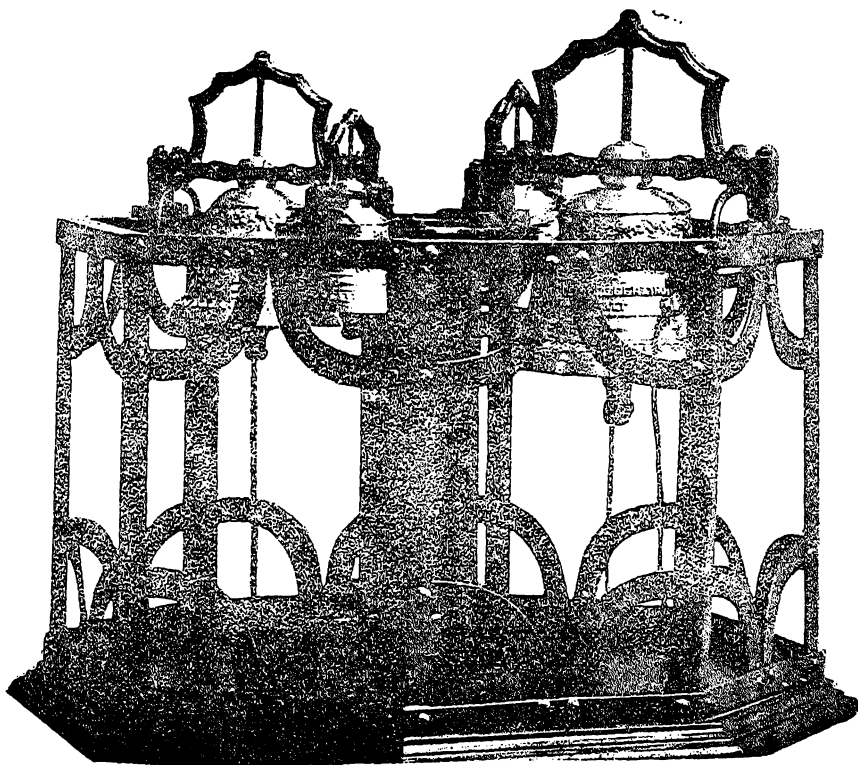
Budapest, 1902. Junius 1.

Kókai Lajos, prot. egyh. irod.
kiadó könyvtár.

Hazai ipar.

Alapított 1770-ben.

Andrásófszky Efraim

Szembe nézve.

Huzottvas kőharangszék, melynek előnye az, hogy egy négycs összhangzó harangcsoporthoz egy harangozó kezelhet.

KOLOZSVÁRT, a bel- és kül-magyar-utca sarkán, saját ház.

Ajánlja a Nagyt. papság figyelmébe a jele kornak megfelelően legújabbban berendezett,

az erdélyi részekben legnagyobb
harangöntődjét.

Elvállalja minden fajta harang öntését a legnagyobb méretűtől legkisebb esengetyűig, zenészi eg összhangzó harangcsoporthoz állítását, úgy már meglévő harangokhoz üntendő új harang által azoknak összhangzása eszköz eset. elhasznált vagy repedt harangok újra öntését és azok becserélését.

Ajánlja továbbá az általa feltalált s a birodalom mindkét felében kiv. szabadalommal kitüntetett, legújabb rendszer szerinti harangfölszerelést vas koronával, a melynek előnye, hogy forgatható, a harang ingása fogas ringón ahhoz alkalmazott ágyon történik mi den kenőcs nélkül, az ütője szij helyett réz hengeren mozog, az ütő gombja szintén rézből készült s ennek következtében nem gödrözi ki a harang oldalát, mint az eddigi vas ütők; nagy előnye továbbá, hogy a harangozás az eddiginek egynegyedrészre erővel csökkentetik és igen szabályos harangkongást idéz elő. Elvállalja avult harangok újból fölszerelését könnyebb járásmód szerint.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

Költségvetéseket kívánatra bérmentesen.

Erdélyi Protestáns Lap.

AZ ERD. EV. REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS LAPJA.

Laptulajdonos: az erd. ev. ref. egyházkerület.

Felelős szerkesztő: NAGY KÁROLY, th. tanár.

Szerkesztőség, hova a kéziratok és magán előfizetések bérmentve küldendők, az ev. ref. theol. fakultás épületében 2. ajtó.

Előfizetési ár: egész évre
félévre

12 kor.
6 kor.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank

erdélyrészi fiókosztálya Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 8. szám.

Ajánl rész-
letfizetésre 3% Magyar Jelzálog-Hitelbank sors-
jegyeket.

Főnyeremény 200.000 korona.

A sorsjegy hivatalos tőzsdei ára 220 korona a legkisebb nyeremény ugyanennyi, tehát a vevő árfolyamvesztéséért ezen sorsjegynél nincs kitéve. Legkisebb nyereménnyel való kisorsolás esetén a tulajdonos egy nyereményjegyet kap, a mely az összes nagy nyereményekre játszik s a melynek tőzsdei értéke circa 27 korona. Érdeklődőknek részletes feltételeket tartalmazó tervezettel szívesen szolgálunk.

Készpénz fizetés ellenében készek vagyunk a

3% Magyar Jelzálog sorsjegyeket

a napi árfolyamon — jelenleg 222 korona — átengedni, vagy pedig azokat 30 korona foglalo lefizetése ellenében előlegezni mely esetben a féltetés szerinti részletekben törlesztheti tartozását, azután mérsékelt kamatot fizetve. A játék joga a foglalo lefizetése után már a felet illeti, ugyszintén a sorsjegy szelvény kamatait is.

Ügynökök helyben és vidéken kerestetnek.

Orgona!!

Nagyváradon,

Uj!

FŐ-UTCZA 51—15.

Orgonákat

készíték legújabb pneumatikus csőrendszer szerint, gólos-ádával. Biztos működésért még a legnépszerűbb templomban is készítek.

Elvállalok továbbá régi **Orgonákat** átalakítás, javítás és hangolásra a legjutányosabb árban.

Országh Antal,
orgona-készítő.

Templomok fűtése! Törs és Ormai

A modern technika vívmányai minden téren óriási haladást mutatnak. Az ember igyekszik mindenben a legjobbat, leghasznosabbat produkálni, találmányaival a társadalom kényelmét szolgálni.

Erre szolgál **a templomoknak legczélyszerűbb rendszerek szerinti központi fűtése is.**

mérnök vállalkozók
műszaki **Kolozsvárt, Mátyáskirály-tér 18.**
irodája

Ennek szüksége ujabban mind nagyobb követelésekkel lép fel. **A templomok fűtését követelik minden felé!** E cél megvalósításához segédkezett nyujt **Törs és Ormai** mérnök vállalkozók a jó hírnévnek örvendő műszaki irodája. Ajánlja még **szellőztetések, vízvezetékek, csatornázások,** továbbá **szagtalan kloettek, fürdőszobák,** kórházak berendezését. **Költségvetések ingyen és bérmentve!**

Minden árfelemelés nélkül csekély havi részletfizetésre szállítja a magyar protestáns egyházirodalom összes termékeit. Kimerítő árjegyzéket kívánatra ingyen küld.

László Albert és Társa a tiszántuli ev. ref. egyházkerület kizárólagos bizományosa, protestáns irodalmi könyvkereskedése Debreczenben.

Nagytiszteletű lelkész és tek. tanító úr! * * *
ha Kolozsvárra méltóztatott utazni, legyen szives

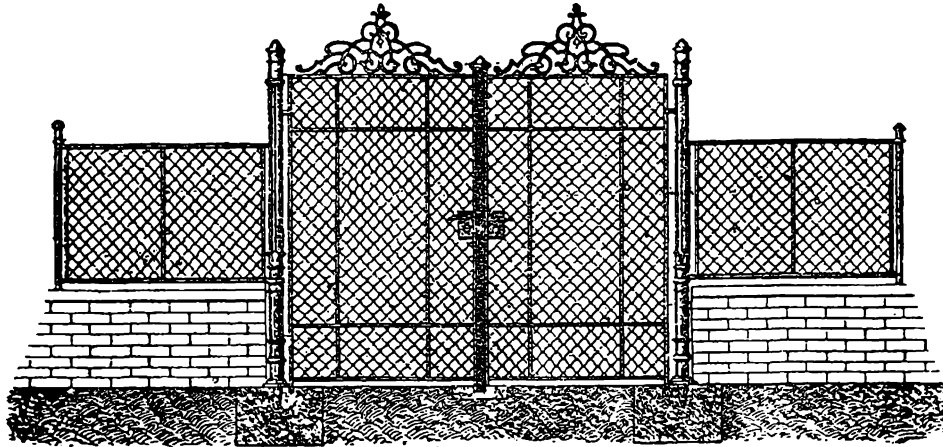
Stief Jenő és Társa
Deák Ferencz-utczában

papírkülönlegességek áruházát, irodai felszerelések nagy raktárát, könyv- és könyvmdáját felkeresni, és bevásárlásait ott eszközölni.

Olecsó kerítések. **LÉBER GYULA** Első erdélyi sodrony szövetség-önat kertkerítés és ruganyos aczélsodrony ágybetétek gyára **Kolozsvárt, Egyetem-utca 12.**

Telefonszám 439.

Ajánlja minden c szakba vágó munkáit, egymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, díszkerítések, sírok stb. bekerítéséhez való gépsodrony fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás fe ső világossági, magtár- és éléskamara ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz és kavics válogatásához, szikrafogók, gyárkéményekre.

Telefonszám 439.

Zöldre festett légszövet, szelelő és löher-tisztító rosták, Backer-féle rosták és egyéb-féle használatra vas, róz- és czinszövetek. Kruppa sodrony szegélyzetek, acél, tuskés sodrony, kertek stb. bekerítéséhez. Kitiűnő ruganyos acél sodrony ágybetétek (m a t r a c z), sodrony libtörők stb.

Nagy képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bémmentve szolgálók. 16

Erdély legnagyobb üzlete és ékszerék gyártá sára **Sárga János** ékszerész Kolozsvárt

Főület: Mátyás király-tér. Fiók-ület Wesselényi M. u. 11.

Ajánlja dusan berendezett raktárát mindennemű *arany* és *ezüst néműekben, drága köékszerékben, régiségek,* valamint a legu'abb *angol* és *francia különlegességekben.* Különös figyelmébe ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legu'abb technikai vívmányokkal berendezett *műhelyemet,* hol *modern ékszerék* gyártása, átalakítása, *vésnök*i és *ötödös művészet* remekei saját közreműködésem mellett készülnek.

Műhelyem a nagyérdemű közönségnek megtekintésre rendelkezésre áll.

Kolozsvári Takarékpéztár és Hitelbank részv.-társ.

Kolozsvárt, Mátyáskirály-tér, 7. sz. saját házában.

Teljesen befizetett alaptőkéje
1.200.000 korona.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olecsón számítól le.

Előleget ad értékpapirokra és kézi zálcgra.

Jelzálogos kölcsönöket nyujt földbirtokokra a kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetit a Hazai Takarékpéztár részére.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olecsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönszások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham
Életbiztosító Társaság
Vezérügynöksége.

Üzletem fennállása alatt 106 ev. ref. egyháznak szolgáltam munkámmal.

Orgona építészeti műterem

Debreczenben, Darabos-u. 7. sz. a.
(a Collegium mellett.)

Fennáll 1893. óta.

Teljesen c czéla épített házamban készitek a mai kor legu'abb vívmánya szerint, bármily kivitelű uj orgonákat s azokért a legmesszebbmenő jótállást vállalom.

! Orgona építészetem, mint az ev. ref. egyházak érdekét szolgáló intézmény, e téren az országban egyedül áll. !

Munkám jóságával elértem azt, hogy minden évben növekszik a czégem iránti bizalom, s igérem ezuttal is, hogy továbbra is ugy az árakban, mint a kivitelben egyházam érdekét tartom első sorban is szem előtt és teljes megbizhatóságra törekszem.

Elvállaiok régi orgonák átalakítását, áthelyezését, tisztítását, hangolását és javítását vagy évi gondozását mérsékelt áron több évre menő jótállás mellett. — Megrendelésre készitek bármilyen kivitelű harmóniumokat is.

A nagytiszteletű és tekintetes egyházi előljáróság és az adományozó közönség, valamint a kántor-orgonista és tanító urak szives pártfogásába továbbra is ajánlva magamat, maradtam teljes tisztelettel

Kerékgyártó István

orgona építő.

Határozott árak, elsőrendű minőség, erőteljes nemes hangzásu orgonák.

Műteremben megrendelt orgonák mindenkor vannak felállitva,

Erdéklődőket szivesen látok, tervekkel készséggel szolgálók.

Erdélyi Protestáns Lap.

AZ ERD. EV. REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS LAPJA.

Laptulajdonos: az erd. ev. ref. egyházkerület.

Felelős szerkesztő: NAGY KÁROLY, th. tanár.

Szerkesztőség, hova a kéziratok és magán előfizetések bérmentve küldendők, az ev. ref. theol. fakultás épületében 2. ajtó.

Előfizetési ár: egész évre
félévre

12¹/₂ kor.
6 kor.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Elnöki megnyitó.

Az erdélyi ev. ref. Egyházi Értekezlet közgyűlésén, Nagy-Enyeden tartotta: *Gróf Kuun Géza*.

Az *ignorabimus* elvét vallók éppen azok, kik az emberi nem s az emberi tudás tökéletesítését a végtelenségig kétségtelen igazságnak tartják s nem gondolják meg, hogy ezen meggyőződésükkel merő ellentétben áll az általuk erős, áthághatlan torlaszként felállított *ignorabimus*. Hogyan lehet előre menni, hogyan lehet tökéletesedni, ha a jövő a tudás világossága helyett végre is a legfőbb dolgok meg nem tudhatását nyújtja? A kételkedés vallási dolgokban, mint az elmének állandó állapota s legfőbbképpen az Istentagadás, Isten tekintélyének el nem ismerése, a társadalmi rendet alapjaiban forgatja fel, ezért az államnak és társadalomnak is ugyancsak érdekében áll ápolni a vallásos élet intézményeit s gondosan örködni felettük. Sivár a munkahét a vasárnapok nyugalma s derűje nélkül, a családi élet áldatlan Isten és vallás nélkül. A gyermek ugy tiszteli igazán szüleit, ha a tiszteletet kötelességnek tudja Isten iránt, a házastársak ugy tartják meg a hűséget, ha annak fogadalmát, esküjét Istennek tették vallásos szívvvel s az esküszegést Isten elleni véteknek tudják. Az atya ugy nevelheti gyermekeit a jóra, ugy lehet több mint kenyérkeresője övéinek, ugy lehet igazán gondviselő atya, ha a családban tudják, hogy ki mindeneknek gondviselő atya. — A nehéz munkát ugy nem keseríti meg az elégedetlenség, ugy nem jönnek a zugolódásnak zokszavai a szegények és munkában fáradozók ajkára a nehéz munka s a sors egyenetlensége felett, ha az életet nem csupán a siríg határoltnak tudjuk, hanem azon túl is a végtelenbe terjedőnek, mely a setétből elvezet a világosságba, a síralomvölgyből felmagasztalódik a hálaadó zsoltárokig, az igazságnak töredékei és szilánkjai helyett meggazdagodik a teljes igazsággal, ha tudják, hogy van büntető és jutalmazó Isten a fellegek felett, a siron túl, ki a földi nélkülözéseket, zaklatásokat, nyo-

mort bőven és igen gazdagon kárpótolhatja s a nyomor okozóját, a gonosztevőt igen keményen büntetheti meg.

A szegénynek nagy jótétemény a lelkiekben való szolgálatra hivatott pap. Ki veszi fel ügyüket, ki tanácsol nekik, ki vigasztalja életök nehéz napjaiban, ki erősíti meg a hitben, ki gerjeszti szívökben a remény szikráját, ha nem a pap? A pap nem halogatva a mai nap dolgát, keresse fel hiveit s a hivek viszont keressék fel a papot. A szegény égő sebeire nincs más balzsam Gileádban, mint a vallás vigasza s az a ki elszakad Krisztustól, elválk az egyedülítől, a ki szegény voltának ügyét felveszi, vele van s mellette van a nyomor és zaklatások perczeiben, az ingadozót támogatja, megerősíti, kibékíti a fakó, pusztá étellel s kibékíti a halállal. Egy képet láttam valamelyik kiállításon néhány év előtt, a vászon két képben a gazdag s a szegény temetését tüntette fel; a gazdag görög sarkophág-stylben készült koporsóját a kocsik hosszú sora követi, az egyház kifejti halotti pompáját, az ismerősek s ismeretlenek nagy sokasága csatlakozik a menethez; a szegény asszony gyalultatlan koporsóját taligán taszítja a köztemető felé bánatos férje, nincs ismerős, nincs ismeretlen, ki a taligát kísérné egy magasztos alakon kívül emberfeletti nagyságban, dicsfényvel feje körül s ez az alak, ki ne ismerné, ki ne tudná? — Krisztus urunkat ábrázolja. Krisztus el nem hagyja a maga szegényeit, a szegényeket, kik nyomorral küzdenek s minket, kik szintén egyben vagy másban mindnyájan szegények vagyunk. Némelyek szerint Krisztus Jerikho kapuinál három, sőt négy vakot is gyógyított volna meg, bizony többet tett ennél, száma egy légió azoknak, kiket földi élete napjaiban a szellemi vakságtól megszabadított. Azon időtől fogva is az évszázadok rendjén követték egymást szakadatlan sorokban a szellemi vakok nemzetségei s a nagy munka ismétlődött mindannyiszor Krisztus urunk örök életü tanítása által.

Hát a csodákról mit kell hinnünk? Krisz-

tus urunknak földi léte maga is már csoda, csodás volt a hatás, melyet hallgatóira s egyesekre tett. Ezek az egyesek igen szegény állású emberek voltak, többen halászok, kikhez így szólott a Megváltó: *Kövessetek engemet és azt mivelem, hogy embereket halásztok* (Máté IV. 19.) mások mesteremberek és így tovább; a halász tudta azt, a mi a halfogáshoz kellett, a mesterember az iparára nézve szükségest, de egyébhez nem értettek, a földi érdekek szellemöket úgy látszott teljesen lekötötték és mégis nem így volt, Krisztus urunk szavai mélyen meghatották, egy oly világot nyitottak meg nekik, mely eddig előttük ismeretlen volt, hálóiakat, szerszámaikat letették s követték Krisztust.

Hát ez nem csoda-é s nem-é a nagyobb csodákból való! Ez a vonzódás a mesterhez, ez a gyors felemelkedés a mindennapi élet szükségeire tartozó dolgok alanti színvonaláról a magasröptü elmélkedésig a természet rendes folyamata szerint megmagyarázható-é? nem kellett-e itt rendkívüli erőknek közreműködni a rendkívüli eredmények létrehozatalára? Bizonyára kellett. A rendkívüli erők műve a *thaumaturgia* „csodatétel“ A nagyobb akarat nem tud-é csodaszerű dolgokat létre hozni, a gyengét megerősíteni, izmait megacézósítani, gyógyítani, mind azt megtenni, mit a *suggestio* cselekszik, a melyről mai nap annyi szó van? Az egyes csodás tények a rendkívüli akarat-erő bámulatra ragadó művei, a sánta Krisztus akaratára mankóját elvetette s járni kezdett, Simonnak napáját a hideglelés elhagyá, az ördögösök meggyógyultak, a vak ismét látott s *Jairus* leánya, kit halottnak tartottak, ugyan-ezen akarat megnyilatkozására, olomnehéz állmából felébredt s elég volt neki a mester e szavait hallani *Talita kumi* „és azonnal felkele a leány és jár vala.“ A csoda nem az, a mi ellenkeznék a természet ismert törvényeivel, melyek *Isten világkormányzatának is törvényei*, hanem az, mit ezen törvények létre hozni nem tudnak, a minek létrehozatalára *rendkívüli*, eddig még ismeretlen erőkre van szükség, a milyen erő a *thelésis*, az akarat erélye hátmég ha isteni akaratról van szó! Isten nem cselekszik a természet törvényei ellen, hiszen azok, a mint fennebb mondék, általa adott törvények, tehát a természeti erők működésén nem változtat, hanem a mi szempontunkból nézve, természetfeletti erőkkel művelhet olyanokat, a melyek méltán csodálatba ejtenek; ezek a természetfeletti erők is tulajdonképen természeti erők, *hanem az isteni természet erei*. Az ismeretekbe való mélyebbre hatás sok eddig csodának tartott tény fog természetes uton ki-magyarázni, de azért csodák mindig fognak lenni, a míg a világon egy alantibb szellemi áramlatra egy magasabb fog befolyást gyakorolni és ez a magasabb fokozódik a legmagasabbig a szentlélek erejéig. Uram! *legyen meg*

a te akaratod valamint a mennyekben, azonképen a földön is. Te tudod, mi legjobb nekünk, mi szolgál lelki üdvünkre; mi ha tudjuk is, hogy mi van hasznunkra itt a földön, noha azt sem mindig tudhatjuk, Nálad nélkül nem tudhatjuk, hogy mi szolgál lelki üdvünkre. Ne az történjék, a mit balgatagul mi óhajtunk, hanem történjék akaratod szerint! Erősíts meg a Szent Lélek erejénél fogva, mert mi magunkra hagyatva gyengék vagyunk s a midőn a döntő elhatározás percze elkövetkezett, szándékunk még mindig ingadozik, mert nem mindig tudjuk, hogy mi jó, mi rossz nekünk. Az apostolok megkapták a szent lélek ereje által a különböző nyelvek ismeretét, hadd kapjuk meg mi is általa annak tudását, hogy melyik lenne a követendő ut; a rózsás ut sokszor veszedelembé vezet, az erény útja meredek, tövisbokrok szegélyezik, kövei könnyen megsebezhetik lábainkat, de ez az ut az üdv templomába vezérel.

Add Uram mindnyájunknak a hitnek erejét s tedd termékennyé hitünket, hogy az jó cselekedetekben ne szükölködjék. Küld hozzánk a vigasztalás angyalát, ha megbusítottunk, hogy panaszszó ne jöjjön ajkunkra. Küld a szabadulás angyalát, ha ütött végső óránk s tedd, hogy egykor meglássunk színről színre s lelkünk a teljes igazsággal teljék be. Küld hozzánk a szeretet s béke angyalát, hogy együttesen építhessük a maradandót!

Generális vizitáció.

Az egyházkerületi egyházvizsgáló bizottság körutja a Küküllői egyházmegyében.

Az enyedi nagy napok lezajlása után május 24-én, szombaton indult hivatalos körutjára az egyházkerületi vizsgáló bizottság. Programmjául a Küküllői egyházmegye 18 egyházközségének megvizsgálását és 3 egyházközség új templomának fölavatását tűzte ki. A vizsgáló bizottság tagjai voltak dr. Bartók György püspök, Kenessey Béla főjegyző és Nagy Károly theol. tanár, mint a hivatalosan elfoglalt egyházker. közügyigazgató helyettese. Velük volt még Czirmay Zoltán püsp. titkár.

Magam, a ki a generális vizitáció munkáját most láttam először közvetlen közelről, rendkívül fáradságosnak és kiváló fontosságúnak állítom azt.

A bizottság tagjai ily fázasztó munkát a mostani beosztás mellett, a nélkül, hogy egészségüket koczkára ne tennék, máskor is nem végezhetnek. Egy napra 2—3 egyházközség megvizsgálása, s ugyanannyi istentisztelet végzése, a fázasztó ide-oda utazás mellett, rendkívül nehéz. Az egyházközségben való 1—2 órás időzés sehogy sem elegendő arra, hogy a bizottság annak állapotát csak nagyjában is megismerhesse.

Pedig a generális vizitációnak éppen ebben látom a kiváló fontosságát. Feliratokból, hivatalos jelentésekből soha sem lehet az egyházközségben levő bajokat, vagy örvendetes jelenségeket megítélni, s jelentőségüket a maguk igazi nagyságában fölfogni. Az élőszóbeli megbeszélés, közvetlen körütekintés, tapasztalás egészen más, s mondhatnám — minden körülmények között hűbb képét adja az állapotoknak, mint a hogyan az a papirosról, hivatalos jelentésekről leolvasható. Egy-egy jelentéktelennek látszó körülmény, az egyházközség életében eladdig föl sem tűnt jelenség észrevétele, s adandó alkalommal, vagy ott momentán való értékesítése egészen új, helyesebb irányt adhat a fejlődésben levő egyházi életnek. Ezt azonban, a

mint említém, 1—2 órai ott időzéssel, bármilyen körülmény mellett is, elérnie nem lehet.

Mindemellett is egy-egy ilyen vizitációnak rendkívül nagy hatása van úgy a hívek vallás-erkölcsi életére, mint az egyházközség ügyeinek előbbvitelére nézve. Egy-egy elismerő nyilatkozat, vagy komoly intés a főpásztor ajkairól, az igének oly mélyen hívő lélekkel, akkora bölcsességgel való prédikálása a hívek sokasága előtt, mindenestre maradandó nyomokat hagy maga után, megtermi hasznos gyümölcsöket.

A Küküllői egyházmegyében végzett egyházvizsgálatnál is mind meg voltak azok a kellékek, melyek után ily hasznos gyümölcsöket lehet remélni.

Nem hiányzott a vizsgáló bizottságnak gondosan körültekintő figyelme, a püspöknek a legapróbb részletekig való utbaigazító atyai tanácsa, az örvendéses jelenségeknél elismerése, buzdítása és nem hiányzott sehol az igének az a hathatós prédikálása, mely lánggra gyújtja a szívet, felkölti az alvó lelkiismeretet, hogy új élet, elevenség támadjon mindenfelé.

Május 24-én a Nagy-Enyedről délben elindult bizottságot a küküllőszögi állomásnál, hol a vonat Kis-Küküllő-megyébe fordul, a Küküllői egyházmegye főgondnokai: K. Nagy Pál, Kabos Ferencz, Dr. Boér Elek, továbbá Horváth Ákos eh. tanácsos, főszolgabíró, Gyárfás Károly főszolgabíró, dr. Keszegh Ferencz szolgabíró, d.-szentmártoni presbyter várták, kik a bizottsághoz csatlakozva, szíves fölvilágosításokkal szolgáltak a szép vidék egyes nevezetességeiről.

Már itt, a vasuton való utazás közben megnyilatkozott mindenfelé a népnek lelkesültsége, a melylyel az előttük elhaladó főpásztort várták. A sövényfalvi híveket a község buzgó körjegyzője nemzetiszinü szásló alatt vezette ki az állomáshoz, s a püspök, míg a vonat egy pár perczig ott állott, egy-egy barátságos szót váltott a megjelentekkel, megköszönve lelkes üdvözlőiket. Az ádámsombói állomásnál meg az unitárius atyafiak üdvözölték lelkes éljenzéssel a tovahaladó püspököt.

Délután 5 órakor érkezett a vonat a dicső-szentmártoni állomáshoz. Óriási közönség várta itt a püspököt, s midőn a kocsi ajtajában megjelent, szünni nem akaró éljenriadallal üdvözölte. Itt volt az egyházmegye papsága palástosan, nagyérdemű és tiszteletreméltó esperese Nagy Domokos vezetése alatt.

A zaj lecsillapultával, mély csöndben, feszült figyelem közt mondta el szívből jövő, meleg, szeretettel teljes, szép üdvözlő szavait az ősz esperes, mely után a püspök magas szárnyalású, szívhez szóló beszédben mondott köszönetet a szíves fogadtatásért.

Innen hosszú kocsisorban, lelkesen éljenző tömeg kíséretében vonult a díszes menet a megyeház elé, hol ismét nagy tömeg várta a püspököt, a gyönyörűen feldíszített diszkapu köré csoportosulva.

Itt a vármegye alispánja adott kifejezést a nép és vezetők osztatlan szeretetének, biztosítva a püspököt arról, hogy a vármegye területén mindenütt tisztelettel, szíves vendégszeretettel fog találkozni úgy saját hívei, mint a más vallású, nyelvű és nemzetiségű emberek részéről. — Püspök mélyen átértett szavakkal mondott köszönetet még egyszer a lelkesült fogadtatásért. Örömet fejezte ki a fölött, hogy itt a vármegye első tisztviselőjének ajkairól hallja azt, hogy az embereket nem választja el egymástól a felekezeti vagy nyelvi különbség, hogy itt karöltve munkálkodnak közös nagy célunk, szép magyar hazánk érdekében, tekintélyének emelésén, lakóinak boldogításán. — Istennek áldását kérte nemes munkájukra, szeretetnek, békességnek lelkét az emberek szívébe.

Hatalmas éljenzés között ment föl ezután a püspök Sándor János főispán lakására, hová őt a rendkívül szívélyes házigazda vendégéül várta. Enyeden jutott a főpásztor kezéhez a főispán meghívó levele, melyben mindenekelőtt örömet fejezte ki a felett, hogy a Püspök Kis-Küküllővármegyébe érkezik, s hivatkozva az egyházmegye vezetői útján már korábban hozzá juttatott meghívására, e levélben is kérte, hogy Diszószentmártonban időzése alatt házának vendége legyen. „Bárha a székely ügyek vezetésével történt megbízatásom folytán — így szól tovább a meghívó levél — e hó végével Kis-Küküllővármegyei főispáni állásomtól megválok, s így nem állhat módomban e körutban oly mértékben részt venni, miként azt óhajtottam volna, lemondásomat is azért halasztottam, mert súlyt helyeztem arra, hogy Méltóságodat, e vármegyét

megtisztelő látogatása alkalmával még mint főispán fogadhassam és szerény házam vendégéül láthassam.“ Mennyi szeretet, figyelem és lekötő szívélyesség van e szavakban azon férfiu részéről, a kinek minden perczé úgy lefoglaltatott, a kinek annyi mindenre kell gondolnia! — Ezt látva, egy csöppet sem csodálkoztam azon, hogy a vármegye lakói könnyekig meghatva gondoltak közeli eltávozására, annak, a ki a vármegye gazdasági és kulturális életének fejlesztésén oly sokat és olyan meglepő sikerrel fáradozott. Csak egy ily figyelmes, tapintatos és igazi államférfiu erényekkel oly gazdagon megáldott férfiu gondolkozhatik ily nemesen.

Este, vacsora előtt, kivilágítottak Dicső-Szentmártonban minden ablakot és a községi jegyző, Nagy János vezetése alatt nagy fátyásmenettel vonult a megyeház elé, melynek erkélyéről hallgatta végig a püspök a dalkar szabatos, művészi színvonalon álló énekét és Nagy János jegyzőnek tartalmas, lelkesen előadott üdvözlő beszédét. Megkapó közvetlenséggel fejtette ki a szónok, hogy ők a bölcs vezetés alatt megtanultak lelkesedni az igazságért, szabadságért, a szellemi világosságért és most nagy az örömük, hogy mindezeknek egyik erős zászlóvivőjét, az ev. ref. püspököt körükben tisztelhetik. A püspök meghatóan mondott köszönetet a megtiszteltetésért, hazaszeretetre, békesség, testvéries életre buzdította lelkes hallgatóit.

Meg-megújuló lelkes éljenzés és hazafias dalok éneklése közben oszlott szét a tüntető néparadat, a vendégek pedig a főispán-házigazda terített asztala mellé ültek barátságos vacsorára. Ott volt a vármegye és Dicső-Szentmárton község előkelősége egész éjjelig kedélyes hangulatban, közben egy-egy szép pohárköszöntő sem hiányzott. Kitérő lelkes éljenzés fogadta a püspök toasztját, mellyel a főispánét köszöntötte, mint a ki, míg férje nehéz munkákat végez, azalatt a családi hajlékot igyekszik olyanná tenni, hogy a munkás férj mindig jól érezze magát s több-több erőt nyerjen a küzdelemhez.

A következő napon, május 25-én délelőtt istentisztelet volt a templomban, melyen buzgó könyörgést mondott Kenessey Béla, egyházkerül. főjegyző, s nagy közönség jelenlétében hatalmas predikációt maga a Püspök ur tartott arról, hogy „Isten országa tibenetek van.“

Templomozás után az egyes küldöttségek tisztelgését fogadta szállásán a püspök.

Először is a főispán, mint a kormány képviselője tisztelgett, biztosítva meleg hangu beszédében a püspököt arról, hogy minden hazafias és nemes czélú munkásságában biztosan számíthat támogatásukra. Püspök a szíves szavakat megköszönve, hasonló melegséggel válaszolt.

Azután a róm. kath. egyház küldöttsége tisztelgett a helybeli plébános vezetése alatt.

A gör. kath. egyház küldöttségét szintén a lelkész vezette. Mindkettőnél kölcsönösen a felekezet közti békesség ápolására tettek ígéretet, melyre mint egy Isten országa és egy haza polgárai, mindnyájan köteleztünk.

Az unitárius egyház küldöttségét Guidó Béla esperes vezette a püspök elé, kinek tartalmas, szép beszédére válaszolva a püspök hangsúlyozta, hogy jó szomszédok vagyunk, kik közt még az a perpatvar sincs meg, mely a szomszédok nyugalmát felzavarni szokta.

Ezután jött dr. Hirsch József elnök vezetése alatt az izraelita hitközség tisztelgő küldöttsége.

Majd a vármegye tisztikara az alispán vezetése alatt. A kir. járásbiróság küldöttségét dr. Papp József járásbíró vezette.

Dr. Szabó Mihály kir. tanfelügyelő a tanfelügyelőség és a helyi tanítótestület küldöttségét vezette.

Gollián Döme adótárnok a kir. adóhivatali és a pénzügyőri biztosság küldöttségét.

Nagy János körjegyző Dicsőszentmárton község előjáróságát.

Nagy Domokos esperes az egyházmegye papságát és végül:

Hegyi Károly lelkész a dicsőszentmártoni ev. ref. körlelkésziség küldöttségét vezette tisztelgésre a püspök elé, s ajánlotta az egyházközséget a püspök atyai szeretetébe.

A tisztelgések végeztével a püspök látogatást tett az összes egyházközségek lelkészeinél s számos családnál.

Délután 2 órakor közeledre ült össze a püspök tiszteletére Dicsőszentmárton és a vidék intelligens közönsége, melyen mindenekelőtt a király öfelségének egészségére mondott emelkedett, szellemű pohárköszöntőt a püspök.

A társaság állva halgatta és kitörő éljenzéssel fogadta a főpásztornak mélyen átértzett toasztját. Azután Sándor János főispán és Fekete György, megyei főjegyző mondott püspökünk egészségére meleghangú pohárköszöntőt.

Majd Kenessey Béla ehker. főjegyző a főispán, Nagy Domokos esperes a püspök, főjegyző és Director-helyettes egészségére üritette poharát.

Dr. Boér Elek ehm. gondnok a felekezeti közösi békére, Hegyi Károly lelkész a főispán neje, Guidó Béla unit. esperes a püspökre stb. stb. mondtak szebbnél szebb pohárköszöntőket.

Ebéd végeztével megtartott az egyházvizsgálat, ugyszintén megvizsgáltatt az egyházmegyének rendezés alatt lévő levéltára, mindkettő pontos részletességgel és a vizsgálat eredménye a presbyteri gyűlésen a püspök és Kenessey Béla főjegyzőnek kitartó munkásságra buzdító beszéde kíséretében kihirdettetett.

Este 8 óraker fényes közönség gyűlt össze a püspök és kísérete tiszteletére rendezett, s részleteiben meglepően bájos, gyönyörűen sikerült koncertre. Azokat az élőképeket sohasem tudom elfeledni. Mignon, Páris almája, Ocskai brigadéros, szép magyarázatokkal oly fényesen sikerültek, hogy bármelyik nagy városnak becsületére válhatnának. Azután dr. Boér Eleknek felséges hegedű játéka szép zongorakísérettel melletti igazi gyönyörűséggel töltötte el a sziveket, s mi idegenek feledhetetlen emlékekkel gazdagodtunk. Előadtak még egy csinos kis vigjátékot, azt is oly művésziességgel, hogy valóságos elragadtak vele. Ez az est is arról győzött meg mindnyájunkat, hogy a hol kellő bölcsességgel és tapintattal működnek a vezetők, ott élénk társadalmi élet van, ott az emberek nemes szorakozást tudnak szerezni maguknak és nyújthatnak másoknak is. Az előadást tánc követte, mely mint hallottam egész viradatig tartott.

A vizsgáló bizottság azonban nyugalomra tért a concert után, hogy kora reggel Abosfalvára indulhasson az ottani csinos kis, új templom fölavatására.

Itt Kenessey Béla, ehker. főjegyző mondott magas szárnyalású fölavatató beszédet a Jel. XXI. 3. 4. 7. versei alapján, a püspök pedig gyönyörű imában kért áldást az Ur eme kis hajlékára, a benne imádkozó népre, s közönség minden rendű, felekezeti és nyelvű lakosaira. Végül a templomépítésnek történetét olvasta föl Bartha József lelkész. A lelkesen megírt történetet lapunk közölni fogja.

Istentisztelet végeztével pompás villásreggeli várta a bizottságot br. Apor István vendégszerető-házánál. A nemes Báró, jóllehet ő maga nem tartozik hitünk cselédei közé, kiváló szívéllyességgel fogadta a bizottságot, megmutogatta családjának igazi nagybecsű régiségeit, melyekből egy pompás kis múzeumot állított össze. Aztán, bár a templomépítés történetében is említették, nem hagyhatom itt szó nélkül a Báróné nagylelkűségét, nemes szívét, ki szép áldozatai mellett, gondoskodik a kis templom jó karban tartásáról, szépítéséről is. Meglepett a templomnak környéke, melyet gyönyörűen befásított, valóságos kis paradicsommá varázsolt szerető szive.

^{1/2} 12 óraker indultunk Mikefalvára, hol Apáthy Péter ehmi gondnok ur fogadta a püspököt jól átgondolt, tartalmas beszéddel, s a lelkész kis leánya nyújtott át egy csokrot a püspöknek.

Itt egyenesen az új templomba vonult a bizottság, hogy az esperes buzgó imája, Nagy Károly, Director-helyettes Róm. I. 16. v. alapján mondott sziveket megindító beszéde után, a püspök felséges fölavatató imájával megáldja az új templomot, annak ájtatos hiveit.

Tömegesen tudott a hívő sereg az urasztalához, melyről Lakatos Áron, héderfái és Hegyi Károly dicsőszenzmártoni lelkész szolgáltatott ki amaz életnek kenyérét és az örök életnek italát.

Ezt elvégezve Székely Sándor, m. szentkirályi lelkész esketett 3 párt, Józsa Ferencz küküllővári lelkész, ehm. főjegyző pedig keresztelt 2 kis gyermeket.

Végül a templomépítésnek csinosan megírt történetét olvasta föl Bartha József, helybeli lelkész, melyet lapunkban szintén közölni fogunk.

Ezután közönségre gyűlt össze a közönség és vidék illusztris közönsége, melyen szellemes pohárköszöntőket mondtak többek között Apáthy Péter gondnok a püspökre, püspök az ehm. gondnokaira, Kenessey rendkívül finom humorral az esperesre, esperes a nőkre, Nagy Károly a papra és az egyházközönség buzgó kántorára, s nagylelkű patronusára: Apáthy Péter ehm. gondnokra, Ne-

mes Árpád lelkész Kenessey és Nagy Károlyra, Hegyi Károly br. Rottenthal Henrikre és a többi. Megható volt a felső-kápolnai gör. kel. tisztes öreg lelkésznek hazafias érzéssel, ifju hévvel és lelkesedéssel mondott pohárköszöntője, melyben püspökünket, mint az igazi magyarulás főpásztorát éltette. Nagy Károly mondott erre leikes szavakban riadó éljenzéssel kísért köszöntőt az öreg idegen nyelvű, de magyar szívű, hazafias lelkészre. A püspök bucsuzó szavaira oszlott el a vidám hangulatu társaság, a bizottság pedig megtartotta az egyházvizsgálatot. Számba vette a lelkészi hivatal ügykezeléseit, az egyházközönség mindennemű vagyoni ügyeit, s a hiányok pótlására püspök megadta utasításait. Az egyházvizsgálat eredménye pedig a presbyteri gyűlésen kihirdettetett.

Ezután kedélyes vacsorára gyűltünk össze ifj. Apáthy Péter, helybeli nagybirtokos vendégszerető házában, s élveztük az ifju házi gazda, s bájos nejeének lekötölező nagy szivességét. Éjfél táján oszlottunk el ki-ki a maga szállására, szivünkben ismét egy szép nap kedves emlékével. Este táncmulatság is volt a közönségben, mely szép jövődelmet hozott az egyház javára.

Másnap reggel 8 óraker már Héderfájára indultunk, hol Kenessey Béla főjegyző prédikált a Ján. 16. r. 3. vers-alapján a Krisztusban való békességről, mely a hívő léleknek tulajdona, s a melyet el nem ragadhat tőle e világnak minden nyomorusága, mert hitünk fejedelme meggyőzte a világot. Azután a püspök buzgó imában kért áldást, Istentől kegyelmet a gyülekezetre, annak minden egyes tagjára, s nemes munkájukra.

Istentisztelet után nyomban megkezdődött az egyházvizsgálat, megtétettek az észrevételek, s rövid villásreggeli után 11 óraker elindultunk Szász-Bonyhára. Utközben Bernárdi közönségen keresztül haladva, a falu végén fölállított díszkapunál fogadta a püspök a román lelkész üdvözlését, s Bonyhára érkezve Hegyi Sándor, ref. lelkészét, a ki leikes szavakban adott kifejezést az egyházközönség hiveinek a püspök érkezése fölött érzett nagy örömeinek.

Itt gr. Bethlen Árpád szives vendégszeretetét élvezte a vizsgáló bizottság. A művelt, nemes szívű főúr kitünő szivességgel, nagy szeretettel fogadta a püspököt és a vizsgáló bizottság tagjait, s tiszteletükre fényes ebédet rendezett.

Ebéd előtt isten tiszteletre gyűltünk össze az egyházközönség csinos, szép templomában, melynek most épült tornya szépségével már messziről magára vonja az utas figyelmét. Itt Kenessey Béla imája után Nagy Károly mondott gyönyörű beszédet a Jel. III. 11—13. versei alapján, buzdítva a templomot zsufolásig megtöltő hívő sereget az itt született Arva Bethlen Kata példájával is, hitéhez való törhetetlen ragaszkodásra.

(Folyt. köv.)

TÁRCZA.

Ima.

Tartotta az „Egyházi Értekezlet“ közgyűlése alkalmával tartott istentiszteleten Nagy-Enyeden

Deési Gyula esperes, egyházi elnök.

„Mely szerelmesek a Te hajlékid oh seregeknek ura, a Te pitvaridba való menetelnek kívánsága miatt elfogyatkozik az én lelkem, mert jobb egy nap a Te pitvaridban, hogysem ezer nap egyebütt.“ Mielőtt munkára vetnők kezeinket a koronás szoltárirónak eme szent óhajtozásával borulunk le előttd mindeket betöltő, megáldó és megszentelő lélek, ki bölcsességednek örökké égő fényével világolsz világok ezreinek felette s bár dicsőségednek, hatalmadnak fénye, mint a nyári nap heve elharvasztja a mezők virágait, porba aláz minket, lelkünk élőhittel, szivünk érted égő szeretettel emelkedik fel hozzád a magaságos mennyekbe s ajkainkról felszáll az örvendező ének: „Szent, szent a seregeknek ura Istene, övé az erő, övé a hatalom, övé az örökkévaló bölcsesség.“

A Te hatalmad, a Te erőd tölti be a mennyet és földet. Ott vagy az ég villámainak vakító tüzeben

és a fűszál rezgő harmatcseppjében, a levegő szárnyasainak Téged dicsérő szelid énekében és a hegyek ormain süvöltő szél zúgásában, a sirhantok alatt, hol testi szemeinkre halálnak örök álma borul s ott, hol a csillagok milliárdja ragyogja vissza a Te örök dicsőségedet.

A Te hatalmad és erőd tartja fenn és táplálja lelki életünknek világát is s ime megdicsőül az embernek hivatása a földön, megszépül törekvése, szentté lesz az élet, a munka, a küzdelem, elfogyhatatlan a szeretet, a lélek föl a magasba szárnyal és a földnek por gyermeke az istenfiség magas méltóságára emelkedik fel, a Te szent fiad az Úr Jézusba vetett hit által, ki tegnap, ma, mindörökké ugyanaz, út, élet, igazság, szentségünk, váltságunk, örökkévaló fundamentum, a melyen felépült a Te anyaszentegyházad is, hogy dicsősége megálljon mindenha.

Oh, jóságos Atyánk! valahányszor összesereglünk a Te nevedben, hogy vállainkra véve ama gyönyörűséges igát és kellemetes terhet, munkáljuk a Te szent országodnak javát, erőt, bátorságot, lelkesedést keresve emlékeztünk visszazáll a messze-múlt időkbe, lelki szemeink előtt megnyilatkoznak a nagy ősöknek, a feledékenységnek moha által eltartott sirjai s mintegy táborot járnak körülöttünk a nagy időknek nagy alakjai, kik hitöknek a hegyeket is megmozgató erejével nehéz küzdelmek és tusakodások vésein áttörhetlen hűséggel lobogtatták szent hitünk zászlaját diadalról-diadalra szállva; mert nemcsak ajkairól hangzott a szó, de szívökben élt a hit „Erős várunk az Isten” s mert életök sem vala drága, csak-hogy szolgálhassanak az anyaszentegyháznak.

A Te bölcsességed harcra, küzdelemre hívott el minket is. Nem a haragnak, nem a bosszúnak és nem a gyűlöletnek átkos, de a hitnek, szeretetnek és a békességnek áldást árasztó krisztusi fegyvereivel kell nekünk viaskodnunk a Te szent országodért. Mig azért emlékeinkkel a multon merengünk, honnét annyi fény és dicsőség sugárzik felénk, szívünknek, lelkünknek megszentelt vágya az égre száll fel, imádkozunk.

Oltalmazó erősségünk, védelmező paizsunk! ki sokképpen és sokrészben megmutattad nekünk a Te kegyelmedet a nehéz nagy idők nagy küzdelmei között, esengve kérünk add a mi munkánkra a Te jóravezérlő szentlelkednek erejét. Adj világosságnak lelkét, mely fényt árasztson a sötétben, s ha tanácstalanul bolyongunk, megismerhessük a Te utaidat, mert a ki a Te utaidban jár, nem jár sötétben, de az életnek világossága léssen annak. Adj igazságnak lelkét, mely megszabadítson a földi tévelygések bilincsei közül hozzád vezéreljen, mert a hol az Urnak lelke van, ott van a szabadság. Adj szeretetnek lelkét, mely megszentelje ajkainkon a szót, szívünkben az érzést s tegye áldásossá a mi igyekezetünket. Világosságnak, igazságnak, szeretetnek lelke, oh jövel! töltsd be sziveinket mennyei örömmel, a Te házad irántadi buzgó szeretetnek szent tüzevel.

Gondviseléselédnek szárnyait oh terjeszd ki jó Atyánk a Te anyaszentegyházadra, a hívek gyülekezetére, hogy mint élő kövek legyenek erősek, buzgók a Te szent országodnak szent dolgaiban, terjeszd ki azokra, kiket elhívtál, hogy lennének próféták, apostolok a Te népednek előtte, hogy munkájok nyomán fakadjon az anyaszentegyház mezején élet, áldás, öröm, békesség s szent nevedre térjen örök dicsőség.

Oh áldj meg mindnyájunkat, hogy mint egy hitnek vallói, egy üdvösségnek örökösei lehessünk. „A szenteknek polgártársai, Istennek cselédei, kik a prófétáknak és apostoloknak fundamentumokon építettek fel amaz örök szegletkövön, a mely a Jézus Krisztus,” tegnap, ma és mindörökké Amen.

Igazgatótanácsunk üléséből.

Kolozsvár, 1902. máj. 29.

Elnökölt: Br. Bánffy Dezső, egyházkerületi főgondnok ur önagyméltósága. Jelen voltak: Zeyk Dániel, főgondnok, Herczeg Lajos, Br. Bánffy Ernő, Becsek Lajos, Sándor János, Szász Dénes, Lészai Ferencz, Dr. Sárkány Lajos, ig. tanácsosok. Dr. Kádár János, titkár. Maksay János, számvevő és Módi Elek, levéltáros, mint jegyző.

Elnöklő főgondnok aa. megnyitván az ülést, jelenti, hogy az egyházkerületi közalap tulajdonát képező m.-n.-zsombori birtok eladása tette szükségessé e rendkívüli ülés összehívását.

Nevezett főgondnok aa. u. i. a jelzett birtok és ahhoz tartozó gazdasági szeszgyár eladása iránti tárgyalásokkal meg lévén bizva, Lészay Ferencz, Br. Bánffy Ernő és Simó Lajos aai. hozzájárulásával 150.000 korona vételári összeg kikötése mellett, Brunner Jakab, jelenlegi bér-lővel megkötötte az örökvásári szerződést, oly módon, hogy az illető vásárló átveszi a birtokra bekebelezett és most még 67000 koronában fennálló törlesztő-kölcsönt, kifizet készpénzben 30.000 koronát és a fennmaradó összeg, 5⁰/₀-os kamat mellett, egyfelől a birtokon, másfelől vásárlónak Kolozsvárt levő tehermentes házában való zálogjogi bekebelezéssel biztosítva vételár-hátrálékként fennmarad.

Igazgatótanácsunk e vásárlóügyletet, a viszonyokhoz mérten, eléggé előnyösnek és az eladást az immár halaszt-hatatlaná vált építkezések nagy kiadásainak elkerülése miatt, sürgősnek látván, a szerződést jóváhagyta és a további teendők iránt az irodát utasította.

E kérdés elintézése után még az alábbi, sürgősebb természetű, ügyek láttattak el:

A nagyenyedi Bethlen-kollégiumi előjáróság előterjesztése alapján, kimondotta ig. tanácsunk, hogy miután a tanítóképző intézet színvonalának emelése érdekében közgyűlésileg elvált kötelezettség beváltása, a kilátásba helyezett államszegélynek ez évről való elmaradása daczára sem halasztható tovább: kérni fogja az ideai közgyűlést, hogy az e czimen egyházkerületünkre háruló újabb terhek fedezéséről költségvetésileg gondoskodjék. E gondoskodás megtörténteig, utólagos jóváhagyás reményében, folyósítja igazgató tanácsunk, 1902. szept. 1-től kezdve, a képezdei ének- és zene-tanító jelenlegi javadalmát és fölhatalmazza a kollégiumi előjáróságot, hogy tegyen lépéseket a magyar-német nyelvi és földrajz-történelmi tan-széknek paedagogiumot végzett helyettes-tanárokkal leendő betöltése iránt.

A szász- és oláh iskolákból középiskoláinkba átlépő tanulók idegen nyelven kiállított bizonyítványaival és más-nemű okmányaival többrendbeli nehézség merülvén fel, ennek elenyésztetése céljából körrendeletileg utasította ig. tanácsunk az összes előjáróságokat hogy jövőre csakis magyar nyelven kiállított, vagy legalább hiteles magyar fordításban csatolt okmányokat fogadjanak el.

Visszaküldötte ig. tanácsunk a vallás- és közoktatás-ügyi minisztériumnak is a haditengerészeti iskolákba való fölvételre vonatkozó, német szövegű, pályázati hirdetéseket kérvén azok helyett magyar példányokat.

Tudomásul vette ig. tanácsunk a kolozsvári és szé-kely-udvarhelyi kollégiumoknál megejtett tisztújításról szóló jelentéseket, bejelentvén a megválasztott igazgatók nevét a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak is.

A kolozsvári kollégium tisztikara így alakult meg: Igazgató: Dr. Török István, gazdasági felügyelő: Szathmári Akos, könyvtárnok: Kovács Dezső, elemi isk. igazg. Balogh Károly, konviktusi gazda: Dr. Imreh Sándor.

Székely-Udvarhelyt igazgató lett: Gönczi Lajos, gazdasági felügyelő: Félegyházi Antal, könyvtárnok: Kovács Dániel, konviktusi gazda: Szabó András, iskolai díjkezelő: Fejes Aron és jegyző: Ravasz Árpád.

Nem hagyhatta jóvá azonban ig.-tanácsunk a szász-városi kollégium ama határozatát, mellyel Kürti Sándor, ének- és zenetanító véglegesítését mondotta ki, mert ez az állás sem közgyűlésileg, sem az állammal kötött szerződés keretében rendszeresítve nincsen.

Jóváhagyást nyert a székely-udvarhelyi kollégiumi előjáróság ama határozata, mellyel egy tanulót lopás vét-sége miatt, az intézetből végleg kizárt.

Végül felülvizsgáltatott és elfogadtatott Horváth Kálmán dr. budapesti házgondnokunk negyedévi elszámolása, azzal a figyelmeztetéssel, hogy jövőre kétséges ki-

meneteli perekbe ne bocsátkozzék, mert a terhükre eső költségek levonásba hozását engedélyezni nem fogjuk. — Nevezett gondnok aának ama kérdése, hogy a házbérhátralékok miatt visszatartott ingóságok értékesítése körül miként járjon el: átadatott a jogügyi bizottságnak, véleményezés végett.

Ezzel az ülés bezárattott.

r. s.

Egyházi élet.

Az udvarhelymegyei ref. egyházi értekezlet etédi fiókköre május 28-án tartotta a siklói ev. ref. templomban évi rendes közgyűlését, melyre szép számban jelentek meg úgy a fiókkör papjai, tanítói, mint az érdeklődő közönség.

A gyülekezet éneke (XXX. Dics.) és Pál Balázs kőrispataki lelkész szívből jövő, szívhez szóló imája után, Böjthe Sándor szolokmai lelkész aa. tiszteletet parancsoló alakja jelent meg a szószéken és mondott Hozsaeás 10. r. 12. v. alapján tartalmas, helyzet-szerű egyházi beszédet.

Nem úrnapiját jöttünk ünnepelni — ugymond; maradjon azokra az, a kiket illet. Összejövetelünk célja az igaz vallás, élő hit ápolása. Új a mező, melyen szántogatunk, de minden kapavágás gyomot, dudvát kell, hogy irtson. Ref. vallásunk az igaz valóság; célja az igazság keresése. Miért, hol és micsoda eszközökkel kell keresni az igazságot? Megtanít erre Jézus Krisztus, ki maga az igazság. Ha ma közöttünk járna, ugyanazt hirdetné: „Vessetek igazságot“, miként hirdette akkor, mikor az emberek eltávoztak az igaz vallástól.

Ma a hitben haszonlesés, önérdék az első. Meglazult a kapocs, mely összetartotta egy hiten levő aa.-it.

A közöny, a hitetlenség elkerülteti a templomot; hitet, vallást könnyelműen cserélnék az emberek — nem él lelkükben az összetartás szükségének érzete. Pedig, ha valamikor, úgy most követel áldozatot tőlünk. Jön az ellenség... kísért a reakció sötét szelleme gyenge a fal.

Sötét a kép? Az élet bizonyítja. Gyenge erőnkkel miként cselékedjünk? Munkálni kell közös erővel az egyházi élet mezején. A hol nem vetnek, nem munkálnak — nincs siker.

Szánts ugarat az örök igazság mezején; munkálj a családi életben; hintsd el gyermekeid lelkében az igazság magvait, — azt fogod aratni. Így épül meg a rom emberi munkával, Isten segedelmével.

Majd Csia Kálmán etédi lelkész, értekezleti elnök, nyitja meg a gyűlést.

Nagy örömet hirdet: anyaszentegyházunk halad előre. Örtornyaink bevilágítanak a hitetlenség örvényébe és irtják a babonát, oszlatják a sötétséget.

De kénytelen szomorú valóságot is mondani. A mig Európa többi országaiban terjed a tiszta vallás, addig nálunk egyre apad követőinek száma. Ma még jobban, mint régen. Mi ennek az oka? A kor, mely a maga jellegét — kapaszkodási vágy — rányomja a népekre; Politikai viszonyaink, melyek lehetővé teszik a kapaszkodási elv megvalósulását. Vallásunk alapelve: az egyéni szabadság. Ám ez csak független országban érvényesülhet.

Felekezeti viszonyaink. Egyházunk mostoha gyermeke az államnak. Hiába áldozunk, csak morzsákkal táplál. Bibliái Lázár vagyunk.

De vannak belső okai is.

Nem vagyunk elég erősek, hogy egyházunk igazságait a kornak megfelelő alakban tüntessük fel. Félünk a hatalomtól és a néptől,

Hiveink, kik nálunk szabadságra vannak nevelve, igen gyakran visszaélnék ezzel s szabadságu-

kat az egyház gyengítésére használják fel. Igen gyakran látjuk megdobálni a katedrát, megrugdosni az iskolát.

És így csak utját egyengetjük az ellenségnek. Legyünk munkásai az egyháznak. Azt a tudást, mit nyerünk az iskolától, templomtól, fordítsuk az egyház építésére. S akkor örömet hirdet, mely a mi hazánkra is vonatkozik. Ha végezni fogjuk kötelességeinket, változnak viszonyaink. Elhódított hiveink visszatérnek, mert meggyőződnek, hogy nem a pénz tart meg, de az ész, a hit, a lélek. Abban a tudatban, hogy ez így lesz, üdvözölve a jelenvoltakat, megnyitja a gyűlést.

Ezután Márton Árpád küsmödi lelkész tartott szónoki hévvel szabad előadást.

Az a harcz — ugymond — mely az anyagiakért folyik, elzsibbasztja a lelket. Nincs oly szikla hitünk, mint a régi embereknek. Hiányzik belőlünk a ref. öntudat. Majd szól a családi nevelésről, hol a lélekben nyert behatások, mint a ködön átszűrődő fény, kihatnak az élet későbbi folyamára is. Itt kell megvetni a kálvinista öntudat alapját.

Rozsondai István etédi ref. kántor (áll. tanító) szavalta Arany J. Koldus ének című versét.

Végül Orbán József siklói pap ismertette egyháza történetét. E szerint a siklói egyház alig 170 éves (?) multtal dicsekedhetik. Azelőtt filiája volt a küsmödi egyháznak. Érdekes dolgokat mondott el a küsmödi ref. templomról, mely még azon 40 templom közül való, melyet Hunyadi János építtetett Erdélyben. Szerinte ezek közül való volna: a nyárádszentimrei és a berekereszturi.

Ezek után elnök köszönetet mondva a jelenvoltaknak, különösen a vidékről összesereglett tanítósnak azon kijelentéssel, hogy bizony hálás volt ez a mai gyűlés, mert érezte mindenki, hogy volt lelkében ugar, mit szántogatni kellett, értekezletet bezárja.

Templomból kijövet, közönség a község főterén felállított millenáris emlékoszlophoz vonult, hol a felavató beszédet Simó Lőrincz ref. kántor (áll. tanító) mondotta.

Majd Orbán József lelkész a községi előjáróság oltalmába ajánlva, azt Adám Dénes körjegyző vette át hatásos beszéd kíséretében.

Közbe a siklói ref. egyházi dalkar énekelt szép összhanggal hazafias énekeket Simó Lőrincz kántor aa. vezetése mellett.

Rozsondai István,
ért. titkár.

Különfélék.

Tompa Mihály új szobra. Sárospatak után, hol tanult, Rimaszombat emelt szobrot Tompának, a hol született. A remek alkotás Hollo Barnabás műve. A leleplezés e hó 4-én folyt le szép és lelkes ünneplés keretében, melyet Barnemissza János alispán nyitott meg, Veress Samu tanár ünnepi beszéde követet, Lóday József nagyhatású ódája folytatott. Szép beszéceket mondtak még Himnos László főispán Wlassics miniszter nevében, Négyessy László az Akadémia, Beöthy Zsolt, a Kiszaludytársaság nevében. Képviselve volt az „Otthon“, a „Budapesti Újságírók Egyesülete“, a gömöri ref. egyh. megye, a sárospataki főiskola, a hamvai ref. egyház (Tompa utolsó papi állomása) stb. — Az ünnepély a legszebb viléki ünnepélyek egyike volt — mondja a M. Sz. —, de azért csak viléki s nem tájjes nemzeti Méltán rójjá fel, hogy a mig a Vörösmarty-ünnepélyek országosokká tétettek, Tompa a másodrendű irodalmi nagyságok sorába szorítottak le. S mig a régi irodalomtörténetek a magyar nemzeti népies triász Tompa, Petőfi, Aranyban tanítják: az újabbak Tomparól nem emlékeznek azzal a melegséggel, melyre érdemes. De hát miért volt épen református s plane — pap?

Ifj. gróf Wass Albert tragediája. A történet rövid, de annál megrázóbb és — fölemelőbb. Gróf Wass Béa orsz. képviselőnek, deési egyh. megyénk érdemes főgondnokának, Egyházi Értekezletünk vil. alelnökének kiváló fia,

kiről a jó édes anya úgy nyilatkozhatott, hogy szülőinek soha egy szomorú percet sem okozott, egy szép napon szülei elébe állt s azt az óhaját fejezte ki, hogy tanulmányai folytatására két évre Párisba mehessen. A jó szülők beleegyeztek. Egyszer azonban az édes apa levelet kap. Messzi utról Transzvalból hozta a fiu bocsánatkérését, hogy nem tudván ellenállani belső ösztönének, a szabadságukért küzdő burok iránti részvétének, hozzájuk ment: a szabadság katonája lett. És azután egy hivatalos távirat, mely jelenti, hogy az ifju magyar gróf burkaton, midőn izenetet vinne egyik táborba, Krüger levelét, az angol őrség által lelövetett. Ez az ifju gróf tragédiájának rövid története. — Lehetetlen, hogy első sorban ne a megdöbbenést, az igazi mély részvétet érezzük a mélyen sujtott család iránt. Mert hiszen az édes apának, az édes anyának nincs többé fia. Egy ifju, oly nagyrahitott étellel kevesebb. Hazánknak, egyházunknak is nagy reménye hunyt el vele. Méltán siratják, méltán gyászoljuk: megérdemli. S mégis... van ebben a könyben, van a gyászban valami felemelő is: nemzetünknek, egyházunk büszkeségének megtört sugára, szivárványa. Annyi léha, annyi sárban mászó törekvés közepette ime, egy magyar református ifju, kinek lelkében oly szent az ideál, hogy az ő élete is nem drága annak szolgálatáért. Oh, hogy épen az ilyenek vesznek el leghamarább; ő bukott el olyan korán! Mivé lehetett volna itthon, küzdve nemzete, egyháza javáért azzal a szívvvel?! — Meghajtjuk sirod előtt lobogónkat egyházunk, hazánk büszkesége, kit nem a hiu kalandvágy, de lelked szent eszményei döntöttek kora sirodba. Pinenj csendesesen! Te pedig fényházadból mutasd meg bánatos, téged sirató tiednek a „Bárány“-nak azt a lobogóját, melyre írva van: „A ki elveszti az ő életét énértem — megtartja azt.“ (Luk. IX. 24—25.) Bizonytal foglak találni benne enyhületet. Oh, hadd találjanak!!

Berényi János tanár 25 éves jubileuma. Zilahi kollégiumunkban kedves ünnepély zajlott le e hó 1-én. A kollégium Elöljárósága, ifjusága nagyszámu érdeklődő közönség részvétele mellett ülte meg az intézet kiváló tanárának, *Berényi János* 25 éves tanári jubileumát. Az Elöljáróság ülésében *Balassy Miklós* gondnok elnökölt. A küldöttség által meghívott ünnepelt tanárhoz *Kincs Gyula* igazgató intézett szép üdvözlő beszédet, kiemelve benne azon kiváló érdemeket, melyeket *Berényi* a kollégium teljes főgimnáziummá való kiegészítése s annak igazgatása körül szerzett. Emlékkül az Elöljáróság s tanárkar arcképeit magában foglaló albumot nyújtott át neki. A volt tanítványok nevében *Dr. Kaiser György* alispán egyh. m. gondnok üdvözölte.

Lebontjátok — mondá egyebek közt — rövid pár nap múlva az oly sokunk áldása által megszentelt falait régi iskolánknak, helyükbe másat, díszesebbet emel felekezetünk s nemzetünk áldozatkészsége. Mi, kik a régi falak között uralkodott szellemet oly jól ismerjük, szívből kívánjuk, hogy csak a falak változzanak, a régi szellem, a hazafiságnak, vallásosságnak, tudományosságnak régi szelleme maradjon és tovább virágozzék.

Hogy pedig ez ekként leend, hogy a jelzett irányban fog mindig működni kedves iskolánk, erre nézve te és érdekes tanártársaid ismert működése, a te kiváló példaadásod mindenkinnk tejes biztosíték. — Az intézet növendékai nevében *Udvari József* VIII. o. tanuló köszöntötte lelkes szavakban. Majd az egyh. ker. többi kollégiumai részéről jött üdvözlő iratokat olvasták fel, mire a jubilán gyönyörű beszédben köszöntö meg a szeretet meleg rokonszenvét és kitüntetését, hozzáadván „a már élemedett (?) férfit komoly ígéretét“, hogy a míg Isten neki erőt ad, hű munkása lesz kedves zilahi kollégiumunknak.

Azután következett az évzáró ünnepély s ebédre 100 terítékű bankett, melyen a szép tosztoknak magja is volt: 575 korona gyűlt össze egy „*Berényi-alap*“-ra és 51 korona a „*Milénaris-alap*“ növelésére. — Igy olvassuk ezeket a *Kincs Gyula* kollega szerkesztette „*Szilágy*“-ban, mely bizonyos tünődéseinkre is felvilágosítást ad, mondván: „Ugy akartuk ünnepelni minden feltűnés nélkül, a hogy a mi puritán gondolkodásunk diktálja, s a hogy a te puritán érzelmeidet sem sérti. Hiszen nem eszközöltünk ki számodra ez alkalomból magasabb helyről jövő kitüntetés, a mint pedig az manapság szokás; nem kívántuk, hogy ünneplésünket fény hassa át: csak melegségre vágytunk.“ — E melegségben pedig, érezzük, nem volt hiány, hozzájárult a szűkebb családn kívül egész egyh. kerületünk tiszteletének, szeretetének melege is, melylyel im, e helyen is kívánjuk, hogy kedves zilahi kollégiumunkat s derék tanárkarát, élén Nestorával Isten új fényben, új dicsőségben éltesse, virágoztassa!!

Gyászrovat. *Köpeczi dr. Botz Elek*, köz- és váltó ügyvéd, a „*Balászfalvi takarékpénztár részvevőtársaság*“ ügyésze, életének 34-ik, boldog házassága 4-ik évében hosszas szenvedés után június 6-án jobb létre szenderült.

Lapunk olvasói közt sokan vannak, kik az egykor oly

kedves és vidám enyedi diákot ismerték, sőt vele benső barátságban álltak. Mintha csak most lett volna... s ő immár elköltözött. Oly korán s oly sietve vitte el súlyos szivbaja. Atyján *dr. Botz József*, Bethlen-kollegiumunk orvosán és családján kívül nővére *Fejes Áron* tanárné, öcsöce *Endre* s annyi jó barát, de főként özvegyen maradt hitvese s három árvája siratják. Hamvai *Balászfalváról* Nagyenyedre szállítottak örök pihenésre. Béke porain, emléke áldott köztünk! Az Ur az ő vigasztalásával álljon sebzett szívé övéi mellett!

Hivatalos rész.

Szám: 611—1902.

PÁLYÁZAT.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerületben, a nagyenyedi egyházmegyébe kebeleztet — eltávozás folytán megüresedett — mező-záhi IV. oszt. körlelkészi állomásra ezennel pályázat hirdettetik.

Javadalom.

1. Patronusoktól és a m. tóháti hivektől félévi részletekben, készpénz	274 K. —
2. Központi járandóság:	
a) Belmissio-alapból, évnegyedes utólagos részletekben	400 K. —
b) Konverzio-többletből félévi utólagos részletekben	200 K. —
3. 12 hold szántóföld (ebből 5 hold után az adót a lelkész fizeti) haszonbérleti értéke	144 K. 58 f.
4. Magtárból 17 hektolit. törökbuza, értéke	102 K. —
5. Stóla: temetésért 3 kor., keresztelelésért 40 fillér esetenként: átlagban	36 K. —
Az összes javadalomból fuvar-átalány (350 kor.) adó stb. czimen levonandó kiadás	402 K. 67 f.
S az így megállapított tiszta javadalom melyhez járul állami kiegészítés, 1600 koronáig	753 K. 91 f.
3 szoba, konyha és kamrából álló kényelmes lakás, gazdasági épületekkel, udvarral és kerttel.	846 K. 09 f.

Jegyzés. Ezen javadalmakon kívül a mező-záhi és mező-méhesi áll. iskolák pénztárából 100—100 kor. tiszteletdíj, melyért a lelkész az ev. ref. tanköteleseknek heti 4 órán vallást tanít.

Kötelességek.

A körlelkészség székhelye Mező-Záh; leány egyház Mező-Méhes; fiók egyház Mező-Tóhát; szorvány *M. Sályi* és *M. Czikud*: melyekben a papi teendők beosztása és teljesítése a körlelkészek részére megállapított általános és a mező-záhi körlelkészség részére megállapított részletes utasításban van körvonalozva.

Pályázati határidő 1902. július 1. — Kellőleg fölszerelt, minősítéssel és szolgálati bizonyítvánnyal ellátott folyamodványok, e határidőn belül, alulírott-hoz nyújtandók be.

Kolozsvárt, 1902. június 6.

Dr. Bartók György.
püspök.

Szám: 612—1902.

PÁLYÁZAT.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerületben a nagyenyedi egyházmegyébe kebeleztet új-tordai egyházközség énekvezéri állomására ezennel pályázat hirdettetik.

Javadalom.

1. 2 szoba, konyha s kamarából álló tisztességes lakás, a hozzá tartozó mellék épületekkel, udvarral és 823 m ² területű kerttel.	
2. Az egyház pénztárából, előleges havi részletekben	800 K. — f.
3. Ugyanonnan, dalárdavezetésért évi	80 K. — f.

4. Az egykerületi pénztárból Camera-ticum félévi utólagos részletekben . 79 K. 12 f.
 5. 282 □ öl szőlőhely, melynek kat. tiszta jövedelme 2 K. — f.
 6. Temetési stola esetenként 2 kor. (a szegényektől stola nem követelhető); átlag évenként bejő 80 K. — f.
 7. Az egyház berkéből évenként 2 öl fűzfa, melyet az énekvezér saját költségén szállít be.
 Összes javadalom — a lakáson, kerten és fán kívül 1041 K. 12 f.

Köteleességek.

1. Isteni tiszteletek alkalmával és temetéseknél az énekvezéri teendők pontos és lelkiismeretes teljesítése.
 2. Egyházi énektanítás — megszabott órarend szerint — mind azon iskolákban, hol a lelkész valást tanít.
 3. Egyházi dalárda fentartása, vezetése és ennek a templomban évenként legalább 12 alkalommal szerepeltetése.
 4. Szükség esetén a lelkész helyettesítése.
 5. Minden egyháztársadalmi munkában a lelkésznek segédkezés. — Pályázati határidő 1902. július 1.
 Kellőleg fölszerelt folyamodványok nt. Sándor János esp. aához, Miriszló, u. p. N. Enyed, küldendők. Kolozsvárt, 1902. június 6.

Dr. Bartók György,
püspök.

Szám: 613—1902. PÁLYÁZAT.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerületben a nagyenyedi egyházmegyébe kebelezett *egerbegyi* egyházközség egyik *fitanítói állomására* ezennel pályázat hirdettetik.

Javadalom.

1. Az egyház iskolai pénztárából 800 korona, havi előleges részletekben.
 2. Két hosszú öl berki fa, melynek értéke 40 kor.
 3. Az iskola emeleti részében lakás és az iskolai telekhez tartozó kert hasznélvezete.

Köteleességek.

1. A fiúiskola II—VI osztályaiba járó rendes tanköteleseket, nem különben az ismétlőket — tanterv és utasítás szerint — tanítani, a népiskolai törvény által megkivánt minden tantárgyakra, egyházi éneklésre is.
 2. Urvacsora-osztás napján délután a templomban könyörögni a lelkész helyett.
 3. Az egyházi jegyzőséget vinni, melyért különben 16 korona tiszteletdíj jár és írószerekre 2 kor.
 Pályázati határidő 1902. július 1. Kellőleg fölszerelt folyamodványok nt. Sándor János esperes aához, Miriszló, u. p. Nagy-Enyed, küldendők. Kolozsvárt, 1902. június 6.

Dr. Bartók György,
püspök.

Szám: 631—1902. PÁLYÁZAT.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerületben, a szilágy-szolnoki egyházmegyébe kebelezett *szilágy-szentkirályi IV. osztályu* egyházközség lelkészi állomására ezennel pályázat hirdettetik.

Javadalom

1. Tisztességes lakás melléképületekkel, udvar, kert, kiterjedése 1000 négysz. öl.
 2. Földbirtok: a szilágy-szentkirályi és debreni határon 1 h. 1002 négysz. öl szántó; a szilágy-szentkirályi határon 244 négysz. öl kipusztult szőlő terület jövedelme 10 korona.
 3. Kézpénz: 661 K. 08 fil., a tizedkárpoztási alapból.
 4. Stóla nincs.
 5. Kongrua: az 1900 évi 90.443 számú Vallás- és Közokt. Min. rendelettel 1200 kor.-ig már megállapított: 554 kor. 67 fillér.

Pályázati határidő július hó 12. A fölszerelt folyamodványok Nt. Viski Pál esperes urhoz Zoványra (posta helyben) küldendők.

Kolozsvár, 1902. június hó 11.

Dr. Bartók György,
püspök.

Sz. 477—1902. MEGHIVÓ.

A kolozs-kalotai ev. ref. egyházmegye közgyűlésének méltóságos, tiszteletes és tekintetes tagjait van szerencsém a B.-Hunyadon f. év jun. 19-én reg. 9 óraker tartandó rendkívüli egyhm. közgyűlésre tisztelettel meghívni. Ezen közgyűlés tárgyai:

1. A n.-enyedi egyházmegyének az esperesi vizsgálat módosítása iránti javaslata.
 2. Az egyházmegyék új beosztása iránti ig. tanácsi javaslat.
 3. Esetleges indítványok.
 Gyalu, 1902. jun. 8.

Deési Gyula,
ev. ref. esperes.

MEGHIVÓ.

Az udvarhelyi egyházmegye egyházi értekezletének Oltvidéki köre f. évi tavaszi közgyűlését Kóboron június 18-án tartja meg.

Tárgysorozat: 1. Reggeli 9 óraker istentisztelet, melyen imát mond Benkő Ferencz alsórákosi lelkész. Prédikál Gábor Sándor mohai lelkész. 2. Értekeznek: Benkő Ferencz és Biró György lelkészek. 4. A helybeli híveket üdvözli és a vallásos iratokat kiosztja Benkő Ferencz egyh. elnök.

Alsó-Rákos, 1902. június 9-én. *Benkő Ferencz,*
egyh. elnök.

Sz. 228—1902. ÉRTESETÉS.

A küküllői egyházmegye tiszt. számadás készítő lelkész afiait tisztelettel értesitem, hogy ellennyugtákkal és nyugtákkal, valamint a szabályszerű vagyoneleltárral fel nem szerelt, úgy szintén vakarásos és igazításos számadásokat nem fogadok el.

Ezuttal a Nagytiszt. Egyházmegyei Tanács rendelete alapján felkérem tiszt. lelkész aát arra is, hogy az egyházmegye által kibocsátott s tiszt. Hegyi Károly nyomtatványkezelő aánál kapható tőkekönyv, ellennyugta és nyugta őrlelapokat beszerezni s még a folyó évben használatba venni sziveskedjenek.

Balavásár, 1902. jun. 8. *Sámuel Aladár,*
e. m. számvevő.

Az egyházmegyei „Egyházi-Értekezlet”-ck nt. Elnökségének

Miután az Értekezlet most készülő 1902-ik évi Évkönyvében az értekezleti tagok névsora is felveendő, tisztelettel kérjük Czimzettek, kegyeskedjenek intézkedni, hogy a mint már egyszer bátrak voltunk kérni, a működési területükön lakó értekezleti tagok pontos névsora Tiszt. *Zsigmond Ferencz* kántor, pénztárnok urhoz (Kolozsvár Farkas utca) minél hamarabb beküldessék. Szükséges ez nemcsak azért, hogy a tagok névsora teljes legyen, hanem a tagsági díjak nyilvántarthatása érde ében is és arra nézve is, hogy tudjuk: hány példányban nyomassuk az Évkönyvet, melyet a tagok most már ingyen kapnak.

Atyafiságos bizalommal kérjük azért a pontos czim (állás és lakhelyek) jelzésével a névsoroknak legkésőbb július 15-ig való beküldését. Egyben ne terheltessenek a hátrálékos tagdíjak beküldésében is buzdólkodni, hogy munkánk ne szenvedjen hátráltatást az anyagi nehézségek miatt.

Kolozsvárt, 1902. június 10-én.

Deési Gyula,
e. elnök.

Nagy Károly,
e. titkár.

Sz. 977—1902. FELKÉRÉS.

Az „Erd. Prot. Lap” idei 11. számában megjelent 339—1902. sz. körlevél értelmében felkérem a küküllői egyházmegye tiszt. lelkész afiait, hogy a püspöki jelentéshez szükséges adatokat, a körlevélben felsorolt minden egyes kérdő pontra teljes és határozott felelet beírásával f. június hó 25-ig beküldeni sziveskedjenek..

Kutyfalva, 1902. június 10.

Nagy Domokos,
küküllői esperes.

Novotny

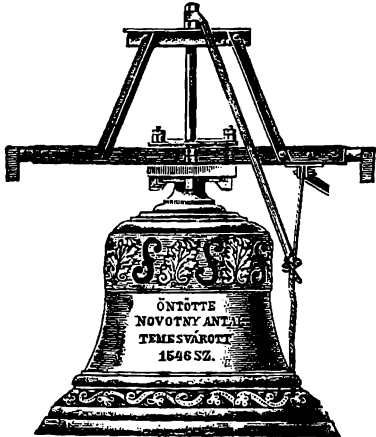
harang-öntőde-
és
Temesvár.

Antal ☆

vas harangláb-
gyár

Gyárvaros.

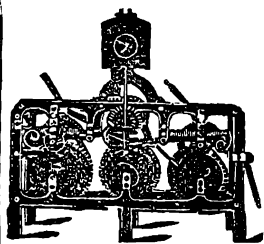
Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoportok előre meghatározott hang utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu **szabadalmazott**

átlyúkasztott harangjait,

melyek felső részükön a hegedűéhez hasonló Salakú nyílásokkal vannak ellátva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangok mint a régi modoruk. Ily szerkezetű 327 kgr. harang hangban egyenlő 408 kgr. régi modoru haranggal. Ajánlja továbbá forgatható vertvaskoronákat, régi harangok íyennel való újszerelését és vertvasharanglábakat. 300 kgr. aluli harangok raktáron vannak.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak. Az 1893. orsz. kiállításon Budapesten MILLENIUMI NAGY ÉREMMEL KITÜNTETVE.

Torony órák !

palota-, városházi, gyári, laktanya-órák berendezését a legelőnyösebben eszközli Mayer utóda Müller János Károly

Államilag kedvezményezett Első magyar óragyár gőzerő-berendezéssel.

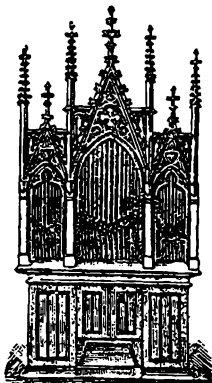
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. sz. Képes ár- és költségjegyzék ingyen.

.. Az 1901. évi makói ipar és gazdasági kiállításon a nagy diszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L.

első délmagyarországi

orgona-építő műintézet ✱

(gőzerőre berendezve) **Temesvárott.**

Szállit kitűnő legújabb rendszer szerint készített pneumatikus orgonákat bármily nagyságban **legolcsóbb** árak mellett.

Az 1896. évi kiállításon a nagy milleniumi éremmel kitüntetve.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Van szerencsém a n. é. vevőimmel tudatni, hogy helyszük e miatt és többeknek óhajta folytán jelenlegi üzletemet egy szomszédos (**Deák Ferencz-utca 5. sz.**) helyiséggel kibővíttem, ezen osztályt kizárólag az egyszerűtől egész a legfinomabb kivitelű és ízlésű

menyasszonyi kelengye,

férfi- és gyermek-fehérenemű és vászon-czikkekkel

egész ujonnan úgy rendeztem be, hogy a mai legmesszebbmenő igényeknek megfelel, valamint az elsőrendű gyárosokkal való összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az árak tekintetében bárkivel versenyezhetek.

Minden egyes darabon a szabott ár látható, — minden idővesztés és csalódás ki van zárva.

A n. é. vevőim szives látogatását kiváló tisztelettel kéri

SÁRGA KRISTÓF

fehérenemű- és vászon-raktára

Kolozsvár, Deák Ferencz-utca 3. és 5. sz.

SZABOTT ÁR. ✱ ✱ ✱

PONTOS KISZOLGÁLÁS.

Teljesen befizetett 200.000 kor.

részvénytőke

Tartaléktőke 70.000 korona.

Mezőgazdasági bank
és takarékpénztár
részvénytársaság.

Kolozsvárt, Fókai-utca 3. szám, emelet.

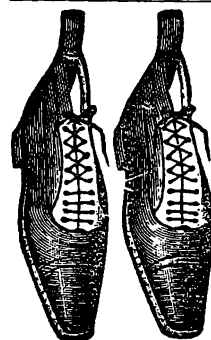
Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatoztatás mellett naptól-napig s azokat **rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza** Váltókat leszámítol **előnyös kamatlább** mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és ingatlanokra váltófedezet alapján.

Sorsjegyek huzásainak nyilvántartását díjmentesen eszközözi.

Minden a bank és takarékpénztári ügyletekre vonatkozó felvilágosítással szivesen szolgál

az igazgatóság.

Jó alakú tartós és olcsó cipő

csakis

Dukesz Sándor

cipőraktárában kapható

KOLOZSVÁRT,

Mátyás király-tér 16. (Unio-utca sarkán)

Czipész műhelyek berendezve.

Czipő-Cremek és czipő-sámfák kaphatók.

Legjobb, legszebb és legtartósabb

férfi-, női- és gyermek-czipők

meglepő nagy választékban áll a n. é. közönség rendelkezésére a jó hírnévnek örvendő

Michelstädter S.E. és H.

czipőgyár
főközlésében **Kolozsvárt** Főter 11. sz.

A hol a n. é. vevő közönség eltérően a többi üzletektől meg van kimélve az alkutól, mert minden czipőben a szolid polgári ár feltűnően bevéssze található.

Vidékre választék készséggel küldetik. — Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kizárólagos raktár egész Erdély „Ideal” czipő-kapta részére a nélkülözhetetlen fából (párja 3 kor. 50 fillér.)

A nagytiszteletű lelkész és tek. tanár, tanító urak különös előnyben részesülnek.

Oberding Miklós

Vízvezeték és csatornázási vállalata.

Törvényileg bejegyzett cég.

Kolozsvárt, Kossuth Lajos-u. 41. szám. Telefon: 230.

Elvállal vízvezeték, csatornázást; fürdők és cloettek berendezését; vizállomások, szivattyú művek felállítását, kézi és erőművi hajtásra. Létesít vízvezeték és csatornázásokat uradalmak, kastélyok és községek, — valamint tüztöltési berendezéseket gyárak és ipartelepkek, — ugyszintén technikai berendezéseket, melegvíz telepeket gyógyfürdők, fürdők, kórházak, sanatoriumok és iskolák, stb. részére.

!! Kiviteli tervezeteket, költségvetéseket és !!
!! költség előirányzatokat díjmentesen készít. !!

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz

az „Erdélyi Protestáns Lap” szerkesztősége.

(Ev. ref. theol. épület 2. ajtó)

Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-Társ.

— K O L O Z S V Á R. —

Alaptőke 2 millió korona.

A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlára, azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámítól váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb.

Értékpapirokat és **i**degen pénznemeket elad és vásárol, előleget ad értékpapirokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket **É**s elvállalja sorsjegyek revízióját.

Ki **B**ocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre **t**art a felek saját zárai alatt tűz és betörésmentes pánccél szekrényeket (Safe deposits.)

Nagyobb ládába csomagolt és a fél pecsétjével ellátott arany- és ezüst **N**eműek vagy más értéktárgyak külön e célra berendezett tűz- és betörésmentes szobában őriztetnek **K**.

Magy. kir. szab.
osztálysorsjegyek
főelárusító helye:
Mátyás király-tér

32.

Üzleti órák:

dél előtt 1/2-9—12-ig,

délután 1/2-3—5-ig.

Erdélyi Protestáns Lap.

AZ ERD. EV. REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS LAPJA.

Laptulajdonos: az erd. ev. ref. egyházkerület.

Felelős szerkesztő: NAGY KÁROLY, th. tanár.

Szerkesztőség, hova a kéziratok és magán előfizetések bérmentve küldendők, az ev. ref. theol. fakultás épületében 2. ajtó.

Előfizetési ár: egész évre
félévre

12 kor.
6 kor.

Olcso kerítések.

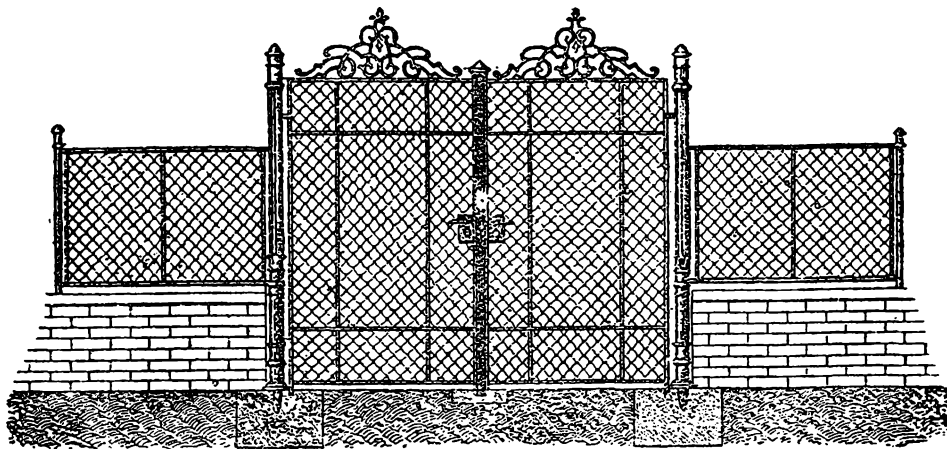
LÉBER GYULA

Első erdélyi sodrony szövet-fonat kerítés és ruganyos aczélsodrony ágybetétek gyára

Kolozsvárt,
Egyetem-utca 12.

Telefonszám 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, egymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, diszkerítések, sírok stb. bekerítéséhez való gépsodrony fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás fele világossági, magtár- és éléskamara ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, koks és kavics válogatásához, szikrafogók, gyárkéményekre.

Telefonszám 439.

Zöldre festett légszövet, szelelő és löher-tisztító rosták, Backer-féle rosták és egyébb-féle használatra vas, réz- és czinszövetek. Kruppa sodrony szegélyzetek, aczél, tús-kés sodrony, kertek stb. bekerítéséhez. Kitiünő ruganyos aczél sodrony ágybetétek (m a t r a c z), sodrony lábtörők stb.

Nagy képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálunk. 16

Csintalan Gyula

orgona, zongora és harmonium-készítő

KOLOZSVÁRT, Lakása: Egyetem-u. 6. sz.

Üzlethelyiség: Deák Ferencz-u. 2. sz. hátul az udvaron.

Elvállalok orgona készitést, minden nagyságban, minden kivitelben és styblen, továbbá javitását, átalakitását, kibovítést és hangolását jótállás mellett.

Elvállalok bármilyen nagy zongora javitást, hosszú zongorák rövidde átalakitását, bőrözését és hangolását.

Készitok oltárokat, szószéket és szószék fölébe való kornát, nemkülönbén egész templomi berendezéseket is.

Elvállalom iskolai és szobai harmoniumok javitását és hangolását, ugy helyben, mint vidéken. Vidéki meghívásra pontosan megjelenek. Kérdezősködésekre azonnal válaszolok.

Miért továbbra is becses figyelmébe ajánlom magamat. A t. közönség és egyházak pártfogását kérve

Maradtam tisztelettel

Csintalan Gyula.

A Magyar

Leszámitoló és Pénzváltó Bank

erdélyrészi fiókosztálya Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 8. szám.

Ajánl részletfizetésre 3% Magyar Jelzálog-Hitelbank sorsjegyeket.

Főnyeremény 200.000 korona.

A sorsjegy hivatalos tőzsdei ára 220 korona a legkisebb nyeremény ugyanennyi, tehát a vevő árfolyamvesztésnek ezen sorsjegynél nincs kitéve. Legkisebb nyereménnyel való kisorsolás esetén a tulajdonos egy nyereményjegyet kap, a mely az összes nagy nyereményekre játszik s a melynek tőzsdei értéke circa 27 korona. Érdeklődőknek részletes feltételeket tartalmazó tervezettel szívesen szolgálunk.

Készpénz fizetés ellenében készek vagyunk a

3% Magyar Jelzálog sorsjegyeket

a napi árfolyamon — jelenleg 222 korona — átengedni, vagy pedig azokat 30 korona foglaló lefizetése ellenében előlegezni mely esetben a feltétlés szerinti részletekben törlesztheti tartozását, azután mérsékelt kamatott fizetve. A játék joga a foglaló lefizetése után már a felet illeti, ugyszintén a sorsjegy szelvény kamatait is.

Ügynökök helyben és vidéken kerestetnek.

Minden árfelemelés nélkül csekély havi részletfizetésre

szállítja a magyar protestáns egyházirodalom összes termékeit.

Kimerítő árjegyzéket kívánatra ingyen küld.

László Albert és Társa

a tiszántúli ev. ref. egyházkerület kizárólagos bizományosa, protestáns irodalmi könyvkereskedése Debreczenben.

Templomok fűtése! Törs és Ormai

A modern technika vívmányai minden téren óriási haladást mutatnak. Az ember igyekszik mindenben a legjobbat, leghasznosabbat produkálni, találmányaival a társadalom kényelmét szolgálja.

! Erre szolgál **a templomoknak legczélszerűbb** **rendszerek szerinti központi fűtése is.** !

mérnök vállalkozók
műszaki **Kolozsvárt, Mátyáskirály-tér 18.**
irodája

Ennek szüksége ujabban mind nagyobb követelésekkel lép fel. **A templomok fűtését követelik minden felé!** E cél megvalósításához segédkezet nyújt **Törs és Ormai** mérnök vállalkozók a jó hírnévnek örvendő műszaki irodája. Ajánlja még **szellőztetések, vízvezetékek, csatornázások**, továbbá **szagtalan kloettek, fürdőszobák**, kórházak berendezését. **Költségvetések ingyen és bérmentve!**

Nagytiszteletű lelkész és tek. tanító úr! *
ha Kolozsvárra méltóztatott utazni, legyen szives ☺ ☺

Stief Jenő és Társa
Deák Ferencz-utczában

papirkülönlegességek áruházát, irodai felszerelések nagy raktárát, könyv- és könyomdáját * * * * * felkeresni, és bevásárlásait ott eszközölni.

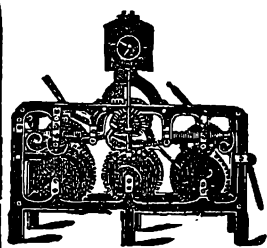
Erdély legnagyobb üzlete és ékszeresek gyártó sára egyedül berendezett műhelye.

Sárga János

ékszerész Kolozsvárt
Főüzlet: Mátyás király-tér. —
Fiók-üzlet: Wesselényi M. u. 11.

Ajánlja dusan berendezett raktárát mindennemű **arany és ezüst névműekben, drága kőékszerekben, régiségek**, valamint a legújabb **angol és francia különlegességekben**. Különös figyelmébe ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb technikai vívmányokkal berendezett **műhelyemet**, hol **modern ékszeresek** gyártása, átalakítása, **vésznöki és ötvös művészet** remekei saját közreműködésem mellett készülnek.

Műhelyem a nagyérdemű közönségnek megtekintésre rendelkezésre áll.

Torony órák!

palota-, városházi, gyári, laktanya-órák berendezését a legelőnyösebben eszközli Mayer utóda **Müller János** Károly

Államilag kedvezményezett Első magyar óragyár gőzerő-berendezéssel.

Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. sz. Képes ár- és költségjegyzék ingyen.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz

az „Erdélyi Protestáns Lap“ szerkesztőségé.

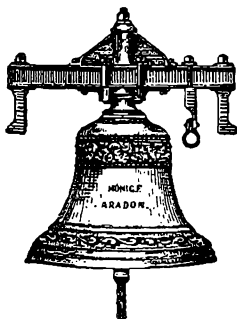
(Ev. ref. theol. épület 2. ajtó)

HÖNIG FRIGYES

gőzüzemre **harang- és érczöntődéje,** berendezett **szivattyú-gyár**

Alapított 1840-ben
A legnagyobb állami éremmel
kitüntetve 1890-ben

ARAD, Rákóczy-utca
11—28. szám.

Ajánlja cs. és kir. **szabadalmossal harangjait**, melyekkel bármely más haranggal szemben **25—35% súly és ármegtakarítás éretik el.**

Kitűnő jó hang és tartósságáért 10 év szavatolás!

a legkedvesebb fizetési feltételek!

Vasuti szállítás ingyen!

Forgatható vas harangfelszerelések és vas harangállványok. Régi harangoknak forgatható vasszere észére való átalakításuk avagy azoknak csekély felülfizetés mellett új harangokkal való becserelésükük.

Képes árlapok kívánatra bérmentve küldetnek.

Uj üzlet! **Uj üzlet!**

Van szerencsém a n. é. vevőimmel tudatni, hogy helyszük e miatt és többeknek óhajta folytán jelenlegi üzletemet egy szomszédos (**Deák Ferencz-utca 5. sz.**) helyiséggel kibővítettem, ezen osztályt kizárólag az **egyszerűtől egész a legfinomabb kivitelű és izlésű**

menyasszonyi kelengye, férfi- és gyermek-fehérmű és vászon-cikkkekkel

egész ujonnan úgy rendeztem be, hogy a mai legmesszebbmenő igényeknek megfelel, valamint az elsőrendű gyárosokkal való összeköttetéseimnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az árak tekintetében bárkivel versenyezhetek.

Minden egyes darabon a szabott ár látható, — minden idővesztés és csalódás ki van zárva.

A n. é. vevőim szives látogatását kiváló tisztelettel kéri

SÁRGA KRISTÓF

fehérmű- és vászon-raktára

Kolozsvár, Deák Ferencz-utca 3. és 5. sz.

SZABOTT ÁR. * * *

PONTOS KISZOLGÁLÁS.

Erdélyi Protestáns Lap.

AZ ERD. EV. REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS LAPJA.

Laptulajdonos: az erd. ev. ref. egyházkerület.

Felelős szerkesztő: NAGY KÁROLY, th. tanár.

Szerkesztőség, hova a kéziratok és magán előfizetések bérmentve küldendőek, az ev. ref. theol. fakultás épületében 2. ajtó.

Előfizetési ár: egész évre
félévre

12 kor.
6 kor.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Egyházkerületi értekezéslet után.

Valjon tisztában van-e az erdélyi egyházkerület értekezésletének minden egyes tagja azzal a nagy, azzal az apostoli munkával, azzal a nehéz feladattal, a mely első sorban épen reánk, reformátusokra vár? És, ha tisztában van, érez-e magában elég lelki erőt ennek a szent munkának végzésére? Tudja-e, megértette-e mindenki az apostoli szót: „*a mi vitézkedésünk fegyverei nem testiek; hanem az Isten ereje által hatalmasak a nagy erősségeknek lerombolására*“?! Őszintén bevallom, hogy reám az értekezéslet 2-ik napja — általában — olyan benyomást tett, hogy e kérdésekre nem merek határozott „igen“-nel felelni. Szerettem volna pár ízben felszólalni és elmondani azt, a mi szivemen fekszik. Akkor — Isten tudja miért — nem tettem. Most, a Nt. Szerkesztő ur engedelmével, elmondom.

Erdélyben élünk, a vallásszabadság egykor klasszikus hazájában, a mely nagy Magyarországnak mindig jobb keze volt, a mely dicső fejedelmeinek korában annyiszor védte, annyiszor mentette meg a protestantismust és vele nemzeti eszményeinket. És most hazánknak e dicsőséges szent jobb keze hanyatlóban van; mert az erdélyi magyarságnak tápláló ős forrása, fenntartó ereje: a *székelység* romlásnak indult és pusztul erkölcsileg, anyagilag egyaránt. A drága vér, melynek — Petőfink szép költeménye szerint — minden kis csöppje drága gyöngyöt ér,“ fajul, egyre fajul.

És mi okozta e pusztulást és kik felelősek érte? Sokan a romlást, a szegénységet az erkölcsök alásülyedéséből, mások pedig gazdasági bajokból igyekeznek kimagyarázni. En a székely nép vagyoni bukását erkölcsi alapra viszem vissza és azt állítom, hogy egy vallásos nép soha sem eshetik el. A vallási közönyből

származik az erkölcsi romlás, az erkölcsök sülyedéséből a vagyoni bukás. A kik a székely nemzet szomorú sorsát gazdasági bajok eredményének tartják, azt állítják, hogy a székelység legnagyobb baja az, hogy gazdálkodása, földművelése régi nyomokon jár, nem szakszerű. Ezek azt hangsúlyozzák, hogy *mélyen* kell szántani s ez által kell fokozni a föld termőképességét. A napokban hunyt el váratlanul, anyaszentegyházunknak egy kiváló fia, a ki, pár hóval ezelőtt, azt írta a „Magyarország“-ban, hogy a székelység mai szomorú állapotát nem gazdasági okok idézték elő, első sorban, hanem előidézte azon körülmény, hogy a *papok és tanítók nem teljesítik kötelességeiket úgy, a mint teljesíteni kellene.*

Súlyos és rettenetes vád. És higyjétek el atyámfiaim, néhai báró Kemény Béla ez ítélete — úgy szólván — *közvélemény.* E szerint a fő, a lényeges, az életbevágó baj nem az, hogy a székely gazdák rosszul, felületesen művelik a földet és nem szántanak elég mélyen; hanem az, hogy az anyaszentegyháznak munkásai, Isten országának szántóvetői: a papok és tanítók hivatásukat felületesen végzik, nem szántanak *elég mélyen*, szóval: nem művelik ama mennyei Gazda által reájuk bizott mezőt kellő gondnal. Mit szóltok ehhez — atyámfiaim — ? Tudom, hogy némelyek megbotránkoznak azon, hogy ezt a keserű dolgot bolygatom és vele foglalkozom. De nekünk lelkipásztoroknak nem szabad e kérdés elől kitérni. És nem szabad főleg azért, mert ama súlyos vád igazságát, ha más formában is, mi magunk elismertük akkor, a midőn az egyháztársadalmi munkát megkezdettük az egész vonalon, a midőn az egyházi értekezleteket megalakítottuk.

Midőn, az értekezéslet 2-ik napján, Tóthfalusi József lelkész-társunk Vajda Ferencznek javaslatát referálta és arról volt szó, hogy a

papság a maga szent és magasztos munkakörét fokozott lelkesedéssel, odaadással töltse be, némelyek felzudultak — készséggel elismerem, hogy nem azért, mintha az illetők nem volnának munkás és buzgó lelkipásztorok — és védelmére keltek a hivatalos egyháznak az egyháztársadalommal, a tételes törvénynek a szentlélek zugó szelével és lángoló tűzével szemben. Nos, kedves atyámfiak, ti a hivatalos egyházat, a hivatalos papot féltitek?! Hisz' épen ez a baj, a tulságos hivatalos pap a mi betegségünk. Hát nem szabad nekünk többet tennünk, mint a mit a törvény betűje előír?! Hát nem épen azért alakítottuk-e az egyházi értekezletet, hogy a mit a nehézkes hivatalos egyház meg nem tehetett, tegye meg a korlátok közé — hivatalos korlátok közé — nem szorított egyháztársadalom; a mit a pap meg nem tett, tegye meg az apostol? Hát hiba-e, ha az egyháztársadalom megmozdul és építi az Isten országát, Isten országa örök törvényeinek hódolva? Hát hiba-e, ha a közönséges papból apostol lesz: apostola a Krisztus szent ügyének, apostola a nemzeti eszményeknek?!

Emlékezzünk csak arra az időre, a mikor a protestáns egyháznak — úgy szólván — nem volt sem vagyona, sem joga; a midőn hiveinek javait, sőt életét is elvették a sötétség hatalmai; templomait, iskoláit bezárták, eltulajdonították és mégis a protestantizmus, az üldözések ama szomorú korszakában, gazdagabb, hatalmasabb, dicsőbb volt, mint most, midőn vallásunkat szabadon gyakorolhatjuk, eszméinket szóban és írásban háborítatlanul hirdethetjük. Gazdagabb, erősebb volt akkor az evangyéliumi keresztyénség. Gazdagabb, áldozatkész, a Krisztus szellemétől áthatott hivekben, gazdagabb valódi lelkipásztorokban, gazdagabb a hitben, a reménységben, a szeretetben: az istenes és hazafias erényekben. Erősebb volt Istennek amaz ereje által, melyet neki Krisztus evangyéliuma ajándékozott. És ezzel az erővel győzött a protestantizmus akkor is, midőn vérpadon, máglyán ölték meg buzgó hiveit, apostolait. Akkor az ellenség, a támadás mind idegen volt, kívülről jött s épen ezért nem volt veszedelmes. Ma a protestantizmus saját kebelében hordja a legnagyobb ellenséget, minek neve: hidegség, közöny, hitetlenség, könnyelműség, önzés és az ezekből származó minden bűn. Ezek veszedelmesebb ellenségeink; mint az ultramontanizmus és sokkal többet ártanak nekünk, mint hajdan az üldözés, a vérpad, a máglya, a gálya sat. Szükségünk van a megelevenítő lélekre, a tüzes nyelvekre, a pünkösti, vittembergi, a zürichi, a genfi szellemre. Szükségünk van az evangyélium erejére, hogy talpra állítson, a szentlélek tűzére, hogy fölmelegítsen, világosságára, hogy megvilágítson. Ideje már a tétlenségnek kábító álmából fölserkennünk. 12 óra, a nap delelőn van. Vessük el azért a sötétségnek csele-

kedeteit, vetkezzük le a lelki tunyaságot, a lágymelegséget, a Krisztushoz nem méltó életet s öltözzünk fel világosságához illő öltözetbe. Öltözzük fel az Istennek minden fegyvereit és harcoljuk meg a hitnek ama nemes harczát bátorsággal, hűséggel, szeretettel! Mert nagy a munka, óriási a feladat, a mely az erdélyi reformált egyházra s ebben is legelső sorban reánk lelkipásztorokra vár.

Micsoda az a munka? Melyik az a feladat?

(Folytatása és vége köv.)

Zsigmond Károly.

Generális vizitáció.

Az egyházkerületi egyházvizsgáló bizottság körutja a Küküllői egyházmegyében.

Ezután is a püspök megáldó imája rekesztette be az istentiszteletet.

Ebéd után egyházvizsgálat tartott, melyen mindegyik példás rendet s úgy a hivek, mint a presbiterium és lelkész részéről kiváló buzgóságot, nagy szorgalmat tapasztalt a bizottság, melyért nem késett a püspök a presbiteri gyűlés színe előtt a legnagyobb elismerését kifejezni, további buzgó munkásságra serkentve mindnyájukat.

Délután 5 óra volt már, a mikor Küküllőszéplakra érkezünk, hol a csinos diszkapu köré tömörülve, Benedek Pál lelkészszel élén, nagy néptömeg várta a püspököt. Lelkész üdvözlő szavai és a püspöknek erre adott válasza után egyenesen a templomba mentünk, hol a felekezeti-különbség nélkül összegyűlt, nagyszámu hallgatóság előtt Kenessey Béla főjegyző mondott remek beszédet a II. Kor. III. 18. alapján. Utána a püspök lépett a szószékre s kért Istentől áldást, békességnek, türelemnek és szeretetnek lelkét a gyülekezetre. Megilletődve hallgattuk mindnyájan a gyönyörű imát, melynek minden szava találó volt s a helybeli gyülekezet tagjainak szívében egy-egy sajnó sebet orvosolt, gyógyítgatott.

Templomozás után fogadta a püspök a helybeli unitárius egyház küldöttségét, melyet az egyházközség öreg lelkésze vezetett, azután a görög katolikusokét, melyet egyik egyháztag vezetett a püspök elé s végül az izraelitáikét. A küldöttség tagjainak arczáról leolvasható volt az a hatás, melyet a püspöknek szeretetteljes s a haza jóléteért végzendő együttes, testvéries munkájukra áldást kérő szavai keltek.

Ezután nyomban megtartott az egyházvizsgálat. Az észlelt hiányok megszüntetésére nézve megadattak az utasítások s a presbiteri gyűlés tagjait még egyszer békesség, kitartó munkásságra buzdítva, bucsut vett a püspök a gyülekezettől.

Már csaknem teljesen be volt alkonyodva, mikor utnak indulhattunk Balavasár felé. Ez utban Vámos-Udvarhelyen mentünk keresztül, hol hiveinknek egy kis serege leányegyházzá tömörülve az idegen nyelvű többség között szép egyházas életet él. Az egész község fel volt virágozva, számos diadalkaput emelt a lelkes nép, mely a püspököt rajongó szeretettel várta. Mennyire kitűnt a községben is az, hogy milyen üdvös dolog volna, ha a püspök több időt tölthetne hivei között. Mily óriási hatással lehetett volna e különben is lelkes gyülekezeti tagokra, ha a püspök hosszabb érintkezés közben megismervén helyzetüket, megmutathatta volna nekik az utat arra, hogy miképpen szervezkedhetnek, mit kell tenniük, hogy legsürgősebb szükségük elenyésztesse. Az ottani Emke-iskola derék tanítója, Gecse Gyula rajzolta le a püspököt üdvözlő szavaiban helyzetüket. Kis imaházuk rozoga, céljának meg nem felel és ők most egy megfelelő templom építéséről gondolkoznak. Szóló saját telkét ajánlotta föl az építendő templom helyéül s a hivek áldozatai mellé csak még valamelyes segély hiányzanék, hogy munkájuk a kívánt czélt elérje. Ilyen dolgok elintézésére a helyzet alapos megismerése szükséges. Püspök válaszában kifejtette, hogy erre fog törekedni s a hivek jó reménységben maradhatnak, hogy ügyük a főpásztor atyai gondoskodása mellett majd diadalra jut.

Azután Kórodszentmártonon és Kórodon mentünk

keresztül. Jól esett látni, hogy e községekben az ut mellett lévő ablakokat kivilágították az emberek, hódoló tiszteletüknek adván kifejezést ezáltal is a keresztül utazó püspök előtt.

Balavásárra érkezvén, a község végén annak érdemes jegyzője üdvözölte lelkes, szép szavakban a püspököt s a templomhoz való följárat előtt, remek diszkapu mellől Sámuel Aladár ref. lelkész. Késő este volt már, mikor a papilakra megérkeztünk s bizony nagyon jól esett az a barátságos vacsora, melylyel fárasztó utunk után vártak. Ezt lehető röviden elköltve, nyugalomra mentünk, ki-ki az ő előre kijelölt házi gazdájához, kik végtelen nagy vendégszeretettel, szíves fogadásban részesítették.

Másnap fél 10 óraker templomba mentünk, hol imát mondott Nagy Károly, beszédet Kenessey Béla a János VI. 4 vers alapján, a Krisztus vallásához való törhetetlen ragaszkodásra intve a hallgatókat. Ezután a püspök kért áldást a gyülekezetre, a község lakóira.

Templomozás után a község képviselőtestülete tisztelgett a jegyző vezetésével a püspök előtt.

Azután megtartott az egyházvizsgálat. Mindenben pedáns rend, példás pontosság találtatott, dicséretére a tudós lelképásztornak, ki a mellett, hogy folyton buvárkodik a tudományok mezején, egyházközsége érdekében is lelkiismeretes buzgósággal dolgozik és az egyházmegyén is a legtöbb dologgal, fáradsággal járó állásokat tölti be, az aljegyzőt és számvevőt. Szükségesnek látom e helyen is fölemlíteni, hogy ez egyházközségben már a szegény- és árvaügyről is gondoskodtak, van gondnok s van egy kis alap, melyet folytonosan gyarapítanak, míg a nemes czélt kellőképen szolgálhatja. A vizsgálat rendjén ez alap gyarapítására egyik vizsgáló biztos 10 koronát adott, melyért a presbyterium ki is fejezte köszönését.

Egyházvizsgálat után a teljes presbyteri gyűlés előtt püspök kifejezte elismerését a buzgó munkásság, szép egyházas élet fölött s további buzgóságra serkentette őket, mire egyik igen értelmes presbyter mondott szívből jövő köszönetet a vizsgáló bizottságnak fáradozásaiért.

Ezután közebed volt az iskola helyiségében, melyen részt vettek a püspök: és kíséretén kívül a község intelligens közönsége és a presbyterium tagjai teljes számban.

Délután 4 óraker már Kis-Kendre érkeztünk. E kis községet a gyakori vízáradás kizavarta régi lakóhelyéről, úgy, hogy kénytelenek voltak az emberek a vidék egy magasabban fekvő helyére áthordani lakóházaikat, hogy a folytonos veszedelemtől megmeneküljenek. Már az uton megható dolgokat beszéltek a község lakóival ismerős emberek arról a testvéries munkásságról, melyet a kiskendi emberek mindenkor végeztek, de a melynek jelét akkor adták, mikor az átköltözködés terheinek viselésében a vagyonosabbak a szegényeken segítettek. Valódi keresztényi munkásság, minőt csak az evangelium erejével megáldott emberek végezhetnek. Egyetlen gond nyomja még a derék emberek vállait, az, hogy a régi község helyen lévő templomukat, új lakóházaik közé helyezhessék, hogy legyen közöttük az a hajlék is, melyből annyi buzgó imádságot bocsátottak Istenhez őseik s hol annyiszor találtak nyugalmat ők maguk is fáradságos küzdelmeik között. Van hitük, buzgóságuk, szorgalmuk. Isten ezutáni munkájukban is meg fogja segíteni.

A régi falunelyre vezető ut kezdetén fölállított diszkapu mellől az eközség buzgó lelkésze Gönczi P. üdvözölte az érkező püspököt. Onnan egyenesen a templomba mentünk, hol Nagy Károly director-helyettes mondott imát és gyönyörű beszédet, további buzgó munkásságra buzdítva a hallgatókat.

Ennek végeztével a helybeli főuri udvarnál tette tiszteletét a bizottság, s az ifju gróf Somsich-pár s jó napájuk szíves fogadtatásában részesült.

Innen az új községbe mentünk, melynek elején, a szép diszkapu mellől Szolga György, egyszerű falusi gazda, a következő értelmes, s szép bibliikus beszéddel üdvözölte a püspököt:

Főtiszteletű Püspök Ur!

Méltóságos Uram!

„Ugy állottunk meg e helyen, mint csaknem két ezred évvel ezelőtt a Jeruzsálem kapujában összetömörült népcsoport, a kik hitüknek fejedelmét, az Ur Jézust várták oda bevonulni. Mi is úgy vártuk a Méltóságos Püspök Urat, mint a mi Urunk, Jézus Krisztusnak követét, hogy

üdvözöljük, s örömeztől meghatva kívánjuk elhangoztatni azt, „Áldott legyen, ki jött az Urnak nevében, s légy segítségül Isten, hogy azon nemes czélt, a melyet megkezdett és folytat, örömmel végezhesse be!“ — Mert Méltóságod krisztusi alázattal, magas hivatalának valódiságát tettel bizonyította be ez alkalommal, a midőn hiveit fölkeresni méltóztatott. Azon szent elhatározás villant meg Méltóságod keblében, mint a Krisztus tanát hirdető nagy apostolnak, a ki így szólott: „De semmivel nem gondolok, az én életem is énnekem nem drága, csak örömmel véghezvessem el az én futásomat, melyet vettem az Urtól, hogy tanubizonyosságot tegyek az Isten kegyelmének evangeliumáról, a szent tudományról.“ — Mi tehát Méltóságodnak ezen szent szándékára az Isten megáldó és megsegítő kegyelmét kérjük, hogy mint hű főnökünk és főlelképásztorunk vezérlete alatt a hivek száma szaporodjék a hit, remény és szeretet által az anyaszentegyház fölvirágzására.

Éljen sokáig!

Meglepett és meghatott ez egyszerű nép emberének csodálatos melegségei teljes, értelmes és mindenek fölött vallásos hangú beszéde. A püspök feleletének ehangzása után siettünk kezét szorítani a jó „Szolga bácsi“-val, s igazi gyönyörűséggel szemléltük benne a jó kálvinista magyar ember típusát, ki Istentől oly melegen érző szívvel s emelkedett lélekkel áldatott meg. Sok ilyen derék embert adjon Isten a mi kálvinista egyházunknak s szeretet házánkknak!

Innen a lelkészi lakra mentünk, hol megtartott az egyházvizsgálat, s mindenben elismerésre méltó rend találtatott. Azután presbyteri gyűlésre mentünk az egyházközség iskolájába, hol a vizsgáló-bizottság nevében Kenessey Béla főjegyző adott kifejezést a bizottság megelégedésének a látott és hallott szép dolgok fölött.

Közben a püspök egy néhány látogatást tett, többek között „Szolga bácsi“-nál is. Azután tozább indultunk Nagy-Kend felé.

Fél 6 óra volt, mikor Nagy-Kendre megérkeztünk. A község elején szép diadalkapu volt felállítva, mely mellől a helybeli jegyző üdvözölte az érkező püspököt és a leányok adtak gyönyörű csokrot.

Kis-Kenden is meglepett, de itt még inkább föltűnt az, hogy milyen szép nép lakja e községeket. A férfiak erőteljes, jól megtermett, szép magyar emberek. Az asszonyok és leányok is szép, csinosan öltözött, jó ábrázatú nők. És a milyen tiszták maguk az emberek, olyan a községük is. Rendezett, szép lakónházak, szorgalmas munkára valló kertek és udvarok azonnal meglepik az embert. Ilyen a tiszta, vallásos kálvinista magyarság, mintha csak a háromszéki jó székely népet láttam volna magam előtt.

Megérkezés után a lelkészi lakon mindjárt megtartott az egyházvizsgálat s kellő rend találtatott, bizonyosságul annak, hogy a gyülekezet érdemes lelkésze, Sámuel József hű munkásságban őszült meg.

Egyházvizsgálat után rövid vacsora volt a lelkészi lakon, hol a püspök hált. Kisérete éjjeli szállásra Balavásárra ment, hogy tovább is élvezze a rendkívül szíves házigazdák barátságos vendégszeretettel.

A következő napon Nagy-Kenden istentisztelet volt a templomban, hol beszédet mondott Kenessey Béla főjegyző a 67. Zsolt. 5. s köv. versei alapján.

Istentisztelet végével presbyteri gyűlés tartott az iskola helyiségében, melyen az előző napon tartott egyházvizsgálat eredményével számolt be a bizottság és áldás kívánások között bucsut véve a barátságos, szép néptől, tovább folytattuk utunkat Egrestő felé.

Fél 12 óraker érkeztünk Egrestőre. A falu végén László Károly közs. bíró üdvözölte szép beszéddel a püspököt, a lelkészi lak előtt pedig Fábrián Domokos lelkész. Itt mindjárt templomba mentünk és ment a kis község apraja, nagyja, felekezetkülönbség nélkül. Beszédet mondott Nagy Károly director-helyettes Luk. XII. 32. alapján s buzgó imában kért áldást a kicsiny seregére, a község minden rendű, felekezetű és nyelvű lakóira.

(Vége következik.)

Egyházi élet.

A sz. szolnoki ev. ref. egyházmegye zilahi papi köre lelkészi értekezletét május hó 29-én Mocsolyán

tartotta meg. Értekezletünk egyik kitűzött célja, hogy körünk ref. lakosságát erkölcsi életben és ref. anyaszentegyházi ragaszkodásukban, hűségükben megtartsuk, erősítsük. E célunkat alkalmi predikáció és valláserkölcsi irányu felolvasások által igyekszünk elérni. Értekezletünknek 20 tagja van, kik között világi egyének is vannak, hitvallásunknak tántoríthatatlan, munkás és kimagasló alakjai; mint mltsgs Mezey Albert kuriai bíró egyházmegyénk főgondnoka, Ngos dr. Kaisler György vármegyénk alispánja, Tek. Berényi János ev. ref. főgymnasiumi tanár és fájdalom csak volt — néhai dr. Veress Sándor főszolgabíránk, kit épen azon nap estélyén ragadott el tőlünk a kérlelhetetlen halál, melyen felolvasását akarta megtartani a mocsolyai templomban. A fiatal, alig 36 éves becsületes magyar jellem és buzgó hitbajnok emléke áldott és sokáig tartó lesz közöttünk.

Értekezletünk elnöke nt. Magyarossy István afia, ki igazán nagy gondot fordít értekezletünk összetartására és arra, hogy ez kitűzött célját elérje. Mocsolyai értekezletünk volt a 11-ik, melynek lefolyásáról a következőkben számolok be.

Reggel 9 órakor a papi lakról a templomba vonultunk, hol már a lakosságot összegyűlve buzgó éneklés közt találtuk; az ének elhangzása után elnökünk ment fel a szószékbe és buzgó imádságban kérte Isten áldását törekvésünkre és a hivekre. A közének után szilágyfőkereszturi lelkész Kenderessy Lajos afia hirdette Isten ígését Pál apostol Kolos: I. 12. 13. versek alapján. E tanításnak nagy hatást szerzett az, hogy ez az ugynevezett „Úrnapja“-ról s annak megünnepléséről szólt. Vidékünk népe ugyanis rég idő óta ev. ref. vallása mellett is ünnepnek tartja e napot, a mennyiben e napon a munkától tartózkodik, daczára annak, hogy közelünkben róm. kath. egyház — hol az Úrnapja fényes ünneplését láthatná, Zilahot és Somlyót kivéve — nincs. Ezen nap megünneplése ellen predikált apostoli buzgalommal lelkésztársunk és tanítása bizonyára megis fogja teremni a kívánt gyümölcsöt. Ezután elnökünk az értekezletet megnyitotta. Lelkesedve beszélt azon nemes célról, melyet értekezletünk elérni akar, t. i. az erkölcsök nemesítéséről és egyházaink megerősítéséről.

Búzdította a gyülekezetet, hogy evangéliumi egyházunkhoz, vallásunkhoz, mely már oly sok megpróbáltatást nemesen kiállott s most ismét nehéz küzdelmeknek néz elébe; hiven, tántoríthatatlanul ragaszkodjék. Majd jelentette, hogy egyik felolvasónk, dr. Veress Sándor főszolgabíró ur betegsége miatt nem jelenhetett meg, felhívja tehát Kusztos Gyula ördögkúti körlelkész afiát felolvasásának megtartására. Az érdekes és a gyülekezet osztatlan figyelmét lekötő és sokszor hangos helyeslésekkel kísért felolvasás „a pálinka és dohány mértékelen élvezetének káros voltá“-ról tárgyalt. Ezután helybeli lelkész Biró Károly egyházának történetét magában foglaló munkáját olvasta föl e sorok írója, miután az agg lelkész (76. éves) szem baja miatt erre nem vala képes. E szépen kidolgozott munkában lelkész fel-említette azon buzgó vallásos elődöket, kik egyházuk felvirágoztatására önzetlenül munkálkodtak és adakoztak. Bizony sok hallgató szemében könyv toluult, midőn elődjének nevét a buzgók között hallotta említeni és szívében szent elhatározások keltek, hogy a buzgó, áldozatkész elődök példáját, nyomdokát kövessék.

A felolvasás után elnökünk felállott és érzékeny beszédben méltatta helybeli lelkész Biró Károly bátyánk érdemét, melyet 50 éves lelkészi pályáján magának kivivott és az értekezlet nevében egy arany-nyal diszitett nagy bibliát nyújtott át az ünnepeltnek tiszteletünk és szeretetünk jeléül.

Az egyház kurátora pedig a hivek nevében rövid beszéd kíséretében egy diszes rámban foglalt

arczképet nyújtott át az ünnepeltnek, mely őt 1848—49-iki fiatalságában ábrázolja az oly szép és annyi dicsőséget látott honvéd hadnagyi ruhában. E képet Tek. Kovács Sándor áll. el. isk. igazgató tanító ur rajzolta művészileg egy régi fametszetű kép után; az agg lelkész könnyezve mondott köszönetet az értekezlet tagjainak és szeretett hiveinek is. Ezzel az értekezlet véget ért.

Az értekezlet tagjai a lelkész lakban még egy óra hosszat gyűlést tartott, melyben megállapították a következő gyűlés helyét és meghatározták annak programját, könyvtárnokot választottak és egyes lelkész társuknak egyházában felmerült fontosabb ügynek mikénti elvégzését beszéltek meg. Így szoktuk mi a zilahi lelkészi kör, értekezleti gyűlésünket tartani, együtt a nőpellel, hogy azokat magunkhoz emeljük s a mai vallási közönybe merülteket a nembánomság álmából felrúzzuk s meggyőzzük őket afelől, hogy mily méltó okuk van hálákat adni és örülni azért, hogy az evangéliumi vallás követői lehetnek, mily méltó okuk van „hálákat adni az Atyának, ki a szentek örökségének elvételére a világoosságban minket alkalmatosokká tett. Ki megszabadított minket a setétségnek hatalmasságából és az ő szerelmes Fiaának országába által vitt“ Mi hisszük Istent, hogy e célunk sikerül.

Szükségtelen mondanom, hogy a helybeli lelkésznél bevégzett munkánk után gazdag asztalhoz ültünk, hol sok szép felköszöntő hangzott el az ünnepelt házi gazda, igen nagy kedvességű nője és szeretett Elnökünk egészségeért.

Szilágy Sámson, 1902. év június hó 4-én.

Bod Ferencs,
ev. ref. lelkész.

Irodalom.

Egyházi beszédeinek II. kötetére hirdet előfizetést *Peti Lőrincz* bürüsi ref. lelképásztor. Az I. kötetet — mely mintegy fél évvel ezelőtt jelent meg s 29 ünnepi, alkalmi és közönséges egyházi beszédet tartalmaz — a kritika nagy elismeréssel és dicsérettel fogadta. És méltán, mert ezeknél kedvesebb és tanulságosabb beszédeket csak ritkán olvashatunk. *Peti L.* igazán népszerűen ír, de azért az irodalmi izlést egy perczig sem téveszti szem elől. Beszédeinek nyelvezete választékos, világos és könnyen gördülő, úgy, hogy a legegyszerűbb falusi ember is megérti azokat, s a művelt városi gyülekezet is gyönyörűséggel hallgatja. „Nem hajhássza sem a szóvirágot, sem a magas pathoszt, hanem irányát a tárgy természetéhez alkalmazza: egyszerű, a hol magyarul; színes és meleg, a hol festeni kell; lendületes és szárnyaló, a hol a gondolat és eszmekör ilyen kifejezést kíván.“ *Peti* beszédei, a szó szoros értelmében, textusszerű beszédek; mindig a fölvetett alapigéről beszél, azt fejtegeti és magyarázza. S nemcsak helyesen magyarázza az ígét, hanem ügyesen is tudja az életbe átvinni, a mai viszonyokra alkalmazni és a hallgató lelkébe átplántálni. Részemről nagy lelki épüléssel olvasgattam e beszédeket s örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy felhívjam rájuk lelkésztársaim figyelmét. A II. kötet előfizetési ára füzve 3 kor., kötve 4 kor., mely összegért, ha június 15-ig szerzőhöz elküldetük (Bürüs, u. p. Gyöngyösmellék, Somogymegye), portómentesen fogja a könyvet szállítani. Az I. kötet is kapható szerzőnél 3 koronáért. Melegen ajánljuk.

Ifj. Péter Károly.

Felhívás előfizetésre. Hazánkban mind ez ideig nincsen szaklapunk, mely a theologiai tudomány hivatott munkásait szakszerű munkálkodásra tömörítene s a theologiai tudomány barátait önálló tanulmányokkal ellátná

és vezetné. Alólirottak most elérkezettnek látjuk az időt egy ilyen teológiai szaklap megindítására. E vállalkozásunkban a prot. tudományos teológia minden barátjának és munkásának szives és készséges támogatását kérjük.

A protestáns teológiai tudomány minden ága az Iráson alapul s az Irásból táplálkozik. Ezért is Teológiai Szaklapunk első sorban a Szentírás tudományos kutatását tekinti hivatásának. De egyúttal az összes teológiai tudományágak szakszerű művelésének is teret nyújt.

Tudományos jelleméből folyólag szaklapunk semmiféle iskola vagy párt vagy irányzat szolgálatában nem kíván állani, hanem egyedül csak a tudományos igazságot szolgálja.

Feladatának tekinti figyelemmel kísérni a teológiai tudomány életének minden jelenségét és ezekről a magyar protestáns világot tájékoztatni. De célja különösen az, hogy felkeltse a tudományos kutatás iránt való érdeklődést és munkakedvet s teret és ösztönt adjon a szakszerű tudományos teológiai munkálkodásban s a magyar tudományos theol. irodalom kifejlődését segítjük.

Theológiai Szaklapunk negyedévenként 5 ivnyi terjedelemben jelenik meg Pozsonyban. Előfizetési árát évi 6 koronában, teológiai hallgatóknak évi 4 koronában, állapítjuk meg, mely mindenkor egy összegben küldendő be Raffay Sándor theol. akad. tanár címére Pozsonyba. Az első szám 1902. évi augusztus havában jelenik meg. A nyomtatandó példányok számának megállapítása végett tisztelettel kérjük e tudományos vállalkozás barátait, hogy az előfizetés szándékát velünk mielőbb, lehetőleg június hó végéig közölni sziveskedjenek.

Kelt Pozsonyban, Kolozsvárott és Sárospatakon, 1902. május havában.

Raffay Sándor,
az ujszöv. exeg. és system.
theol. ny. r. tanára az
egyet. evang. egyház theol.
akadémiáján Pozsonyban.

Pokoly József,
az egyháztörténelem ny. r.
tanára a kolozsvári ev. ref.
theol. fakultáción.

Előjegyzési felhívás. Vasárnap délutánokra való templomi elmélkedések megrendelésére.

Prédikációi irodalmunk, tultermelése daczára is, egy nagy hiányban szenved. Alig van valamelyes beszéd anyagunk, vagy segédkönyvünk, a vasárnap délutáni templomi szolgálatra.

Probálgatjuk e délutánokat kitölteni, rövid egyházi beszédekkel, bibliai könyvek magyarázásával, katechizálásokkal; de munkánknek fogyatékoságát, nem csak magunk érezzük, érzi azt népünk is.

Prédikációkat hall népünk vasárnap délelőtt. Az egymásból folyó bibliai magyarázatba hamar bele un. A katechizációkat elvontnak tartja, ezért van egyikért vasárnap délutánokon oly kicsiny közönségünk.

Az adventi biblia magyarázások alkalmával azonban egy jelenséget vettem észre, mely gondolkozóba ejtett és ez az volt, hogy a nép egyes bibliai alakoknak jellemrajzát s az abbóllevő életbe vágó tanulságokat, nagy figyelemmel szokta hallgatni; folytattam tehát a megkezdett munkát, válogatva a gazdag forrásból női és férfiúi jellemképeket, felmutatva azoknak követendő s kerülendő jellemvonásait. Így lett előadásom tárgyává sok női s férfiúi jellemkép, melyek közül legyen szabad megemlítenem a következőket:

1.) Eva. 2.) Lót felesége. 3.) Rebeka I—IV. 4.) Deborah. 5.) Jáchel. 6.) Delíla. 7.) Jezabel. 8.) Abigail. 9.) Herodiás. 10.) Tabitha. 11.) Lidia. 12.) Vásti királyné. 13.) A magános Ádám. 14.) Lót. 15.) Jákob bujdosása. 16.) Semei. 17.) Ilyes. 18.) A megkísértett Idvezítő stb. mintegy 25 „Jellemkép”, melyeknek egyike és másika meg is jelent a „protestáns pap” 1889—1900-ig terjedő folyamában.

E jellemképekből óhajtanék most 14—15 ivnyi terjedelmű kötetet kiadni, ha t. i. lelkesztársaim annak kiadhatására segédkezet nyújtanak nekem. A munka 45—50 elmélkedést tartalmazand.

Előfizetést nem kívánok, csupán jelentkezést, a jelentkezők számától függvén a munka meg, vagy nem jelenése. A mű ára 3 korona lesz.

Kik birni óhajtják, június végéig egy levelező-lapon jelentsék nálam Tengőd p. h. Tolna m. szándékukat. Kiadás esetén, a munka a jelentkezőknek f. évi október elején, a fent jelzett árért bérmentve, küldetik meg. A mű címe: „JELLEMKÉPEK A BIBLIABÓL” leend.

Tengőd, 1902. április 26.

Bocskor Lajos.

*

E rovatban ismertett művek kaphatók *László Albert és Társa* a tiszántúli ev. ref. egyház bizományosa, protestáns irodalmi könyvkereskedésében. — *Debreczen.*

Különfélék.

Hegedüs Sándor a dunántúli ref. egyházkerület új főgondnoka. Hegedüs Sándor volt keresk. miniszter 151 szavazattal, gróf Tisza István 134 szavazatával szemben a dunántúli egyházkerület főgondnoki székébe Tisza Kálmán örökébe választott. Ha az egész magyar Sion méltán örül annak, hogy Hegedüs Sándor az egyházi közéletben megnyerte az őt méltán megillető vezető szerep egyikét: mi erdélyiek kétszeres örömmel és büszkeséggel vesszük tudomásul. Mert Hegedüst mi adtuk a magyar protestánsizmusnak. Új munkaköre az egyik legkényesebb egyházkerületnek vezetésére hívta el, a legexponáltabb helyen állította a protestánsizmus szolgálatára, védelmére. De reméljük, hogy szűkebb hazájából magával vitt ritka kitartása, lankadatlan tevékenysége és erélye, tapintata és lángbuzgalma megszerzi neki e téren is a sikert, a jók elismerését s fokozzák személye iránt a bizodalmat. Az Isten adjon neki erőt nehéz feladatai hív betöltésére s tartsa meg munkás életét sokáig! Mi, kik egyházi működését legelőször méltányoltuk azzal, hogy egyházkerületi közgyűlésünk „örökös tiszteletbeli tag”-jává választottuk, hisszük, hogy szívéhez jövőre is oly közel leszünk, mint ő a mienkhez. Fogadja egész egyházkerületünk őszinte szerencsekívánatait!

Indali ünnep volt Kolozsvárt vasárnap. A város és közönsége a két nagy *Indalinak*, az apának *Erdélyi Indali Péternek* és korán tragikus halált halt fiának *Gyulának* lakóházát jelölte meg emléktáblával. Az emlékünnepegy főbb részén *Kozma Ferencz* kir. tan. tanfelügyelő az apáról, a kiváló nevelés tudományi író és ABC. szerzőről. *Dr. Versényi György* tanár pedig a fiuról a jeles költőről olvasott fel emlékbeszédet, a melyek igazán méltók voltak tárgyalkhoz. *Felszeghy* Dezső költeménye: a „Kesergő muza” elszavalása után, a szürkemárvány tábla leleplezése történt meg. Reform. egyházunk két jelesét érte itt a kegyeletes megemlékezés, kik sokakat vezéreltek — az „igazságra.”

Az országos ref. tanáregyesület elnöksége a választmányi tagoknak körlevelet küldött szét, melyben a közgyűlés határozatából, tekintettel az egyházi törvények folyamatban levő revisiójára, sürgősen felkérte őket, hogy az egyházi törvénynek ugy általában a tanárokra vonatkozó fejezeteit, mint különösen a köznevelési és közoktatási szervezetre vonatkozó részét gondos tanulmány tárgyává téve, ezekre vonatkozó véleményeket és kívánalmaikat írásba foglalva, e hó végéig küldjék be feldolgozás végett az egyesület főjegyzőjéhez, S. Szabó Józsefhez. A beérkezendő vélemények s a főjegyző összegezése alapján fogja majd a központi igazgatóság munkálatait elkészíteni és fölterjeszteni a zsinati előkészítő bizottsághoz. E munkálat lesz hivatva, hogy előmozdítsa a református tanárság jogi helyzetének minden kétséget kizáró, szabatos kodifikálását, valamint az egyházi és iskolai hatóságok kebelében való méltányos képviseltetésének törvénybe iktatását.

A kántor-tanítók nyugdíjügyével foglalkozott, mint Kápolnáról írják, a felsőborsodi ref. tanítóegyesület tegnapelőtti értekezlete s elfogadta azt az indítványt, hogy az ev. ref. kántor-tanítók fizetése egész összegében vétessék nyugdíj alapul. Igaz ugyan, hogy a ref. főhatóságok a tanítói és kántori fizetés elválasztásánál azt a szempontot követték, hogy ha államosíttatnának az összes iskolák, a vallás- és énektanítás vajjon biztosíthatnák-e akkor, midőn minden fizetés tanítói fizetésnek van véve. Az óvatos egyházpolitika ugylátszik azt akarná elérni, hogy ha minden iskola államosíttatik, legyen az ev. ref. hitfelekezetnek Magyarországon egy olyan alapja, a melyből a felekezet is fedezhetné a maga szent ér-

dekeit. Ugy, de ez az idő oly messze van, hogy az állam örül annak, hogy a felekezetek kötelességeiket buzgósággal teljesítik: épen azért jogaikra való hivatkozással, az állami tanítókkal való egyenlőségnek hangsúlyozásával kérik főhatóságukat az ev. ref. anyaszentegyház jól felfogott érdekében, megindított üdvös mozgalmat figyelmére méltassa a diadalra segítse.

A szilágyszolnoki ref. egyházmegye e hó 24-én Zilahon. az egyház tanácstermében délelőtt 9 órakor kezdődőleg rendkívüli egyházmegyei közgyűlést tart. Tárgyai: 1. A nagy-enyedi egyházmegye értekezletének elaborátuma az esperes látogatás korszerűsítése tárgyában. Előadja Bartha Dezső egyházmegyei főjegyző. — 2. A beérkezett közalapi segélykérvények tárgyalása. Előterjeszti Benkő Albert egyházmegyei aljegyző. — 3. Az egyházmegyének 2 esperességre való felosztása tárgyában adandó véleményes javaslat. Előadó Botka Károly egyházmegyei közügyigazgató. — 4. Lehető olyan indítványok tárgyalása, melyek az esperesi hivatalhoz olyan időben terjesztetnek be, hogy azokat esperes a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal kiküldhesse előkészítés végett.

Zilahi kollegiumunk ősi épületét bontják már, hogy helyére modern új hajlékot emeljenek a hitnek és tudományak. Isten áldja meg, kik lehetővé tették e változást s a munkára adjon sikert!

Római propaganda. Csendben, zajtalanul, de annál eredményesebben működik a róm. kath. propaganda a magyar állam jóvoltából az állam javaiból szolgálva olyan célokat, melyek végeredményükben aligha fognak a magyar nemzeti állam megerősödésére szolgálni. Legújában egy gyulafehérvári (kath. egyházi és katonai nyelven persze *károlyfehérvári*) róm. kath. egyetem eszméje kísért. A lapok ezt hozzák róla: Lönhardt püspök elődje, Fogarassy Mihály erdélyi püspök 1873-ban 100.000 forintot tett le egy *Gyulafehérvárott létesítendő három fakultású egyetemre*. Alapító levelében kikötötte, hogy ezen összeget az erdélyi káptalan gyümölcsöztesse 33 évig és 33 év múltán, ha az alap mások adományaiból is szaporodva, megfelelő összegre nőne és a körülmények egy katolikus egyetem felállítására kedvezők lesznek, alapíttassék Gyulafehérvárt egy, három karral bíró katolikus egyetem. Ha azonban a jelzett feltételek nem lennének meg 33 év múlva, tehát 1906-ban, azon esetben az egész alap az alapítólevélben megjelölt három kisebbrendű, tisztán egyházmegyei célra fordítandó. A Fogarassy püspök által kiszabott határidő közelsége, mint tudósítónk jelenti, arra indította az erdélyi róm. kath. püspököt, hogy a felállítandó egyetem ügyében tanácskozássra hívja meg az illetékes férfiakat. A tanácskozás május hónap 10-én meg is volt. Részt vettek abban: dr. Mohay Sándor államtitkár, Fábian Sándor nagyrépost, Farkas Lajos egyetemi rendes tanár. A tanácskozás eredményét azonban *titokban tartják* s csak annyi jött nyilvánosságra, hogy a 100.000 frt. szerencsés pénzügyi viszonynál fogva ma már *két millió koronára* növekedett, tehát nagyobb, mint a pécsi, csanádi, váci, kalocsai e célra tett alapítványok együttvéve. — E dologra még visszatérünk.

Nyilvánosköszönet. „A jó ember az ő szívének jó kincséből hoz elő jót. A ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedetet.“ A nemes cselekedetekben nyilatkozó élő hitnek adták hálás köszönetre méltó jelét, Király Sámuel és neje: Varga Juliánna, brassói ev. ref. lakosok, midőn a pünköshti ünnepekre a kelementelkei ev. ref. Egyházat egy szép 150 kor. értékű szőszék-takaróval lepték meg. Jutalmukat elvették akkor, midőn szívük sugallatának engedve, nemes cselekedeteket végrehajtottak, mert a jó kedvű adakozót szereti Isten. Szerető kegyelmét ne vonja meg tőlünk, mind örökre áldja meg. Az ev. ref. Egyház nevében, Kelementelke, 1902 május 27. Gönczi Sámuel ev. ref. lelkész.

A pápai ev. reform. egyházkerületi elemi tanítóképző és polgári leányiskola igazgatóságától vett értesítés szerint nevezett tanintézetekbe és a velünk kapcsolatos internátusba való felvételért f. hó 25-ig kell a kérvényeket az igazgatóságához (Ev. reform. Növelő intézet, Pápa) beküldeni. Az intézet igazgatósága a hozzá fordulónak készséggel nyújt tájékoztatást, minden az intézetet és az abba való felvételt illető dolgokra nézve.

A „Theologiai Szaklap“ előfizetési felhívására e helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét. Támogatása papságunknak elsődrendű feladata. Theologiai tudományos továbbképzésünkre régen hiányzik irodalmunkban minden eszköz s bizony meg is látszik ennek hiánya. Most újra kínálkozik egy: ne szalasszuk el az alkalmat! A vállalkozás élén álló nevek elég biztosítékot nyújtanak arra, hogy értékes dolgokat várhatunk.

Templomszentelés Maros-Ujvárt. Marosujvári ref. egyházunk díszes új temploma felszentelése e hó 29-én lesz. A felavatási ünnepélyről s ez alkalmából tartandó más ünnepségekről a rendező-bizottság a következő „Sorrendé“-t adta ki:

1. Főtiszteletű és méltóságos dr. Bartók György püspök ur kíséretének érkezése Kolozsvárról a marosujvári állomásra 29-én reggel 8 órakor. Fogadja Bőjthe Kálmán főszolgabíró. 2. Diszbevonulás Maros-Ujvárra, a hol püspök urat és a vendégeket fogadja Jancsó Lajos ev. ref. lelkész és a bányászzenekar. 3. Gyülekezés a lelkészi lakásnál, a hol főtiszteletű Püspök ur előtt tiszteletét teszi; a) a nagyenyedi ev. ref. egyházmegye b) a marosujvári ev. ref. egyházközség és c) az elszállásolást tudtul adja Jancsó Lajos.

4. Templom szentelési ünnepély fél 10 órakor. a) Gyülekezet éneke; CCXVIII. dics. 1—2 vers. b) Vegyes dalkar éneke; „Himnusz“ és „Főpásztor üdvözlöte.“ c) Ima Sándor János esperes. d) Szóló ének; „Uram maradj velünk“ (Erkel E.) Horváth Péter felvinczi kántor által orgona-kísérettel: hegedűn kíséri; Kováts Kelemen. e) Alkalmi beszéd: Nagy Karoly theologiai tanár. f) Vegyes dalkar éneke; „Isten dicsősége“ Beethoventől. g) Fclavató ima: Főtiszt. Dr. Bartók György püspök h.) Vegyes dalkar: „Szózat“. i) Keresztelés: Egerházi újtordai lelkész. j) Esketés: Bartha Lajos aranyos-gyéresi lelkész. k.) Gyülekezet éneke: CLV. dicséret 1—2. vers. l) Az uri szentvacsorát kiosztják: Szécsi Ferencz felvinczi lelkész, ki mondja az ágendát és Ferencz Sámuel m.-décsei lelkész ki mondja az áldást; lelkipásztoroknak urvacsorát oszt főtiszteletű dr. Bartók György püspök és Sándor János esperes; urvacsora osztás alatt a gyülekezet éneklie a CLVII. dicséretet. m) A templomépítés rövid története és utóima: Jancsó Lajos. n) Gyülekezet éneke CLXII. dics. 3. és 7. vers. 5. Templomozás után fél 1-től fél 2-ig a különhözó testületek tisztelgése főtiszt. püspök urnál a papilakban.

6. Közébed d. u. fél 2-kor a kincstári vendéglő kerthelyiségében. 7. Hangverseny d. u. fél 8-kor a „Liget“ fedett termében. a) Verbunkosok indulója. (Irta: Michalek G.) Lnekli a vegyes dalkar zenekisérettel. b) Népdalok. (Irta: Szentirmai-Elémér.) Eneklie a vegyes dalkar zenekisérettel. c) Szavalt Előadja Jancsó Adrienne k. a. d) Szerelmi kettős. (Irta: Konti József), Granadának szép virága, Királyfogatás operettből, előadják: Marzári Tusi és Váradi Jolán k. a. e) Felolvasás. Tartja Fogarasi Albert, nagyenyedi főtanodai professor. f) Mazurka. (Irta: Belezna Antal.) Eneklie a vegyes dalkar zenekisérettel. g) Rajta társak zengjete szép dalt. (Irta: Rák János karmester.) Magyar népdalok, zenekisérettel, éneklie a vegyes dalkar. Azután táncz. A közébeden részvételi díj 4 korona. Hangversenyre belépő-jegy: a „Liget“ sétahelyére személyenként 50 fillér; a terembe elsőrendű ülőhely személyenként: 2 korona, másodrendű ülőhely 1 korona 40 fillér, allóhely 1 korona, családijegy 4 korona (ezzel 2 darab ülőjegy adatik, a család kettőn felüli tagjai állóhelyre jogosítvák és ilyen jegyet kapnak.) Akik elszállásolásban óhajtanak részesedni, valamint azok is, akik közébeden résztvesznek, jelentkezzenek Szabó Albert főmérnök, Magyar Mihály mérnök, vagy Jancsó Lajos lelkésznel június 22-ig.

Ebéd- és hangversenyre jegyek előre Virág János kereskedésében s ott a helyszínen szintén válthatók.

Nyilvános köszönet. Vadasdi közsorsu Bokor Sándor és neje Magyar Sálvinné kis unokájuk Garda Gizella konfirmációja emlékére a vadasdi ref. egyháznak a 100 évesnél régibb szinte romladozott urasztala helyett egy fényesen kivilított szép urasztalt ajándékoztak.

Garda Gizella pedig, kit szülei az erdőszentgyörgyi állami leány iskolában neveltettek az új asztalra egy finom kamuka abroszt ajándékoztak. Melynek a szélein

lévő széles csipkáját ő kötötte, a szépvirágokat — a közepén lévő arany színű kehelyt ő himezte, az abroszon a kehelyt környező emlék írást az utolsó betűig ő varta. Az emlékirás így van: „Ezen urasztali abroszt konfirmációja emlékére Garda Gizella a vadasdi ev. ref. urasztalára 13 éves korában ajándékozta 1902. május hava 8-án.“ Az abroszon olyan gyönyörű virág himzések vannak, hogy akármelyik tanítónőnek dicséretére s bármelyik városi templom urasztalának díszére válának. A szülők Garda János és Rádúj Juliánna nem is kimélték a kelme a sokszinű selyem bevásárlásánál semmi költséget csak hogy leánykájuk izlésének és az urasztala szentségének az ajándék megfeleljen. Midőn én a magam és egyház községem nevében az ajándékozóknak köszönetet mondok — kívánom, hogy sok éveken keresztül gyönyörrel szemlélhessék ajándékaikat, — és hogy nevelje fel Isten Garda Gizellát szüleinek öröme, adjon sok ilyen jóra menendő szorgalmas munkás szép növendéket kálvinista anyaszentegyházunknak díszére — székely földünk gyönyörűségére.

Vadasd, 1902. május 9-én.

Simon Elek s. k.

ev. ref. lelkipásztor.

Köszönet. Havadi lakós özv. Mihály Sándorné Marosy Róza ónagysága és gyermekei: Tek. Mihály Gyula és Gábor urak, Ugray Dánielné Mihály Ida és özv. Csécs Andrásné Mihály Róza ó nagyságaik a gegesi határban 14 darabban fekvő, összesen egy hold 935 négyszögöl kiterjedésű erdőket a *gegesi ev. ref. egyházközségnek ajándékozták.* Ez erdőket, ajándékozóik előleges beleegyezésével és a mélt. á. l. ig. tanács 1258—1902. sz. jóváhagyásával az egyház eladta 107 K. 60 f. (azaz egyszázhat korona és hatvan fillért), mely vételár a megrongálódott templom kijavítására fog fordítani.

E szíves adományt egyházam és magam nevében is hálással megköszönve, őszinte szívvvel kívánom, hogy nevezett bőkezű adakozók még sok jótettet gyakorolva, sokszor gyönyörködhesse az általuk megajándékozott egyházak szíves hálájában.

Gecse, 1902. Május 14.

Kiss Ferencz,

gegesi ev. ref. pap.

Hálás köszönet. A sepsi-bodoki ev. ref. egyházban Farkas Károly és Erdős Sándor községi tanítók vezetése alatt álló műkedvelő ifjuság két — szindarab előadásával — s többszöri fillérestélyek rendezésével 74 korona és 60 fillért összegyűjtve — azt egyházunknak ajándékozták, hogy azzal szószék-takarót vásároljunk. A vásárt végrehajtottuk, a szószék-takarót — arany rojttal ékesített megyszínű szőr plüsch szövet — 1902-ik év márczius hó 23-a használatnak át is adtuk alkalmi ünnepélyes isteni tisztelet után — nagyszámú hallgatók jelenlétében. Ezen szószék-takaró megszerzésében közreműködtek a vezéreken kívül még: Gál Sándor, Sárosi Ferencz, Vitályos Gábor, Barabás József, Kálszaky Sándor, Herter Béla, Herter Albert, ifj. Teleki Gábor, Teleki Mihály, Póssli Ede, id. Farkas Károlyné, Erdős Sándorné, Erdős Lászlóné, Póssli Edéné, Herter Béláné, Teleki Mihályné, Vitályos Gáborné, Wass Irén, Herter Gizella, Ferencz Berta, Ferencz Giza, Fodor Jolán, Orbán Lina.

A szószék-takaróhoz hasonló színű és ékességű diszes urasztali takaró megvásárlására az egyház tagjai közül alol írott felhívására 67 koronát irtak alá a következő jó szívu adakozók: Wass Lajosné, Boér Miklós, Boér Ida, Szabó István, özv. Nagy Károlyné, özv. Bártók Sigmondné 2—2 koronát. Farkas Mihály, id. Fodor Mózes, ifj. Czintos János, id. Kádár András, Kádár Mihály közepe, Czintos György, Fejes Lajos, Nagy Mózes, Hegyi Ferencz, Gyalai János, Fodor Balázs, Simon István, Simon József, Máté József, Zcidesz Márkus, Incze Ferencz, Henter Zsigmond, Ferencz József, Sunguj János, özv. Kozma Józsefné, Gál Ferencz, Tunya Mihály, Czintos János id. Fodor Zsigmond felső, Ferencz Zsigmond, Jóssi Lajos, Fodor Sándor, Lichstenstein Manó (izraellita.) Bagoly Mihály, Herter Sámuel, Teleki Gábor, Kádár József, Kádár Miklós, Kósa Dénes, Nagy Ferencz adosh 1—1 koronát. Herter László, Sinko András 80 fillért, Szabó Fodor Zsigmond, Bács András, Imreh József, ifj. Ferencz József, Simon János, Máté Anrás, Ambarus Ferenczné, Hentes Lajos Farkas Gábor, 69—60 fillért. Béres Mihály, ifj. Kádár Mihály, Czintos József, Pál György, Máté Mihály, ifj. Pál András, Béres András, Imreh Ferencz, ifj. Kádár Ferencz, Mihály József Kádár András toronyi, ifj. Simou János, ifj. Máté József, Teleki József Ábrahám István, Szász János, Kádár Józsefné, Hosszu Ferencz, Fodor László, 50—50 fillért; Lunguj József, Nagy Sándor, Kató Fereác, Szekeres László, ifj. Nagy József Kisgyörgy József, Nagy Lajos, Mátrási Mária, Nákó József, Bajka Albert, ifj. Kató Ferencz, Kató József, Simon Gáborné, Kádár Zsigmondné, 40—40 fillért. Bács István, Kató Mózes, Ferencz Gáborné 30—30 fillért. Imreh Zsigmond 26 fill. Henter Imre, Firka József 20—30 fill. Fodor Ferencz 20 fillért.

Fogadj a nemes műkedvelő ifjuság vezéreivel együtt, valamint a kegyes adakozók is egyházam nevében fáradsá-

guk és szíves adományaikért itt a nyilvánosság terén is hálas köszönetemet! Isten segélje meg, hogy még többször fáradozhassanak adakozhassanak az ur szent háza ékességére hosszú évek során.

Özv. Nagy Károlyné szül. Rákosi Rebeka asszony egyházunknak két diszes temetési gyász-zászlót ajándékozott f. év ápril hava 25-én, értéke 84 korona. Ezen zászlót a temetések alkalmával 50 filléért kiadandók, az ily uton begyűlt jövedelem posta-takarékpénztárba helyeztetik, hogy abból a zászló megújíttassék; a fennmaradó összegből urasztali szent edény fog vásároltatni az adományozó akarata szerint. Nagy Károlyné asszony kegyes adománya által megörökítette saját és boldog emléknétü férje nevét egyházunk emlékkönyvében. Isten éltesse még évek során, nyerjen az Úrtól áldást, örömet és vigasztalást. Fogadja szíves adományáért, melyet egyháza iránti buzgó szeretete sugalt, ugy a magam, valamint egyházam összes tagjainak hálas köszönetét, elismerését.

Ápril hó 1-én szószék feletti korona-alap javára táncmulatságot rendeztünk, melynek tiszta jövedelme 39 korona 28 fillér. Ez alkalommal felülfizettek: T. György József ur 5 koronát, tiszteletes Menyí János ur 1 koronát, Erdős László 1 kor., Gyalai János 40 fill., özv. Kádár Miklós né 20 fill. Fogadják a jöszívu felül fizetők szíves köszönetüket adományaikért!

A közelebbi évek alatt a bodoki egyház hívei megújították s kifestették a templomot, tornyukat, építettek a mai kor kívánalmainak megfelelő öt osztályu kántori lakást, szerzetek, szószék és urasztali takarót, gyűjtik a pénzt szószék feletti koronára, készülnek új papi lakás építésére. Mindezek elég bizonyosságai annak, hogy hívei szívében meg van az egyház iránti áldozatkész, buzgó szeretet és ezen tettekben mutatja ki, bizonyítja be! Vajha így tenne ezután is!

Sepsi-Bodokon, 1902. május 10.

Vass Lajos,

sepsi-bodoki ref. lelkész.

Lőwy József fia miskolczi könyvárús tisztelettel kéri a lelkész urakat, kiknek saját kiadásában bármilyen egyházi mű, praedicatio, emlékbeszéd, bucsuztatók stb. jelentek volna meg, hogy azok pontos címét, megjelenési évét, lapszámát és árát vele közölnék, egy a nevezett czég által legközelebb kiadandó protestáns egyházi írók műveit tartalmazó kézikönyvbe való felvétellel végett.

Nyilvános elszámolás és nyugtázás.

Nagytisztelétü Szerkesztő Ur!

Kedves barátom!

Mai postával 4 korona 80 fillérnyi összeget küldöttem czimedre, hogy azt, mint az alant felsorolt konfirmált növendékek adományát a Szeretetház igazgatóságához juttatni kegyeskedjél. Tekintettel azon körülményre, hogy Telekfalva adminisztrációja a konfirmációnak áldozó-csütörtökre tervezett megtartását lehetetlenné tette: ma, május 25-én végeztem el azt, s így kényszerültem a szeretett adományok ez összegét e szokatlan időben beküldeni.

Kétszeresen kedves lehet ezeknek ajándéka, kik anynyiszor látják a fősvény-gazdagok pöffeszkedését! Fogadják tőlük kedvesen s kérjétek a Teremtőt, hogy ezeknek szívök legyen a jó föld, mely gyümölcsözni fog 30 és 60 annyt.

Adakozták: Szabados Mózes, Nagy Elek, Zsombori Sándor, Simó Pál, Szabados Ádám, Orbán Balázs, Simó Lajos, Györfi Dénes, Jakab Imre, Marton Mózes, Jakab Elek, Sánta József, Simó A. Lajos, Pál Lajos, Czerják Mihály, Nagy Véri, Nagy Rózsi, Pál Berta, Simó A. Mari, Szabados Liza, Zsombori F. Véri, Bálint Rózsi, Bálint Juli, Vitéz Juli egyenként 20—20 fillért.

Mely adományokért itt e helyen is az árvák, mint magam nevében hálas köszönetemet fejezem ki azon óhajtasom mellett, vajha a jó kezdet még jobb véget érne s további jó cselekedeteikkel gazdagítanak érdemeiket!

Patakfalva, 1902. május 25.

Tókos Jenő, ev. ref. pap.

Nb. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk s mi is elismeréssel és köszönettel adózunk a konfirmáltknak is, papjuknak is. Szerk.

A dissuajói konfirmáltak részéről is már régen vetünk 2 kor. 68 fillért s átszolgáltattuk a Szeretetház igazgatóságának. Mily szép, hogy konfirmáló ifjaink első sorban az árvákról emlékeznek meg! Láttassék meg rajtuk Isten áldása első sorban azon, hogy ne legyenek kénytelenek nélkülözni az édes szülői gondoskodást s aztán abban, hogy sohase feledkezzenek meg az árvákról s egy közös atyánkról — a jó Istenről. Gyermekek! — „az ilyeneké a mennyeknek országa!“

Köszönetnyilvánítás.

Midőn egy nemesen érző szív nagylelkű ajándékát a nyilvánosság előtt hálással megköszönve, a legkedvesebb kö-

telességemet teljesitem magyar-régeni ev. ref. egyházunk nevében.

Id. Éltető Albertné, görgényi ref. egyházmegyei főgondnokné öngyászata az Éltető családban már megszokott egyházunk iránti szeretetének azáltal adta most legújabbán is fényes jelét, hogy egy igen szép magyarói varrottas Urasztali abroszt és kenyértakarót ajándékozott egyházunk részére 10 korona értékben.

Míg a fáradhatatlan főgondnok ur mindenekre kiterjedő gondosságával egyházmegyénk minden ügyeiben ott van munkás kezével, jó szívével s a saját egyháza jövőjéről szépen gondoskodott, egy 1895-ben tett alapítványa részben örökösévé tevén, addig a hasonló gondolkozású főgondnokné öngyászata így és ilyen nemes tetteivel mutatja meg egyháza iránt érzett igaz szeretetét.

Isten, ki ismeri a szívek érzelmét, áldja meg a jólelkű adakozót, kinek hálás köszönetemet nyilvánítom m.-régeni ref. egyházunk nevében.

Magyar-Régen, 1902. május 22.

Szász Márton, ref. lelkész.

Hivatalos rész.

2206—1902. sz. KÖRLEVEL

mindenik egyházmegye Nt. Espereséhez, a kisdédóvó intézeteket fenntartó egyházak lelkészeihez.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter ur f. évi május 30-án, 36171. sz. a. szigorú rendeletet intézett valamennyi kir. tanfelügyelőséghez, melyben a kisdédóvódák szünidejének vagy szünnapjainak engedélyezését, tekintettel az óvodák igen fontos céljaira, szorosan megszabja, felhívjuk a t. czimzetteket, hogy a felügyelők alatt levő óvodákban a rendelet szigorú megtartása iránt intézkedni méltóztassanak.

A rendelet a következő: Több oldalról arról értesülvén, hogy a kisdédóvódák némelyikénél 1—2 havi nyári szünet engedélyeztetik: szoros kötelességévé teszem a kir. Tanfelügyelőségnek, hogy az 1891. évi XV. t.-cz. 10. szakasza ama határozott és világos rendelkezésének, mely szerint az óvodai felügyelő-bizottság évenként legfeljebb egy havi szünetet és rendszerint csak a téli hónapokban állapíthat meg feltétlenül érvényt szerezzen, ennek megtörténtét a legszigorubban ellenőrizze és a hivatkozott törvény intézkedésétől eltérőleg itt-ott megengedhetlenül lábra kapott szünet engedélyezését multhatlanul akadályozza meg, illet. tiltsa el.

Mint hogy továbbá a kisdédóvó-intézetek célja egyenesen megkívánja, hogy azok rendeltetésükhöz képest és úgy a mint az idézett törvényszakasz is rendeli, főképpen nyáron, mikor a szülők a nagy munkaidő alatt a házon kívül vannak elfoglalva, folytonos és fokozottabb működésben legyenek, figyelmeztesse a kir. Tanfelügyelőség az óvodai felügyelő-bizottságokat, hogy a felügyelőkre bizott óvintézetek az idézett törvényszakasz értelmében nyáron át kora reggeltől estig nyitva tartandók, s hogy az óvodai termek nagy tisztogatására és surolására hetenként legfeljebb egy fél nap és pedig a mennyiben az ünnepnapra nem esik, lehetőleg a szombat délután használtassék fel.

Figyelmeztesse a kir. Tanfelügyelőség egyúttal úgy az óvó-intézetek felügyelő hatóságait, mint az alkalmazásban levő óvó-intézeti személyzetet, hogy ezen rendelkezésem be nem tartását, mint a hivatkozott törvénybe ütköző súlyos kötelességmulasztást — a legszigorubb fegyelmi megtorlás alá fogom venni.

Kolozsvárt, 1902. június hó 9-én.

Bartók, elnök.

Dr. Sárkány Lajos, tanügyi előadó.

1920—1902. szám. FELHÍVÁS

valamennyi Nt. Esperes urhoz.

A f. évben tartott főt. és mélt. Egyetemes Konvent a kiosztandó segély összegeket egyházkerületünknek megküldvén, értesítjük a Nt. Esperes urakat, hogy az alább felsorolt segélyekről az illető egyházközségektől a megfelelő nyugtákat bevenni és azokat hitelesítéssel ellátva pénztárunkhoz kifizetés végett f. hó végéig együttesen beküldeni sziveskedjenek.

Az utalványozott összegek a következők:

1. Egyszersmindenkori segélyekben:

a) Györgyfalva papilak építésre	1200 kor.
b) Magyar Hidegkut templom épít.	1200
c) Teke templom javításra	1000
d) Felenyed papilak építésre	600
e) Barót templom építésre	600
f) Süked-Demeterfalva iskola épít.	500
g) Völcsök adósság törl.	90 "
h) M.-Örményes adósság törl.	50 "
i) H.-Bodon adósság törl.	50 "

Együtt 5290 kor.

2. Tökékmatségélyben:

a) Görgény-Szent-Imre	200 kor.
b) M.-Újvár	200 "

Együtt 400 kor.

Kolozsvárt, 1902. június hó 11-én.

Bartók György,

elnök.

Maksay János,

számvevő.

1965—1902. szám. KÖRRENDELET

valamennyi Nt. Esperes aá-nak.

Az orsz. ref. lelkészi özvegyárva gyámintézet végrehajtó bizottságának 1901. évi jelentése szerint, erdélyi egyházkerületünk lelkészei, 1901. decz. 31-én 1956 kor. 67 fillér járulékkal voltak hátralékosak, mely hátralékoknak sürgős felhajtását az egyetemes konvent az esperesek szigorú kötelességévé tette.

Ennélfogva felhívjuk a nt. esperes aait, hogy az egyetemes konvent f. év április 29-én tartott ülésének 16. jkvi sz. a. határozata értelmében az egyes lelkészeknek a f. év II-ik felére kiutalandó lelkészi fizetés kiegészítési összegeiből az illető lelkészek gyámintézeti hátralékait és folyó évi járulékait, minden további megkérdés nélkül, vonják le és a szokott módon a Magyar Földhitelintézethez küldjék fel.

Felkérjük egyúttal nt. esperes aait arra is, hogy jövőre, a lelkészi özvegyárva gyámintézeti alapszabályok 27. §-a alapján a késedelmeskedő, vagy fizetni nem akaró lelkészekkel szemben a végrehajtást a hátralékok miatt, felelősség terhe alatt, mindenkor rendeljék el.

Kolozsvárt, 1902. június hó 11-én.

Bartók, elnök.

Kádár János, titkár.

216—1902. PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

A nagy-enyedi ref. Bethlen-kollegiumnál az 1902. év szept. 1-ére rendes tornatanári és egy helyettes tanári állás fog betöltetni magyar- és német nyelv tanításának kötelezettségével.

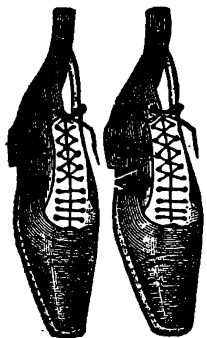
A tornatanár tanítja a testgyakorlást és vezeti a kirándulásokat a főgymnasium összes osztályaiban; közli a testgyakorlás módszerét s vezeti a testgyakorlásokat a tanítóképzőben, ide értve az elemi- és gyakorló-iskola testgyakorlásának vezetését is.

Rendes fizetése 1600 korona havi előleges részletekben, ötödévi korpótlékokkal, melyek közül az 1-, 2-, 4-ik 200—200 kor., a 3- és 5-ik 400—400 kor. és lakás természetben, vagy 400 kor. szálláspénz. A megválasztandó az 1894. évi XXVII. t.-cz. alapján létesített nyugdíj-intézetnek köteles tagja. A másutt töltött szolgálati évek korpótlék szempontjából nem számíttatnak be. A megválasztandó tornatanár egy évi próbaidő mulva lesz állandósítható. A pályázóktól megkívánatik, hogy a vívásban, valamint a többi sportnemekben is jártasak legyenek. A vívásból adandó leczkékért az önként tanuló az Előjáróság külön határozatával megállapított díjat fogják fizetni.

A helyettes tanár évi fizetése 1600 kor., az internátusban egy külön szobából álló lakás s a convictuson teljes koszt-javadalom. A megválasztandó helyettes tanár a tanítás kötelezettségén kívül az internátusi felügyeletben is köteles részt venni.

A pályázók életkorukról, vallásukról, állapotukról, képzettségükről, képesítettségükről s eddigi szolgálataikról okiratokkal felszerelt folyamódásukat a koll. Előjáróságához f. évi július hó 15-ig terjesszék be.

Nagy-Enyeden, 1902. június 9-én.

Jó alaku tartós és olcsó cipő
csakis

Dukesz Sándor

cipőraktárában kapható
KOLOZSVÁRT,

Mátyás király-tér 16. (Unio-utca sarkán)
Czipész műhelyek berendezve.
Czipő Cremek és czipő-sámfák kaphatók.

Oberding Miklós

Vizvezeték és csatorná- zási vállalata.

Törvényileg bejegyzett cég.

Kolozsvárt, Kossuth Lajos-u. 41. szám. **Telefon: 230.**

Elvállal vizvezeték, csatornázást; fürdők és csövek berendezését; vízállomások, szivattyú művek felállítását, kézi és erőművi hajtásra. Létesít vizvezeték és csatornázásokat uradalmak, kastélyok és községek, — valamint tüztöltési berendezéseket gyárak és ipartelepek, — ugyszintén technikai berendezéseket, melegvíz telepeket gyógyfürdők, fürdők, kórházak, sanatoriumok és iskolák, stb. részére.

!! Kiviteli tervezeteket, költségvetéseket és !!
!! költség előirányzatokat díjmentesen készít. !!

Novotny

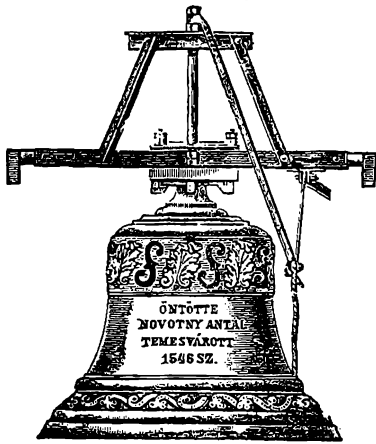
harang öntőde-
és
Temesvár.

Gyárváros.

Antal ☆

vas harangláb-
gyár

Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoportok előre meghatározott hang utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu szabadalmazott

átlyukasztott
harangjait,

melyek felső részükön a hegedűhöz hasonló Salakú nyílásokkal vannak el látva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangok mint a régi modoruk. Ily szerkezetű 327 kgros. harang hangban

egyenlő 408 kgr. régi modoru haranggal. Ajánlja továbbá forgatható vertvaskoronákat, régi harangok nyenekkel való újraszerezését és vertvasharanglábakat. 300 kgr. aluli harangok raktáron vannak.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak.

Az 1896. orsz. kijáraton Budapesten MILLENIUMI NAGY ÉREMMEL KITÜNTETVE.

TELEFON 233.

ELENZÉK KÖNYVNYOMDA

▲▲ KOLOZSVÁRT, ▲▲
DEÁK FERENCZ-UTCA 33.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és a legmodernebb anyagokkal dúsan felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJÁT,

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses külső belbecsét is emelni van hivatva. De éppen olyan csinnal és lehető olcsó árban készít mindennemű egyszerű nyomtatványokat is és ezeknek nemcsak csinos, hibátlan, hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

Videki megrendeléseket a legponosabbban teljesít.

Teljesen befizetett
részvénytőke **200.000 kor.**

Tartaléktőke 70.000 korona.

Mezőgazdasági bank
és takarékpénztár
részvénytársaság.

Kolozsvárt, Fókai-utca 3. szám, emelet.

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatoztatás mellett naptól-napig s azokat rendszerint felmondás nélkül fizesi vissza

Váltókat leszámítol előnyös kamatlább mellett.

Kölcsönöket nyujt értékpapirokra és ingatlanokra váltófedezet alapján.

Sorsjegyek huzásainak nyilvántartását díjmentesen eszközözi.

Minden a bank és takarékpénztári ügyletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Megnagyobbított férfi ruha-
raktár és szabó üzlet

RÉTI SÁNDOR

Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 4.

☞ Egyedüli üzlet a hol ☞

csakis honi készítésű

férfi, fiu- és gyermek öltönyök, óriási választékban szabott áron árusítanak.

A szabott árak minden darabon láthatók

férfi öltönyök 8 frttól kezdve —
gyermek öltönyök 2 frttól kezdve,
Gácsai és zsolnai szövetek méter
2 frttól kezdve.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-Társ.

— K O L O Z S V Á R . —

Alaptőke 2 millió korona.

A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlára, azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámítól váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb.

Értékpapírokat és **i**Degen pénznemeket elad és vásárol, előleget ad értékpapírokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Dijmentesen bevált szelvényeket **É**s elvállalja sorsjegyek revízióját.

K i Bocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely **L Y** külföldi piacra.

Rendelkezésre **t**art a felek saját zárai alatt tűz és betörésmentes pánccél szekrényeket (Safe deposits.)

Nagyobb ládába csomagolt és a fél pecsétjével ellátott arany- és ezüst**N**eműk vagy más értéktárgyak külön e célra berendezett tűz- és betörésmentes szobában őriztetne**K**.

Magy. kir. szab.
osztálysorsjegyek
főelárusító helye:
Mátyás király-tér

— 32. —

Üzleti órák:

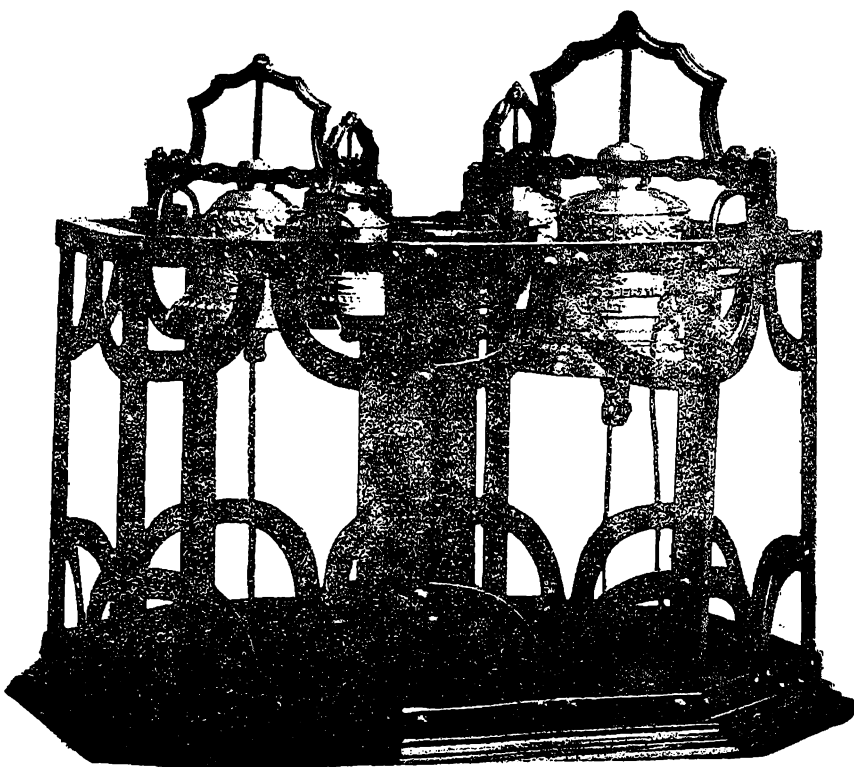
délelőtt 1/29—12-ig,

délután 1/23—5-ig.

Nazai ipar.

Alapított 1770-ben.

Andrásofszky Efraim

KOLOZSVÁRT, a bel- és kül-
magyar-utca sarkán, saját ház.

Ajánlja a Nagyt. papság figyelmébe a jelen
kornak megfelelően legújabb berendezett,

az erdélyi részekben legnagyobb
harangöntődjét.

Elvállalja minden fajta harang öntését a legnagyobb méretűtől legkisebb csengőtyűig, zenésziileg összhangzó harangcsoportok összeállítását, úgy már meglévő harangokhoz öntendő új harang által azoknak összhangzása eszközzését, elhasznált vagy repedt harangok újra öntését és azok becserelését.

Ajánlja továbbá az általa feltalált s a birodalom mindkét felében kiv. szabadalommal kitüntetett, legújabb rendszer szerinti harangfölszerelést vas koronával, a melynek előnye, hogy forgatható, a harang ingása fogas ringón ahoz alkalmazott ágyon történik minden kenőcs nélkül, az ütője szij helyett réz hengeren mozog, az ütő gombja szintén rézhől készült s ennek következtében nem gödrözi ki a harang oldalát, mint az eddigi vas ütők; nagy előnye továbbá, hogy a harangozás az eddiginek egynegyedrésze erővel eszközöltetik és igen szabályos harangkongást idéz elő. Elvállalja avult harangok újból fölszerelését könnyebb járásmód szerint.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

Költségvetéseket kívánatra bérmentesen.

Szembe nézve. Huzottvas körharangszék. melynek előnye az, hogy egy négyes összhangzó harangcsoportot egy harangozó keze lehet.

Erdélyi Protestáns Lap.

AZ ERD. EV. REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS LAPJA.

Laptulajdonos: az erd. ev. ref. egyházkerület.

Felelős szerkesztő: NAGY KÁROLY, th. tanár.

Szerkesztőség, hova a kéziratok és magán előfizetések bérmentve küldendők, az ev. ref. theol. fakultás épületében 2. ajtó.

Előfizetési ár: egész évre
félévre

12 kor.
6 kor.

Értesítés!

Van szerencsém a nt. lelkész urakat, theologusokat és tanító urakat értesíteni, hogy

protestáns egyház irodalmi kiadványaimat

mint minden 4-ik évben úgy az idén is a mai naptól kezdve a visszavonásig rendkívül leszállított áron esetleg részletfizetésre is — szallitom.

Jegyzékeket, mely magában foglalja a hazai prot. irodalom régibb és újabb *jeleseinek* u. m.: *Tompai Mihály, Révész Bálint és Imre, Győri V., Szoboszlai Papp I., Fördős L., Dobos J., Szász K., Székács József, Filó L., K. Tóth K., Léway L.* stb. műveit, a szállítási feltételekkel együtt mindenkinek szívesen megküldöm.

Budapest, 1902. Június 1.

Kókai Lajos, prot. egyh. irod.
kiadó könyvtáros.

Olecsó kerítések.

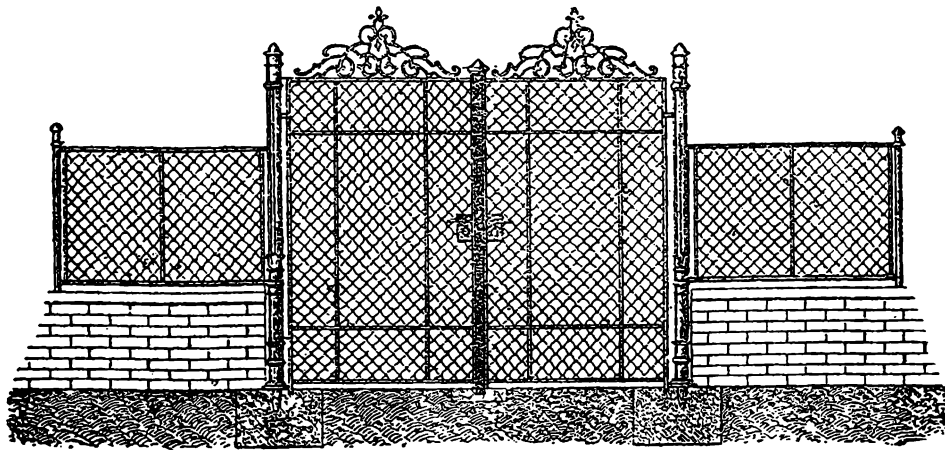
LÉBER GYULA

Első erdélyi sodrony szövet-fonat kertkerítés és ruganyos aczélsodrony ágybetétek gyára

Kolozsvárt,
Egyetem-utca 12.

Telefonszám 439.

Ajánlja minden c
szakba vágó munká
ugymint: kertek,
dők, vadaskertek,
lők, diszkerítések,
rok stb. bekerítéséhez
való gépsodrony fo-
natait, majorsági uc-
varok fonattal való be-
vonását; pinceszé-
lás felső világosság-
magtár- és éléskamar-
ablakok rostélyzat-
áthányó rosták, szék-
kocsz és kavics vé-
logatásához, szék-
gők, gyárkémények.

Telefonszám 439.

Zöldre festett légszö-
vet, szelelő és lóher-
tisztító rosták, Backer-
féle rosták és egyéb-
féle használatra vas,
r z- és ezüstszövetek.
Kruppa sodrony sze-
gélyzetek, aczéi, tús-
kés sodrony, kertek
stb. bekerítéséhez. Ki-
tűnő ruganyos aczéi
sodrony ágybetétek
(m a t r a c z), sodrony
láttörők stb.

Nagy képes árjegy-
zékkel kívánatra in-
gyen és bérmentve
szolgálok.

Erdély legnagyobb üzlete és ékszerek gyártására egyedül berendezett műhelye.

Sárga János

ékszerész Kolozsvárt

Főüzlet: Mátyás király-tér.

Fiók-üzlet: Wesselényi M. u. 11.

Ajánlja dusan berendezett raktárát mindennemű **arany és ezüst névműekben, drága kőékszerekben, régiségek**, valamint a legújabb **angol és francia különlegességekben**. Különös figyelmébe ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb technikai vívmányokkal berendezett **műhelyemet**, hol **modern ékszerek** gyártása, átalakítása, **vésnöki és ötvös művészet** renekei saját közreműködésem mellett készülnek.

Műhelyem a nagyérdemű közönségnek megtekintésre rendelkezésre áll.

A Magyar

Leszámítoló és Pénzváltó Bank

erdélyrészi fiókosztálya Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 8. szám

Ajánl rész-^{30%} Magyar Jelzálog-Hitelbank sors-
letfizetésre jegyeket.

Főnyeremény 200.000 korona.

A sorsjegy hivatalos tőzsdei ára 220 korona a legkisebb nyeremény ugyanennyi, tehát a vevő árfolyamvesztéséért ezen sorsjegynél nincs kitéve. Legkisebb nyereménnyel való kisorsolás esetén a tulajdonos egy nyereményjegyet kap, amely az összes nagy nyereményekre játszik és amelynek tőzsdei értéke circa 27 korona. Érdeklődőknek részletes feltételeket tartalmazó tervezettel szívesen szolgálunk.

Kézpénz fizetés ellenében készek vagyunk a **30% Magyar Jelzálog sorsjegyeket** a napi árfolyamon — jelenleg 222 korona — átengedni, vagy pedig azokat 30 korona foglaló lefizetése ellenében előlegezni mely esetben a feltétkezés szerinti részletekben törlesztheti tartozását, azután mérsékelt kamattal fizetve. A játék joga a foglaló lefizetése után már a felet illeti, ugyancsak a sorsjegy szelvény kamatait is.

Ügynökök helyben és vidéken kerestetnek.

Üzletem fennállása alatt 106 ev. ref. egyháznak szolgáltam munkámmal.

Orgona építészeti műterem

Debreczenben, Darabos-u. 7. sz. a.
(a Collegium mellett.)

Fennáll 1893. óta.

Teljesen e czéla épített házamban készítek a mai kor legújabb vívmánya szerint, bármily kivitelű orgonákat s azokért a legmesszebbmenő jótállást vállalom.

! Orgona építészetem, mint az ev. ref. egyházak érdekét szolgáló intézmény, e téren az országban egyedül áll. !

Munkám jóságával elértem azt, hogy minden évben növekszik a czégem iránti bizalom, s igérem czuttal is, hogy továbbra is ugy az árakban, mint a kivitelben egyházam érdekét tartom eső sorban is szem előtt és teljes megbízhatóságra törekszem.

Elvállalok régi orgonák átalakítását, áthelyezését, tisztítását, hangolását és javítását vagy évi gondozását mérsékelt áron több évre menő jótállás mellett. — Megrendelésre készítek bármilyen kivitelű harmóniumokat is. A nagytiszteletű és tekintetes egyházi clóljáróság és az adományozó közönség, valamint a kántor-orgonista és tanító urak szíves pártfogásába továbbra is ajánlva magamat, maradtam teljes tisztelettel

Kerékgyártó István

orgona építő.

Határozott árak, elsőrendű minőség, erőteljes nemes hangzásu orgonák.

Műteremben megrendelt orgonák mindenkor vannak felállítva,

Érdeklődőket szívesen látok, tervekkel készséggel szolgáltok.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Van szerencsém a n. é. vevőimmel tudatni, hogy helyszük e miatt és többekrek óhajása folytán jelenlegi üzletemet egy szomszédos (**Deák Ferencz-utca 5. sz.**) helyiséggel kibővítettem, ezen osztályt kizárólag az egyszerűtől egész a legfinomabb kivitelű és izlésű

menyaásszonyi kelegye,

férfi- és gyermek-fehérmű és vászon-czikkekkel

egész ujonnan úgy rendeztem be, hogy a mai legmesszebbmenő igényeknek megfelel, valamint az elsőrendű gyárosokkal való összeköttetésemnél fogva ezen kellenes helyzetben vagyok, hogy az árak tekintetében bárkivel versenyezhetek.

Minden egyes darabon a szabott ár látható, — minden idővesztés és csalódás el van sárva.

A n. é. vevőim szíves látogatását kiváló tisztelettel kéri

SÁRGA KRISTÓF

fehérmű- és vászon-raktára

Kolozsvár, Deák Ferencz-utca 3. és 5. sz.

SZABOTT ÁR. ❀ ❀ ❀

PONTOS KISZOLGÁLÁS.

Kolozsvári Takarékpéztár és Hitelbank részv.-társ.

Kolozsvárt, Mátyás király-tér, 7. sz. saját házában.

Teljesen befizetett alaptőkéje

1.200.000 korona.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskőkre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számíttól le.

Előleget ad értékpapirokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra a kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham

Életbiztosító Társaság

Vezérügynöksége.

Erdélyi Protestáns Lap.

AZ ERD. EV. REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS LAPJA.

Laptulajdonos: az erd. ev. ref. egyházkerület.

Felelős szerkesztő: NAGY KÁROLY, th. tanár.

Szerkesztőség, hova a kéziratok és magán előfizetések bérmentve küldendőek, az ev. ref. theol. fakultás épületében 2. ajtó.

Előfizetési ár: egész évre
félévre

12 kor.
6 kor.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Egyházkerületi értekezés után.

(Folytatása és vége.)

Meg kell menteni Erdélyt, meg kell menteni a székelységet. A társadalom megmozdult, megalkultak a székely-társaságok. Hát mozduljunk meg mi is és a mi értekezletünk legyen a legnagyobb székely társaság. Mert, bizony mondom, hogy ezt az óriási munkát a református egyház nélkül elvégezni nem lehet. Ez a nagy feladat első sorban az erdélyi református anyaszentegyház feladata. Nemcsak azért, mivel az erdélyi magyarság nagy része református; hanem főleg azért, mert a református egyház főjellemvonása a lángoló hazaszeretet. Ha a református egyház erősödik és virágzik: a magyarság is gyarapodik, a nemzeti élet is virul. Erősítsük tehát a magyar egyházat. Mert, úgy tetszik nekem, hogy Isten az erdélyi magyarság sorsát és ezzel — mondhatjuk Magyarországnak jövőjét első sorban a református papság és vezérlő világi férfaink kezébe tette le. — Vigyázzunk hát. A nyáj pusztul, ragadozó farkasok olálkodnak körülte, legyünk jó pásztorok, őrizzük hiven, legeltessük az evangyélium gyönyörűséges mezején s vezessük el gyakran az élet vizének kristálytisza forrásához. Olyan sok a szenvedő szív, a beteg lélek: mi orvosok vagyunk, ne késsünk a megmentő gyógyszerrel, vigyük hamar az evangyélium balzsamát a fájo sebekre. A lelkek mezeje kopár, világi szenvedélyektől megtaposott, néhol köves, más helyen tövissel és dudvával elborított. Mi vagyunk az Urnak szántó-vető munkásai. Jertek törjük fel a megkeményedett ugarat, szántunk mélyen, „fogjuk be mind a hatot,” mert ide nagy erő kell és miveljük meg mindannyian a mi mezőnket jól: tegyük ama jó földdé, a mely megtermi az elhintett magnak 30, 60, sőt százszorosát is. Hitünk temploma romladozik, ostromolja azt a hitetlenség, a közöny. Már-már rést ütnek rajta ellenségeink: mi építőmesterek vagyunk, fogjunk gyorsan a munkához, javítsuk ki a romlásokat. Egyik kezünkben hitünk hatalmas fegyverével, másik

kezünkben a gondos, a munkás szeretetnek vakoló kanalával építsük, erősítsük, védjük Sionunkat, nemzeti nagyságunk, szabadságunk e felséges sziklavárát.

Erős hitem az, hogy ha a pásztor jó: nem züllik el a nyáj; ha az orvos lelkiismeretes: a beteg meggyógyul, „fölkel és jár;“ ha a szántó-vető szorgalmas: az áldás el nem maradhat; ha az építőmester bölcs: az épület tartós és szilárd. Az evangyélium erő, az evangyélium hatalom, mely ha belénk költözik: minden diadalmasoknál diadalmasabbak leszünk a mi Mesterünk, az Úr Jézus Krisztus által.

Hogy milyen nagy hatalom a hit és mily csodatevő erő a Krisztus evangyéliuma, napjainkban is fényesen illusztrálva láttuk a református hitet valló, csekély számu *búr* nemzetben, a mely, mint hajdan a kis Dávid, a nagy Góliáthot, a seregek Urának nevével, Istenben és az igazság diadalában vetett erős hittel, megalázta a világhatalommal dicsekedő óriást: a büszke angol nemzetet. Ekkora erkölcsi szabadságot, ilyen rendületlen hűséget, ilyen szívós kitartást és bátorságot csak a puritán kalvinista szellem kölcsönözhet ugy egyeseknek, mint népeknek és nemzeteknek. Tanuljuk meg az egyszerű *búr* népnek magasztos példájából azt, hogy e világ hatalmasságain győzedelmet csak ugy nyerhetünk, ha felöltözzük az Istennek minden fegyvereit: az erős hitet, a törhetlen reménységet és azt a szeretetet, a mely inkább ragaszkodik az Istenhez, mint e világhoz, a mely többre becsüli az emberi méltóságot, mint magát az életet. Ez a lángoló szabadságszeretet, ez az Isten kegyelmének mindent alá rendelő erős hit, ez az igazság győzedelmében való törhetlen reménység a mi egyházunk sajátságos és felséges vonása.

Hát ez a vonás felismerhető-e mirajtunk; hát ez a szellem él-e bennünk? Erre a szellemre oly nagy szüksége van a mi anyaszentegyházunknak és a beteg társadalomnak. Ezt a gyógyító szellemet, ezt az erősítő, ezt a megelevenítő lelket vigye, terjessze, élessze egyházunknak minden vitézkedő tagja: pap és

világi egyaránt. Ezt a lelket öntsük, leheljük bele a megszáradt csontokba, a szétmálló tagokba, a kihült szivekbe, a fásult keblekbe, a pusztuló székeltségbe. Szálljon reánk, költözzék belénk az Urnak szent lelke kettős mértékben, hogy a kik eddig gyáván félrevonultunk, álljunk ki bátran a küzdésre; hogy a kik eddig tétlenül éltünk, lássunk a munkához! „Jövel szentlélek Uristen! Töltsd be sziveinket éppen mennyei szent ajándékkal, szívbéli szent buzgósággal!” Jövel és „minden hidegséget üzz el ama mennyei szent tüzzel!”

Zsigmond Károly.

A lelki betegek lelkészi gondozása.

— Tóthfalusi József marosvásárhelyi lelkész. —

I.

Ugy-e, szokatlan ez a cím? De szóljunk már erről a kérdéssel is. Hiszen a világ forgását elég hűséggel számontartó napi sajtó, egyre emlegeti a lelkibetegek szaporodását s a múlt év folyamán, e tárgyban kiadott belügyminiszteri tájékoztató is aggasztó adatokat közöl. Mintha az Ur sujtoló keze nehezednék a mai kor gyermekeire, számonkérve az apák bűnét az utódokban is, harmad és negyediziglen! Sajnos valóság ez, melynek megindító voltát, nem enyhíti az általánosan aggódó megdöbbenés; ránk, lelkészekre nézve pedig éppen súlyos kérdés; mert itt állunk e nagy és nyomoruságos bajjal szemben kellő képzettség, sőt tájékozódás nélkül.

Isten úgy akarta, hogy oly körülmények közé vezessen, hol lelkészi álásomnak erőmet megpróbáló gondjain felül, a címbe foglalt munkakörre is ki kellett terjeszkednem. Megvallom nem egyszer pironkodtam magam előtt magamért; helyesebben járatlanságomért, a mig ez irányban, csak valamelyes gyakorlatot is szerezhettem: s éppen ez az, a mi most arra késztet, hogy bár egészen szerény tanulságok nyomán, felvessem e kérdést: miféle kötelességeink lehetnek a lelkibetegekkel szemben? s egyuttal megfeleljek rá.

Mindenek előtt állítani merem, hogy nincsen lelkész, a kinek ne volna elmekárosokkal, lelkibetegekkel dolga, kiknek száma folyton nő. Oka viszonyainkban rejlik. Társadalmi s egyuttal kereseti életmódunknak fokozódó erőfeszítése; az izommunkának meg nem szűnő átváltoztatása agymunkává s ezzel kapcsolatban a szükségelt ingerszerek utáni vágyódás, azokkal való élés: — mindannyi tényező az ember lelki világának szétrombolásában. Ezért van ez, a mi ma már, fájdalom, megdönthetetlen igazság, hogy az egymásután következő nemzedékek visszafejlődnek s az ivadékok: az elődök lelkibetegeinek. hibáinak, hiányosságainak átöröklésére kevesebb ellenálló képességgel bírnak.

Megvagyok győződve, hogy az általam felvetett kérdés, éppen a közvetlen előbb mondottakról nemcsak egyházi, hanem nemzeti szempontból is nagyon fontos. Ha áll, hogy csak ép testben lakik ép lélek, áll az is, hogy egészséges lelkületű emberek szívében fogamzik meg s nyer gyümölcsöző erőt az igazi Isten-félelem s az önfeláldozó, buzgó hazaszeretet.

Elvem tehát ez:

A lelki betegek gondozását, minden lelkész vegye fel munkakörébe.

II.

Az ezutániakban, önként értetődő, hogy az elv megvalósításának mikéntjéről fogok szólni. Nem annyira azokhoz a lelkészekhez fordulok, a kiket a gyakorlati élet követelménye már régen oda állított a kórházakban is elvégzendő lelkipásztcri teendők gondos és terhes munkájához; hanem azokhoz, kiknek legnagyobb része, közegészségileg elhanyagoltabb helyen, gyógyintézetektől s így orvosi tanácstól is elszigetelten éli le munkás életét.

Nagy az ilyen lelkész feladata e szerencsétlen betegeknek megfelelő gyógyintézetbe elhelyezése előtt is, után is. A „minél előbb” természetesen, itt is a „legjobb”, mert a mi népünk nagyon elítéletes, s megeshetik, hogy a nyiltabb fellépést titkolódzással viszonozza; sőt többet mondok: elidegenedéssel; s aztán, vagy éppen nem, vagy csak akkor férhetünk újból a beteghez: a mikor annak állapota oly rosra fordult, hogy szinte tanácstalan.

Legelső feladata a lelkésznek az erősítés vigasztalás, a csüggedők felemelése. Mint a család barátja, tanácsadója, lelki gondozója: közel férjen a szivekhez, de azokba be is lánson. Az óvatosság mellett: a tapintatosság és higgadtság az, a mire szükség van. Ezek legyenek az ő erői, midőn a beteg környezetét előkészíti a felvilágosításra megmondja, hogy miről van szó. Nagy feladat ez. Nem csak azért mert a kellemetlent, szomorut nem szívesen mondjuk másnak, hanem azért is, mert kérdés, hogy valjon helyesen állapítottuk meg a betegséget? Hiszen e tárgyban, nemcsak a laikusabb lelkész, hanem még a gyakorlottabb lelkész is tévedhet! De ez ne tartson vissza. Nem arról van szó, hogy a lelkész kórismét végezzen, hanem — hogy tanácsoljon; — ott, hol tájékozatlanság, tudatlanság, talán épen hanyag mulasztás esete írog fenn, segítsen.

Különben a baj előjelei annyira szembetűnők, hogy nem csak sejteni, hanem a leghatározottabban meg lehet állapítani a lelki betegség szimptomáit. Az állandó vagy az időszaki, de rendszeren visszatérő heves izgatottság, a folyton gyötrő rögeszmék... azonnali észrevehető jegyei a kórnak. Kétes esetekben gyanus jelenségeik bizvást tekinthetők — a hangulatnak meg nem magyarázható és a dolgok folyásában semmi alappal nem bíró átváltozása a jellemnek, a magaviseletnek; úgy szólván oknélküli megváltozása, melyekkel egyidejűleg még szervi, életrendi zavarok is léphetnek fel, p. o. vagy fejfájás, emésztési rendetlenségek, álmatlanság stb. De nem habozom kijelenteni, hogy a mig mindezen tünetek alapján következtethetünk a szóban forgó betegségre, ezek egyuttal más kórok jelei is lehetnek.

Tehát: óvatosság, tappintat és higgadtság!

Egy szervezetére is nagyon gyenge, betegeskedő édes anya elvesziti valamely hosszas betegség szenvedései által meggyötrött kedves gyermekét. Emberek, szerető szívek vigasztalása, az evangelium biztatása, Jézus Krisztus megnyugtatása — mit sem használ neki. Nem akar vigasztalást bevenni! Ez egyideig érthető, sőt természetes. De ime: a haláleset után hetekkel is, elmerülve, tompa feledésben feledi el magát valamely félreeső helyen s szemének tekintete, mintha a semmibe veszne! Nem érdekli férje, életben maradt többi gyermekei! Ez már nem természetes. Ugyanis, mindnyájunkat érint a gyász, súlyos fájdalommal telt el. De a normális lélek a vigasztalást is megialálja s Isten kegyelme felemel. Az a bánat okozta eltompultság, az a szárnyaszeget állapot, mely nyilván mutatja, hogy megingott a lélek egyensulya: szomorú tanács a lelkész részére, hogy az első lépés figyelmes megtételének szüksége elérkezett.

A legelső teendő az, hogy a család orvoshoz

forduljon. Egyelőre elég az orvosi tanácsra utalás; de — én nem késnék úgy ezen, mint más betegségi esetekben: a beteget s környezetét hozzászoktatni ahhoz is, hogy a gyógyintézetek, sőt nyilvános kórházakban való kezelés, a gyógyulásnak nagyobb biztosítékát nyújtja. Ha a család orvost hívott, mi volnunk félre észrevétlenül; de szerető, lelkes gondosságunk legyen éber s virrasszon a szenvedő s környezete felett.

Igaz, hogy úgy az orvos igénybe vételének, mint a rendes gyógyintézeti kezeltetésnek gyors fogantatására nem elég maga a jó szándék. Egyéb is kell oda s ez, a legtöbb helyen nagy akadály: a pénz kérdés. Ilyen esetekben a hatóság jóakarataért kell, hogy a lelkész közbejárjon. Ha nem sajnáltuk a fáradságot, bizonyára sikerül elhárítani a szegénység átkát, a pénzhányból származó akadályt s törekvésünkön áldás lesz.

Hogy milyen sürgős a rendes kúra kezdés, ezen állítástomat a legkiválóbb elmeorvosokkal bizonyíthatom.

Kraft Ebing „Lehrbuch der Psychiatrie“ című művében (III. kiadás 1888. Stuttgart) nyíltan megmondja, hogy a gyógyulások legnagyobb száma, fel 60%-ig, a betegség legelső hónapjaiban érhető el. Egy fél év múltán már csak 25%-ról lehet szó. A második év szomorú eredménye 2—5%. Így beszél Hecker is „Anleitung für Angehörige v. Gemüts u. Geisteskr.“ (2. kiad. Berlin 1879.) című művében, midőn statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a gyorsan alkalmazott rendszeres orvosi és pedig a megfelelő gyógyintézetekben feltalálható orvosi kezelés nyomán: 70% is gyógyítható; de a második éves betegségénél csak 5% a gyógyeredmény.

Ezek az adatok nem szabad, hogy ránk nézve csak a holt betű szerepét játsszák. Lélek legyenek, melyek a helyes utra vezetnek. Ez az ut pedig legelső sorban ösztökélés a szakszerű orvosi kezelés igénybe vételére, esetleg arra, hogy beteg hívünk megfelelő gyógyintézetben helyeztessék el. Fennebb, már említettem e kérdést, de most határozottan felhívok minden lelkészt, hogy a maga hatáskörében erősen küzdjön meg azon ósdi felfogással, mely a kórházaktól elretten; mert a mellett, hogy komolyabb esetekben rendszerint olcsóbb ezekben a kezelés, egyuttal biztosabb is.

Aztán még van más cölönye is.

Mindnyájan jól tudjuk, hogy a legegészségesebb emberre is mekkora hatással van, ha rövidebb—hosszabb időre megszabadulhat gondjaitól, munkáitól. Mennyivel inkább így van ez a beteggel, kire nézve valóságos áldás ha eltávolítjuk, hogy úgy mondjam kiragadjuk, megszokott s talán, izgató vagy éppen kétségbeesítő élet viszonyaiból; a hiányok, hibák, surlódások, keserítő emlékek, fájdalmas terhek nyűgeiből. S ha mindezekhez, még azt is hozzá vesszük, hogy, a családi körülmények ezértele okaiból, csak a legeslegritkább esetben lehetséges a helyes következetességgel keresztül vitt házi gyógykezelés; nem utolsó érvem lett az a tapasztalat, hogy betegünk a rá szokatlan környezetben nem foglalkozik annyit magával, elszórakozik s az idegenbe vett biztatgatásokra, tanácsokra, sokkal szivesebben hallgat, mint házi körében, legkedvesebb családtagjára.

Itt a helye, hogy egy sokszor tapasztalt rossz szokásra is rámutassak.

Miután a család elhatározta, hogy a beteget gyógyintézetbe viszi, iránta rendszerint nem őszinte. Hamis kecsegtetéssel áltatják; igazában: rászedik.

— Megyünk utazni. Kedves rokonunkat látogatjuk meg. Este indulunk! ugratják a beteget. Ő szegény örömmel kap rajta.

Elúztatnak. Egyenesen a gyógyintézetbe hajtattak. Itt a beteget elhelyezték, és — végnélkül elé-

gedettek. Nem vetnek számot, hogy az efajta beteg sokkal éberebb, semhogy végképen félrevezetni lehetne. Igaz, ott maradt; de elégedetlen és nyugtalan. Beteges lelke folyton izzik a gyötrő önkínzásban, melynek kérdése mindig abban a gondban ismétlődik: — Miért hoztak engem ide? Ah milyen czudarul megcsaltak. . Igen, igen! Most már emlékszem, hogy rég sugtak búgtak körültem. Egész szálla lettem szemükben! Most elérték célukat! De miért? Miért? A pénzem kellett. Az az! Vagy utjában voltam a feleségemnek s az most mással éli világát?!

Az ilyen s e fajta megtévesztés egészen szerencsétlen eljárás. Arra való, hogy a szegény betegről elrabolja még a család intánsi bizalmát is, a mi pedig a legtöbb esetben, egyedüli támaszául maradt meg. Azért: ἀληθινὸν ἐν ἀγαπῇ. És inkább egy kis erőszakoskodás, mint ámitás, hazugság.

Azzal, hogy a beteget elhelyezték, vagy jobban mondva megfelelően elhelyeztették: nem merült ki gondosságunk. Tévedés volna azt hinni, hogy levehetjük kezünket róla. Sőt ellenkezőleg. Ragadjunk meg minden alkalmat egyfelől közvetlenül a vele való, de másfelől, a beteg s hozzátartozói közti érintkezést ientartani.

Pár évvel ezelőtt egy beteg hívemet látogattam meg a kolozsvári elmeorvosintézetben. Hogy ragyogott szeme, mikor meglátott. Mint ujult fel lelke, midőn szeretteiről kezdtem beszélni. Vágyak, remények ébredtek fel benne, melyeknek édes varázsa engem is szép reményekkel töltött el. Nyugodt, higgadt hangon beszélünk s a mikor boldogságtól sugárzó arcczal mutogatta feleségétől s gyermekeitől ide elhelyezése óta kapott leveleit: átláttam, hogy azok ránézve valóságos gyógyító balsam áldása. De mennyire lehangoló volt később pár hó múlva: a mord, gyanakvó tekintet; az előhaladott kór romboló hatásán is át-átcsillámló kesergő indulás; a panaszos zugolódás:

— Vége! Elfelejtett feleségem, gyermekem. El még édes anyám is!

(Vége következik.)

Generális vizitáció.

Az egyházkerületi egyházvizsgáló bizottság körútja a Küküllői egyházmegyében.

Ezután egyházvizsgálat tartatott s a rá következő presbyteri gyűlésen megadattak a talált hiányok megszüntetésére nézve a kellő utasítások.

Rövid villás reggeli s a püspöknek a község lelkészeinél tett látogatásai után, kik megelőzőleg tisztelegtek nála, Kóród-Szentmártonba indultunk.

Kóródon, e teljesen román emberektől lakott községen utazva keresztül, mindjárt a falu elején Kossuth- és Mária-képpel díszített diszkapu mellől fogadta a keresztül utazó főpásztort a gör. kath. lelkész, teljes templomi ornátusban, kezében a feszülettel.

Mindnyájunkat meglepett az a valódi hazafias érzéssel bővelkedő beszéd, melyet — bár tört magyar nyelven — de igazi lelkesedés adott elő a gör. kath. öreg lelkész.

Itt meg kell jegyeznem azt, hogy az utban levő román községek, s azoknak lelkészei mindenütt tüntető szíveséggel fogadták a püspököt, igyekeztek tiszteletüknek kifejezést adni és mindig hangsúlyozták, hogy ők is e szép magyar haza fiai, s kötelességüknek tartják hódolattukat a „magyar püspök“ előtt bemutatni, mindennemű hazafias törekvésére Istennek áldását kérni.

Nem hiszem, hogy tetették volna magukat, sok őszinteséggel beszéltek. Egyikük azt is elmondotta, hogy iskolájukban a magyar nyelvre óhajtának megtanítani már a gyermekeket is, de törekvésükben az állam kellőleg nem támogatja, magyar nyelvű tankönyveket a minisztertől ismételt kérésükre sem nyertek.

Szomorú dolog, ha így van és igazán méltó a megszívlelésre!

D. u. 3 órakor érkeztünk Kóród-Szentmártonba, hol a lelkész üdvözlő szavaira, a sok kellemetlen időben való utazás alatt meghült és elrekedt püspök nevében Kenessey Béla főjegyző mondott köszönetet a szives fogadtatásért.

Itt mindjárt ebédhez ültünk, melynek elvégzésével a templomba mentünk, hol Kenessey Béla mondott gyönyörű beszédet és imát a templomot zsufolásig megtöltő közönség előtt.

Azután megtartatott az egyházvizsgálat, a tapasztalt hiányokra megtétettek az észrevételek.

Rövid vacsora után aztán nyugalomra tértünk a lelkész lakásán.

Következő napon reggel Szász-Csávásra indultunk, az ottani egyházközség megvizsgálására.

Fogadás után a templomba menve predikált Nagy Károly direktor helyettes Phil. IV. 6. s köv. versei alapján. A kellő helyen, kellő időben és körülmények között elmondott beszéd a hívő seregére nagy hatást gyakorolt.

Azután egyházvizsgálat tartatott. Sok égő sebre, sok fájdalomra adtak vigasztalás balzsamát a püspöknek szeretetteljes, atyailag intő, buzdító szavai, melyek után remélni lehet, hogy e szorgalmas, munkás nép egyházközségében a megbomlott rend ismét helyre áll. — Vajha ugy lenne!

Délután 2 óra volt már, a mikor Haranglára érkeztünk. Ez egyházközségnek jelenleg nincsen lelkipásztora. Tóth László, vámos-gállalvi lelkész adminisztrálja s hogy a hívek ne érezzék oly nagyon a pap hiányát Weér Györgyné ömeltósága valódi lelkipásztori buzgósággal munkál közöttük, jó olvasni való könyvekkel látja el s maga köré gyűjtve őket, barátságos beszélgetés közben igyekszik ápolni szívükben a hitet.

Megérkezésünk alkalmával egy községi birtokos ember üdvözölte csinos beszéddel a remek diszkapu mellől püspökünket.

Itt is egyenesen a templomba mentünk, hol Kenessey Béla mondott a 25. Zsolt. 15. verse alapján megragadó egyházi beszédet és imát, mely után Weér Györgyné lakására mentünk élvezni azt a rendkívül szívélyes vendéglátást, melyben a főúri nő mindnyájunkat részeltetett.

Itt fogadta a püspök az unitarius és gör. kath. lelkész üdvözlését, mely után ebédhez ültünk.

Itt azonban a bizottságnak meg kellett oszlania. Szász Csávásra érkezett már a távirati értesítés, hogy kormányzó főgondnokunk édes anyja, az akkora tiszteletben, szeretetben álló matrona, br. Bánffy Dánielné ónagyméltósága megszűnt élni.

Azonnal megtétettek az intézkedések, hogy Kenessey Béla főjegyző a temetési szertartás végzésére még a délutáni vonattal haza indulhasson. Haranglábton tehát az egyházvizsgálat már nélküle tartatott meg.

Ezt elvégezve szürkülni kezdett már, a mire Szőkefalvára indulhattunk, hová egészen sötét este érkeztünk meg.

Itt a falu végén fölállított diszkapunál az unitarius egyházközség ifju lelkésze üdvözölte a püspököt, ki itt br. Rottenthal Henriknek volt, kíséretével együtt, nagyon szívesen látott vendége. A nemes báró gyönyörű udvarát egészen kivilágíttatva, fogadta a püspököt. Vacsora előtt csinos parkjában kitünően sikerült, remek tűzijátékot rendezett s a gazdag vacsorán neje halmozta el a bizottságot és a vidékről meghívott fényes vendég sereget nagy szíveségével.

Másnap korán reggel Vámos-Gállalvára mentünk. Itt az istentiszteleten predikált Nagy Károly II. Tim. I. 6. 7. 8. versei alapján.

Ezután megtartatott az egyházvizsgálat s püspök több családnál látogatást tévén, 10 órára ismét visszatértünk Szőkefalvára, hol az istentiszteleten szintén Nagy Károly mondott gyönyörű beszédet, intve a hallgatókat az Istenhez való szoros ragaszkodásra.

Lelkipásztora e kis gyülekezetnek sincs, Hegyi Károly dicsőszentmártoni lelkész részesíti a hívőket lelki gondozásban. Egyházvizsgálat és a K. Nagy Pál eh. főgondnok vendégszerető házána elköltött ebéd után elindultunk Dicső-Szentmártonon keresztül Sövényfalva felé. Utban találtuk még Ádámos községet, melynek lakossága az unitarius lelkész vezetése mellett csinos diszkapu mellől üdvözölte a püspököt. Ugyancsak ebben a községben

a püspök és kísérete tiszteletét tette özv. gróf Horváth Tholdi Lajosnéna, ki vendégszeretetének minden jelével sietett elhalmozni a püspököt. Az itt időzés azonban csak nagyon rövid lehetett, mert a püspöknek még csak annyi ideje volt, hogy Sövényfalvára menve megpillantsa az új templomot, fogadja a község rövid üdvözlését, s azután vonatra ült a község lelkes éljenzése között, hogy br. Bánffy Dánielnének a következő napra tervezett temetésén ő is ottthon legyen.

Sövényfalvának csinos templomát a következő napon Nagy Domokos esperes imája után Nagy Károly püspöki személyes avatta fel gyönyörű beszéddel és imával. Urvacsorát osztott a hívek nagy seregének Bartalus János m.-szentbenedeki és Gáspár János bethlehemszentmiklósi lelkész. Keresztelt négy kis gyermeket Csirmay Zoltán püspöki titkár és esketett Józsa Ferencz kükküllővári lelkész eh. főjegyző. A templom építésnek történetét, melyet lapunk szintén közölni fog, fölolvasta Pátkay János helybeli lelkész, kinek buzgó imájával e valóban lélekemelő ünnepély véget ért.

Ezután ebédre mentünk mélt. Gerendi István ur vendégszerető házához. A nemes, tisztos család rendkívül nagy szíveséggel fogadta vendégeit s világhírű, kitűnő boraival kedveskedett.

Innen még egy pár látogatást téve, megköszönve dr. Gidófalvi István kolozsvári közjegyző urnak, nejének és kedves napjának szíves vendégszeretétét, melylyel egész ott létünk ideje alatt elhalmozott, a délutáni vonattal, bucsut véve az egyházmegye lelkes vezető férfaitól, kik annyi szíveséggel láttak el, oly lankadatlan buzgalommal kísérték a bizottságot fárasztó körútjában, szívünkben sok kedves emlékekkel visszaindultunk Kolozsvárra.

A tervezett vizsgálatokból tehát, a közbejött szomorú haláleset miatt elmaradt négy egyház megvizsgálása és a megvizsgált egyházközségek lelkészeinek a püspök elnöklété mellett megtartatni tervezett bethlehemszentmiklósi értekezlete.

Kisérő.

TÁRCZA.

Az abosfalvi ref. leány-egyházközség új temploma építésének története.

Irta és a templom fölavatásának ünnepén felolvasta
Bartha József, lelkész.

Rövid, egyszerű a templom építésének története, de szép, lélekemelő s nagy bizonyosága annak, hogy az ekklezsia erősségét nem mindig a hívőknek nagy serege teszi.

Mindössze 10—12 család alkotja az egyházat s a csekély számban lakozó hatalmas erkölcsi erő mégis nagygyá teszi. Ezeréves ittlétünket anyaszentegyházunk e kis serege úgy óhajtotta megünnepelni, hogy felépítette az Úr házat. E diszes kis templommal emelt emléket az ezeréves Magyarországnak. Kell-e méltóbb emlék ennél? A kétezer év mesgyéjén Istennek állandó hajlékot emelt, hogy lakozzék benne az Úr s hogy legyen hova eljárjanak ők maguk hálákat adni a megért ezer esztendő örömeiért, bánataért s kérni az új ezer esztendőre áldását. Csinálhatt volna ennél szebb ünnepséget a „magyar vallás“ követőinek gyülekezete?

Az előtt egy egyszerű imaháza volt csak, majdnem a falu végén. Rég élt már a hívek lelkében az a forró óhaj, hogy maguknak templomot emeljenek. Ám ez óhaj az nem maradt csak pusztá vágy. Az egyháznak sok éven keresztül buzgó lelkes gondnokát, ma már néhai id. Tőkés Jánost illeti az első kezdeményezés dicsősége, érdeme. A Mindenható még poraiban is áldja meg egyházunknak e derék szolgáját! Ő volt az, ki jóformán sajátjából magtárt állított az építendő templom javára. Bizony ez igazán a kicsi mustármagból nagyra nővő fa története! A csekélyke tőke a hű sáfár lelkiismeretes kezelése alatt folyton gyarapodott, szaporodott, míg utoljára összegyűlt aprónként az a summa, melylyel az építéshez hozzáfoghattunk. Hiányzott ugyan még néhány száz forintunk, de nem hiányzott Isten segítő lelke. E lelket br. Apor Ist-

vánné öméltsága képviselte. A nemes szívü vallásos indulatú Báróné már előbbi törekvéseinket is meleg érdeklődéssel kísérte. Most pedig a hiányzó összeg megszerzésénél fáradhatatlan munkásságot fejtett ki. Előbb központi segélyért folyamodott. Majd mikor ezt a szűk anyagi viszonyok miatt nem kaphatott, gyűjtést indított s csakhamar szép összeget hozott össze, melyet saját gazdag 200 koronás adományával gyarapítva lehetővé tette, hogy az építést minden fennakadás nélkül folytathattuk és befejezhetjük. Mély hálánkat, hálás köszönetünket fogadja nagylelkü Patronánk e buzgó íaradozásaiért, bőkezű adományáért s azért a gyámolításáért is, melyben ezután szakadatlan részesített. Mert e templom mostani külső díszét, belső csinját az ő nagy jóságának köszönheti.

1899-ben felépült az anyaegyház temploma s ekkor szóba jött mind a két templom felszentelése. Amde a kis templomon, mivel a talaj vízenyőssége is rongálta, igen meglátszott a két esztendő nyoma. Hozzá még szerény körülmények között épülvén, sok minden csinátlanul maradt rajta. Így a padok festetlenül maradtak, kellő munkaerő hiányában a szószelek izléstelenül volt felrakva, a torony zsaluk nélkül állott, fedele festetlen volt. De mindenek felett hiányzott a fal aljának czeментомtel való vakolása, mi miatt a talaj víz mind nagyobb és nagyobb mértékben kezdte megtámadni a falakat. E bajokkal szemben az egyház majdnem üres pénztárral állott. Nehány forintunk volt csak, meg jó szándékunk és jó reménységünk. Epen elég is volt ez, nem csalatkoztunk benne. Megcsináltattuk az előleges költségvetést, aztán elpanaszoltuk siralmas állapotunkat jöltevőnknek. S panaszunk meg lón hallgatva. Csak a családja tagjait s egy-két legközelebbi ismerőst szólított segítségünkre s nemsokára együtt volt az összeg szükségünk fedezésére. Tán felesleges is említenem, hogy ez alkalommal is, nemcsak buzgó íaradozásaival segítette a szent célét sikeres eredményre jutni, hanem a legnagyobb áldozatot is a nemes keblü Báróné hozta. Mikor ezek által a kegyes adakozókkal együtt örök hálára kötelezte egyházunkat, egyszersmint legszebb példáját adta az egyházat szerető igaz kálvinista asszonynak. Vajha e szép példát sokan kövefnék! Mert ez nem egyéb, Krisztus igaz követése, az én mennyei Atyám akaratának teljesítése: az élő hit.

Ez élő hitforrásnak köszönhetjük mi, hogy lett egyik harangunk mellé a másik harangunk Tőkés Pista ajándékából és hogy lett festett padunk, zsalus tornyunk, új szószekekünk, renovált templomunk. Kétszeresen becsesek hát mindezek előttünk s mi őrizni, ápolni fogjuk hiven e hajlékkal együtt. S azoknak neve és emléke pedig örökké áldva lesz e helyen, kik kegyes szívük sugallatából segítségünkre voltak e kis templom felépítésében, rendbehozatalában. Mert e templom nemcsak szorosan hozzánk csatolja itt lakó hiveinket, de nevezetes nemzeti missziót is teljesít. Hogy ezt folyton végezhesse, óvja meg az egek Ura minden véstől s tartson meg bennünket is mindnyájunkat oltalmában! Amen.

Igazgatótanácsunk üléséből.

Kolozsvár, 1902. jun. 19.

Elnökölt: Bánffy Dezső báró, egyházkerületi főgondnok. Jelen voltak: Zeyk Dániel, főgondnok, Bartók György, püspök, Kenessey Béla, főjegyző, Bánffy Ernő báró, Sándor János, Szász Dénes, Herczeg Lajos, Becsek Lajos, Lészay Ferencz és Sárkány Lajos dr., ig. tanácsosok, valamint a hivatalnokok. Jegyzett: Módi Elek, levéltáros.

Elnöklő főgondnok aa. őnagyméltósága megnyitván az ülést, bejelenti, hogy a b. e. Radák Ádám báró hagyatéka ügyében befejezte a tárgyalásokat Teleki József gróffal, utóöröklési jogunk megváltása tekintetében és 120,000 koronában állapították meg az összeget, melyet Teleki gróf 1903. január 1-én óhajtana egyházkerületünknek kifizetni, vagy az irt időtől kezdődőleg 4%-kal kamatozná. Igazg. tanácsunk a megállapodást jóváhagyó tudomásul vette, azzal a föltétellel azonban, hogy a 120,000 korona megváltási összeg 4%-os kamatját már 1902. július 1-től kezdve fizesse a

Gróf egyházkerületünknek, minthogy özvegy Radák Ádám báróné elhunytá folytán ő már a birtokok haszonélvezetébe lépett.

Ezután Sárkány dr. h. tanügyi előadó aa. terjesztette elő a tanárválasztási szabályzat módosítására vonatkozó bizottsági munkálatot, de ezt ig. tanácsunk, az egyházkerületi szervezet módosításával való összefüggésénél fogva, érdemi tárgyalás alá nem vette, hanem kimondotta, hogy a szervezeti bizottság munkálatával együtt a július hó 11-én tartandó rendkívüli ülésen fogja tárgyalni és megállapítás után szétküldeni az autonóm testületekhez, véleményezésre.

Lészay Ferencz ig. tan. aa. indítványára kimondotta ig. tanácsunk, hogy kérést intéz az illetékes miniszteriumhoz az iránt, hogy a gazdasági ismétlő iskola vezetésére képes felekezeti tanítóink részére segélyt nyujtson.

A gernyeszegi felekezeti iskola 6 osztályúvá való fejlesztésének elhatározása jóváhagyó tudomásul vétetett.

A m.-lapádi, havadi, egerbegyi és szász-mátéi felekezeti iskolák államosítása céljából a tárgyalások megkezdése engedélyeztetett azzal a figyelmeztetéssel azonban, hogy az átadás föltételei közé a ref. hitü tanítók alkalmazásának kötelezettsége és a kántori teendőknél ezek által leendő ellátása, körülményesen és félreértés kizáró módon fölvétessék.

Jóváhagyó tudomásul szolgált a kolozsvári kollegium ama bejelentése, hogy Varga Lajos tornatanárt, 1903. január hó 1-től kezdődőleg, véglegesítette; valamint szintén tudomásul vette ig. tanácsunk a sepsiszentgyörgyi kollegiumi előjáróság arról szóló bejelentését, hogy a lemondott Pap Lajos helyébe Péter Mózes választotta igazgatónak.

A kolozsvári kollégiumi előjáróság előterjesztésére, pályázati hirdetést fog közzétenni ig. tanácsunk az ujonnan rendszeresített vallástanári és a néh. Parádi Kálmán aa. halálával megüresedett természetrajz— földrajzi tanszékeknek betöltése céljából.

Marosvásárhelyi kollégiumunk ama szabályellenes eljárása, melyszerint a kezelése alatt álló Szothyori alapítvány kamatait Szathmári Jenő tanárjelöltnek adta volt ki, most utólag tudomásul vétetik, figyelmébe ajánlatván az előjáróságnak az alapító levél rendelkezéseinek jövőre leendő szigorú megtartása.

Ezek után az állam — és Baldácsy — alapítvány — segélyei kerültek kiosztás alá és ezekre nézve Kenessey Béla előadó javaslatát ig. tanácsunk, csekély módosítással magáévá tette, mely szerint a Baldácsy-alapítvány kamataiból most 8130 kor. segély folyósított és 1050 kor. összeg, további rendelkezésre tartatott fenn, míg az államsegélynél csakis az eddigi rendszeres segélyek utaltattak ki, az ezen felül fennmaradt 16700 kor pedig az egyházkerület 1901. évi deficitjének részben való apasztására utaltatott át.

Ezek után Maksay számvevő referádája következett és ebben első helyen a múlt évi zárszámadás mely 79,000 korona hiánnyal zárul. Ig. tanácsunk sajnálattal vevén tudomásul a kedvezőtlen eredményt, a számadást áttette a rendes vizsgáló bizottsághoz, melynek véleményével és javaslataival fog az őszi kerületi közgyűlés elé kerülni végellátás céljából.

A makfalvi iskolai gondnokság indokolt előterjesztése alapján, jóváhagyta ig. tanácsunk Felméri Mihály, tanító fizetés-fölemelését.

A nagyenyedi egyházközségnek megengedettett, hogy 1414 kor. fölhajthatatlanná vált követelését törölhesse, valamint a sepsiszentgyörgyi egyház is engedélyt nyert, hogy a múlt évben felhajthatatlanná vált orsz. közalapi követeléseket leirhassa.

A makfalvi iskola 1901. évi, a szeretetház 1902. első félévi és a sz.-udvarhelyi egyházközség 1901.

évi számadása jóváhagyatott, ez utóbbi oly megjegyzéssel, hogy a mutatkozó tetemes hátralék fölhajtását a tanács, felelősség terhe alatt, eszközölje.

A budapesti bérházak vételára után helytelenül kirovott illeték leírása végett beadott felelősségünk egy év óta nem lévén ellátva, a pénzügyigazgatóság mulasztása miatt a pénzügyminiszteriumhoz panasz benyújtása határozatott el.

Zilahi ev. ref. kollégiumunk ama határozatát, mely szerint keblí gyámintézeti alapját, a létező egy özvegy jogigényének kielégítésével, felosztani rendelte — ig. tanácsunk jóvá nem hagyhatta, mert az egyhker. közgyűlés idevonatkozó határozata értelmében csakis az igényjogosultak kihalása esetén lehet a felosztás kérdése fölött határozni.

Jogügyi bizottságunk véleménye alapján közöltetett Horváth Kálmán dr. budapesti házgondnokunkkal, hogy a lakbér-tartozások miatt visszatartott butorokat csakis bírói árverésen szabad értékesítenie.

Titkár aa. terjesztette elő ezek után, a május havi ügyforgalmi kimutatást, melyből megnyugvással véteget tudomásul, hogy restánczia nincsen.

A theologiai épületben levő theol. tanári szállások kibővítése és kényelmesebbé tétele iránti theol. előjárósági javaslat napirendről levétetni ajánltatott az előadó által, minthogy egyházkerületünk különben is szerfölött zilált anyagi viszonyait pusztán kényelmi indokok alapján súlyosbitani czélszerűnek nem látszik. E javaslattal szemben azonban Kenessey Béla, theol. igazgató hosszasan fejtegette a kibővítésnek kényelmi szempontból való szükségét és végre a határozat oly értelemben ennunciáltatott, hogy a tanárok által kívánt átalakításokat, a nyár folyamán, foganatosítani kell, a bemutatott költségvetés szerinti 4302 kor. összeg keretén belül.

Özv. Szász Domokosné öméltsága kérése alapján hozzájárult ig. tanácsunk ahhoz, hogy a b. e. püspök aa. a szeretetháznak hagyományozott 14,000 kor. mely zálogjogilag is biztosítva van, a püspöknek ömlga örökösei által is csak 3 év lefolyása után fizetessék be, addig pedig 4¹/₂%-kal kamatozandó. Ha azonban a zálogjogi biztosítékot képező házak időközben eladatnak, az esetben a tőke rögtön befizetendő.

Végül engedélyezte ig. tanácsunk a közép-ajtai egyház. kántortanítói laképitését és ezután közigazgatási bírósággá alakulva, döndött Benkő Sándor, étfalvi birtokos felelőssége fölött, helybenhagyván a sepsi egyházmegye bíróságának első foku ítéletét, mellyel nevezett felelősség a gyakorlat alapján az étfalvi egyházban is adófizetésre köteleztetett habár állítása szerint jelenlegi tartózkodási helyén is fizet egyházi tartozásokat.

Ekkor az ülést elnök aa., az idő előrehaladottsága miatt, bezárta, más napra tűzte ki a tárgyalások folytatását.

r. s.

Irodalom.

Shakspere összes színművei, Most jelentek meg hat szép kötetben, a Franklin-Társulat új kiadásában Shakspere összes drámai munkái. A kiadás szövegében megismétlése a Kisfaludy-Társaság nevezetes Shakspere-kiadásának, új azonban a beosztása. A két első kötetet a tragédiák, a további kettőt a történeti színművek, az ötödiket a vigjátékok s az utolsót a regényes színművek töltik be. A tragédiák tárgyuk szerint vannak csoportosítva: első helyen a szerelmi tragédiák állanak: „Rómeó és Júlia“ „Othello és „Cymbeline“; ezeket követik az angol tárgyúak: „Macbeth“, „Leár király“ és „Hamlet“. Az ókori tárgyú tragédiák a második kötetet foglalják el s a csoportosítás itt a bennük rajzolt korszakok időbeli egymásutánja szerint

halad: első a trójai tárgyú „Troilus és Kressida“. utolsó és római császárság korában játszó „Titus Andronikus“; a kettő közé sorakoznak a másik görög tárgyú darab, az „Athéni Timon“ s a római köztársaság és triumviratus korabeli tragédiák, „Coriolanus“, „Julius Caesar“, „Antonius és Cleopatra“. E beosztásban érdekes képet nyerünk Shakspere az ókori történetről vallott felfogásáról s különböző korszakok drámai feldolgozásának módszeréről. Hasonló elvek szerint vannak csoportosítva a következő két kötetben a történeti drámák, a történelmi korok időrendje szerint, tekintet nélkül keletkezésük sorrendjére. A vigjátékoknál ilyen belső, tárgyi szempont nem kínálkozik s ezért ezeket keletkezésük sorrendje szerint adja az új kiadás. Shakspere a Kisfaludy-Társaság által rendezett első kiadásában semmiféle tervszerű osztályozás nem volt s a második, Csiky Gergely által gondozott kiadás sem tartott ilyen szabatos rendet. A mi magukat a fordításokat illeti, ezeknek értékét kipróbálta már az idő; a fordítók között költészetünk legnagyobb neveit találjuk, Vörösmartyt, Petőfit, Aranyt s rajtuk kívül a forradalom utáni kor írói nemzedékének legjelesebbjeit. Az új kiadás szövegében az elsőhöz ragaszkodik, de felhasználja azokat a javításokat, melyeket a fordítók később tettek műveiken. Ennyiben az új Shakspere tökéletesebb szöveget nyújt, mint az első. Az első kötetben megtaláljuk Shakspere életrajzát, röviden, világosan, és tömören megírva. Az egyes dráma-csoportokat egy-egy tanulmány előzi meg; a tragédiákról, a történeti színművekről, a vigjátékokról és regényes színművekről. Mind a három gondos, alapos dolgot s olvasmányos is érdekes; nem a száraz adatokkal emészt az olvasó türelmét, hanem közelebbre igyekszik hozni a közönséget Shakspere szelleméhez, megértette vele költői módszerét, eljárását, szelleme sajátosságait. A tanulmányokat, valamint az életrajzot is dr. Voinovich Géza írta. Az első kötetet Shakspere sikerült arcképe is díszíti, melyet Droeshut metszete után Hirsch Nelly rajzolt. A hat kötet ára annak, a ki külön veszi, 30 korona. Tekintve, hogy e kiadás összhangba van hozva a „Magyar Remekírók“ kiadásával, ugyanabban az alakban, ugyanazon a papiroson s ugyanazzal a kötéssel jelent meg: e nagyszabású kiadvány kiegészítőjéül tekinthető. Ezért a kiadó társulat a „Magyar Remekírók“ vevőinek egy harmadrésznyi kedvezményt nyújt: husz koronáért kaphatják meg az új Shakspere. Így fejeződik ki külsőleg is az a tény, hogy Shakspere irodalmunknak valósággal kiegészítő része, egyrészt annak a hatásnak a révén, melyet íróinkra s közönségünk izlésének fejlődésére tett, másrészt azért, hogy annak idején legjelesebb íróink szövetkeztek lefordítására. A régebbi két Shakspere-kiadás ma már nehezen hozzáférhető s így közönségünk annál nagyobb örömmel üdvözölheti az ujnak megjelenését.

E rovatban ismertetett művek kaphatók László Albert és Társa a tiszántúli ev. ref. egyház bizományosa, protestáns irodalmi könyvkereskedésében. — Debreczen.

Különfélék.

Theol. fakultásunk évzárása. Theol. fakultásunkon e hó 21-én zárult be ez év. A kollokviumok elvégeztettek, az indexek aláírtak, a jutalmak kiosztattak s az ifjuság otthonába tért. Számot vethetünk tehát nagyjában ez év eredményével, Fájdalom az eredmény nem mindenben megnyugtató. A theologusok számára szaporodásával nem tart lépést a belső érték. A papi pályára igazán hivatott ifjak száma az egésznek

csak csekély perczentje, a minek következménye, hogy a pályára való komoly előkészülettel is ritkán találkozunk. A munka általában robot, a bizonyítvány csak a fizetés megnyerésének eszköze. Nincs lelkesedés, de bár valamelyes komoly kötelességtudat is kevés. A kollokviumok egészében sok kívánni valót hagytak fenn, sokan pedig egy vagy több tárgyból le sem kollokváltak. Komoly tanulmányt, nagyobb munkát kívánt pályakérdéseink megoldatlanok, sőt megkisértetlenek maradtak. Csak a kisebb kérdések jutalmi adattak ki. Igy: szabadon választott textusra irt egyházi beszédért *Izsák Aladár* IV. é. nyert 40 koronát; predik. műfordításért (franciából) *Gyenge János* II. é. 40 koronát; a seminariumon beadott és elmondott legjobb predikációért *Szabó István* IV. é. 30 koronát. A héber nyelvben való előmenetelért az I-ső évesek közül *Koszorús István* nyert 32 koronát, *Soós Adolf* és *Fosztó Dénes* 20—20 koronát; a hármonium játszásért *Osváth Lajos* IV. é. 50-, *Demes Ferencz* II. é. 40 koronát. Szorgalomért *Farkas József* III. é. és *Tóth János* II. é. 24—24 koronát. A pályadíjakkal felénél jóval több visszamaradt, melyet a jövőre visszamaradókkal együtt az Előjáróság konviktus alapra határozott tőkésíteni. — Egyben elhatározott, hogy a tanárkar jövőre nem az egyetemi kollokviumos rendszert fogja alkalmazni, hanem óráról-órára számbaveszi a növendékek készületét s folyton sarkalni fogja a nehéz járatuakat. A kit szárnyai nem visznek, a mögé hajcsár állittatik. Ezenkívül konvikтусi és más kedvezmények is csak jeles és jó osztályzatúaknak adatnak, más oldalról meg könnyebben hozzáférhetőbbé tétetik az intézet nagykönyvtára, a mennyiben a nyáron mellette új olvasóterem rendeztetik be. Szóval mindenképp új rend kezdetik, mert a mostani állapot nem ígér olyan papságot, a melyel egyházunk diadalmason állhasson meg.

A protestantizmus vesztesége az új egyházi törvények óta évről-évre iolytonos. Vesztünk a *reverzálisoknál*, veszítünk az *áttéréseknél* és veszítünk a felekezetenkívüliség révén. *Homola István* az 1900. évről ezeket a veszteségeket a hivatalos statisztikai kimutatások alapján következőleg foglalja össze: Az *ág. hitv. ev. egyház vesztesége*: a gyermekek vallására vonatkozó megegyezéseknél (a nyereség-veszteséget leszámítva): 440; áttérés folytán: 283; felekezetből való kilépés folytán: 358. *Összes vesztesége tehát*: 1081. Az 1899. évben volt: 1020: Az *ev. ref. egyház vesztesége*: a gyermekek vallására vonatkozó megegyezéseknél: 487; áttérés folytán 909; felekezetből való kilépés folytán: 279. *Összes vesztesége tehát*: 1655. Az 1899. évben volt: 1882. Vajha ezek a leverő adatok szolgálnának nemcsak *elméltetésre*, hanem hathatós *cselekvésre*, nevezetesen a megtartó és védekező munkásságnak minden terén, minden irányban és minden eszközzel való erélyes megindítására.

A pesti ref. egyházmegye f. évi július 2-án, Szadán lelkészi értekezletet tart. Tárgysorozat: Délelőtt 10 órakor istentisztelet a szadai ev. ref. templomban. Predikál Molnár János erzsébetfalvi lelkész. Az értekezlet tárgyai: 1. Az egyházmegyei lelkészi értekezlet szervekedése a megerősített alapszabályok alapján. 2. Emlékezés néhai Szánthó János esperesről. Tartja Földváry László váczhartányi lelkész. 3. Az egyházi adózás kérdéséről. Előterjeszti Hamar István theol. akad. tanár. 4. Esetleges indítványok. Ezen értekezletre a nagytiszt. lelkészi kart, az egyházmegye tanácsbiráit és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja, Budapesten, 1902. június 12-én, Petri Elek értekezleti elnök, Máty Lajos, esperes. Tájékoztató: Indulás Budapestről (keleti pályaudvar) Gödöllőre reggel 7 óra 50

perc, Gödöllőről kocsin Szadára; a viteldij oda és vissza 4 személynek 6 korona.

P. Nagy Gusztáv emlékezete. A sárospataki ref. főiskola f. hó 22-én kegyeletes ünnepély keretében fogja felújítani néhai nagyevő tanárának, P. nagy Gusztávnak emlékezetét. A főiskola oratoriumában megtartandó ünnepélyen Novák Lajos theol. tanár tart emlékbeszédet.

Az orbai evang. reform. egyházmegye ujonnan választott algonokát *Z. Séra Lajos* királyi járásbíró gondnoki állásába 1902. június 25-én d. e. 9 órakor iktatja be Kovásznán s ref. templomban tartandó ünnepélyes közgyűlésen. Az ünnepély sorrendje: „Szent Isten noha néked.” Énekl. a gyülekezet. XC. Zsoltár. Előadja a polgári zenekar. „Szent félelemmel telik.” Énekl. az orbai ref. énekvezérek kara. Imát mond: Ignác László, kovásznai ref. pap. „Hozzad repül buzgó szívünk imája.” Ének soló előadja: Nagy Imre zágoni énekvezér; orgonán kíséri: Lengyel Gyula kovásznai énekvezér. Egyházi beszédet mond: Vass Jenő pákei ref. pap. Himnusz. Énekl. az énekvezérek kara, kíséri a polgári zenekar. Esperes felolvassa a gondnok választásra vonatkozó jegyzőkönyvet s felhívja gondnokot az eskü letételére, hivatalának elfoglalására. *Z. Séra Lajos* gondnok az esküt leteszi, hivatalát ünnepélyesen elfoglalja. Csia György egyházmegyei főgondnok az új gondnokot üdvözl. „Szent ima száll fel.” Énekl. az énekvezérek kara. Ezután egyházmegyei közgyűlés.

Gyászrovat. Negyvenegy évi hűséges lelkipásztor-sága után, életének 78-ik évében szólította magához az Ur egyik kiváló munkását. *Szabó Dénes zaláni* ev. ref. lelkész halt el e hó 20-án. Számos tagból álló családja, kiterjedt rokonsága könnyezve állják körül a jó ember ravatalát. Temetése f. hó 22-én délután 3 órakor volt Zalánban. Benne Szabó Árpád sz.-udvarhelyi tanárunk és Szabó Gyula III. éves theol. édes atyjukat gyászolják.

Bikafalvi *Zsigmond Lajos kercsedi* ev. református lelkész, volt 48-as honvédhuzár, szakaszvezető, munkás életének 78-ik, papságának 50-ik, házasságának 34-ik évében hosszas, de fájdalom nélküli szenvedés után megszűnt élni e hó 20-án. Hü volt minden ő reá bizott munkában mindkét boldogult lelkésztársunk, Őszintén fájjaljuk elvesztésüket. Az Ur adjon fáradt testüknek csendes pihenést, lelküknek pedig az ő hű munkásainak jutalmát! Ővéiket pedig vigasztalja az ő Szentlelkével!

A marosi ref. egyházmegye Ravasz János esperes elnöklete alatt e hónap 16-án tartá ez évi rendes gyűlést Marosvásárhelyen.

A közgyűlésen az *esperesi vizitáció reformálása* s az *egyházmegyék kikerekítése* idézett elő nagyobb vitát. Az esperesi vizitációra nézve a közgyűlés elfogadta a nagyenyedi javaslatot s csak annak záradéka, a vizitáció kivételének módja ellen tett némi kifogást, a mennyiben kivihetetlennek tartja azt, hogy míg azelőtt csak az esperes vizsgálta felül az egyes egyházakat, most a javaslat szerint egy egész bizottság teljesítse ezt a feladatot. Még szélesebb körű vitát idézett elő az egyházmegyék kikerekítésére vonatkozó tervezet. E szerint az eddig püspöki vizsgálat alatt álló egyházak az illető egyházmegyéhez csatoltatnának.

Tóthfalusi József marosvásárhelyi lelkész védte az eddigi állapot fenntartását. Szentkirályi Sándor mezőmadarasi lelkész védelmébe vette a javaslatot, úgy tette azt fel, mint haladást a fejlődés útján. Dr. Sebess Dénes országgyűlési képviselő jogi szempontból kíván a kérdéshez szólni. Ez a tervezet nem egyéb, mint egy ősi jognak elkobzása. Világosan kitűnik a tervezetből, hogy az a centralizáció malmára hajtja a vizet, holott az eddigi rendszer a decentralizációnak volt erős oszlopa. Gróf Toldalagi László is az ősi kálvinista jog megőrzésére hívja fel lelkes szavakkal a közgyűlést s védelembe veszi a püspöki vizsgálat alatt álló egyháznak kiváltságos jogát.

A közgyűlés határozata odairányult, hogy helyesli az egyházmegyék kikerekítését, de a püspöki vizsgálat alatt álló egyházak jogát nem akarja érinteni.

Végül Tóthfalusi József indítványa fejezte be a köz-

gyűlést. Az indítvány a püspöki özvegy és kiskoru árvákról való gondoskodásra kívánja felhívni a kerületi közgyűlés figyelmét. A közgyűlés egyhangú meleg érdeklődés mellett fogadta el ezt a humánus és méltányos indítványt.

Dr. Kovács Ödön mell-szobra. Mozgalom indult meg Mező-Bádon, hogy néhai dr. Kovács Ödön volt kiváló theologiai tanár emlékére szülőhelyén mellszobrot állítsanak. E tárgyban a múlt vasárnap nagyobb értekezletet hívott egybe Egerházy Gyula birtokos. A gyűjtő és rendező bizottságot nyomban meg is alakították. Kimondatott, hogy az e célra kibocsátandó aláírási ívek mellett a nyár folyamán műkedvelői előadásokat is fognak rendezni. A mellszobrot a gr. Teleki Sámuel által e célra adományozott „Teleki-tér“-en akarják felállítani. A bizottság elnökei Egerházy Gyula birtokos és Visky Gyula lelkész lettek.

A nagy egyházközségek rendezésére nézve — különösen a debrecenit tartva szem előtt, Szinay Gyula indítványt terjesztett a zsinati bizottság elébe, melynek rövid tartalma ez: „Az önállóságra hivatott nagy egyházak az egyh. megye hatósága alól vétessenek ki s az egyházkerülettel abba a viszonyba lépjenek, a milyenben azzal az egyh. megyék vannak. Lelkész-elnökeik az esperesekkel, főgondnokaik az egyh. megyei gondnokokkal egy rang-, jog- és kötelességkörbe helyeztessenek. Felsőbb hatóságokba a választási jogot az egyh. megyék módjára gyakorolják. Határozataikat a kerülethez felebbezzék. — Ilyenül tekintessenek az olyan ref. egyházak, melyek legalább 4 rendes lelkészi állomással, ref. kollégiummal, felső leányiskolával, tanító- vagy tanítónő-képzővel bírnak. Megjegyzni, hogy ez indítvány elfogadása mellett is óhajtandó, hogy a hívek lelkipozíciója végett ez egyházak annyi körre osztassanak, a hány lelkészi állást tartanak fenn. Ezeknek szervezését és működési körét azonban az egyházak maguk állapítsák meg.“ Eddig az indítvány, melyhez most csak annyit jegyzünk meg, hogy ez nagy közeledés a sokat gunyolt „erdélyi specialitás“-hoz, sőt teljesen azonos a kolozsvári egyházközség számára készített tervezettel, a hol azonban — bizonyos épen nem elvi okokból — az egyh. megyei jelleg megszüntetett. A kérdés megérdemli a komoly tanulmányt.

Medgyesi ref. egyházunkról — úgy olvastuk valahol — hogy új lelkésze Csiky József e hó 15-én foglalta el állomását.

Budapesten a ref. hívek a VI. és VII. kerületben templomot akarnak építeni. A szervezkedett bizottság élén Lánchy Leo elnök áll. Isten adjon sikert törekvésükre!

Pálya-kérdések a theol. fakultáson a jövő 1902/3 évre. 1. *A bibliai tudományokból:* „A bűnről és kegyelemről szóló tan az ó-szövetségben.“ Jutalma 70 kor. 2. *A systh theologiából:* „Az ev. ref. egyház védelme a hazai szektákkal szemben.“ Jutalma 70 kor. 3. *A: egyh történelemből:* „Keserüi Dajka János élete.“ Jutalma 70 kor. 4. *A bibliai nyelvekből:* „A Jeremiás könyve és a Rómaiakhoz írott levél magyarázata.“ (Szóbeli nyílt verseny.) Jutalma 70 kor. 5. *Predikáció szabadon választott textusról.* Jutalma 40 kor. 6. *Predikáció műfordítás francia vagy német nyelvből.* Jutalma 40 kor. 7. *A szemináriumba beadott és elmondott legjobb predikációnak* — Jutalma 30 kor. 8. *A héber nyelvből legtöbb előhaladást tanúsított I. é. th.-nak* — Jutalma 32 kor. 9. *A harmoniumon játszásban legtöbb előhaladást tanúsítónak* — Jutalma 70 kor. 10. *A két leg-szorgalmasabb tanulónak* — Jutalma 24—24 korona.

Helyreigazítás. Az „Erdélyi Protestáns Lapok“ ez évi 26-ik számában közölt köszönetnyilvánításban az id. Eltető Albertné egyházmegyei főgondnokné ónagysága által a magyar-régeni ref. egyház részére ajándékozott úrasztali abrosz és kenyértakaró 10 korona értékben van feltüntetve tévedésből, nevezett ajándékozás azonban 100 korona értéket képvisel.

Hivatalos rész.

472. ig. sz.—1902.

Pályázat helyettes tanári állásra.

A szászvárosi ev. ref. Kun kollégium államilag segélyezett főgimnáziumában 1902. szept. 1-jére egy helyet-

tes tanári állás fog betöltetni, melynek tárgya a *német, magyar vagy latin nyelvvvel kapcsolatban.*

A h. tanár évi fizetése 1600 k. havi előleges részletekben és a mennyiben megválasztott az intézeti konviktusban kosztolni szándékoznék, teljes koszt féláron, azaz havi 10 koronáért.

A követelmény minimuma tanári alapvizsgálat.

Csak ev. ref. vallásuak pályázhatnak.

Pályázók életkorukról, vallásukról, állapotukról, képzettségükről, képesítettségükről s eddigi szolgálataikról okiratokkal fölszerelt folyamodványukat a kollégium előjáróságához f. évi *julius hó 15-ikéig* terjeszszék be.

Szászvároson, 1902. jun. 18.

Az előjáróság megbízásából

Simon Ferencs,
igazgató tanár.

172—1902.

MEGHIVÓ.

Az erdővidéki ev. ref. egyházmegye ez évi rendes közgyűlését folyó 1902. év július hava 28-án délelőtt 9 órakor kezdődőleg fogja megtartani Száldobos egyházközségben, mely közgyűlésre az illetékes tagokat tisztelettel meghívom.

Tárgyai lesznek e közgyűlésnek:

1. Elnöki megnyitó. 2. Ünnepléses istenitisztele, melyet tisz. Molnár Imre bardoczi lelkész aa. végez. 3. A közgyűlési tagok számbavétele és megalakulás. 4. Új lelkészek és tanítók bekebelezése. 5. Bizottságok kinevezése és választások elrendelése. 6. Az egyházmegye új beosztása tárgyában 1856—1902. sz. a. kiadott ig. tanácsi javaslat tárgyalása a megbízott előadó véleménye alapján. 7. Esperesi jelentés a múlt 1901. évre vonatkozó egyházvizsgálatról. 8. Főjegyző előterjesztése a tanács működéséről. 9. Tanügyelőadói jelentés. 10. Az egyházmegyei pénztárnok jelentése az egyházmegyei és számvevő előterjesztése az egyházközségek számadásokról. 11. Bizottsági tagok jelentése. 12. Indítványok és észrevételek tárgyalása. 13. A jövő évi rendes közgyűlés helyének meghatározása.

Lelkészársaimat tisztelettel kérem, hogy e közgyűlésre egyházközségek képviselőit és a tanító-képviselőket meghívni sziveskedjenek s e mellett mindannyian palástosan jelenjenek meg a közgyűlésen.

Közép-Ajta, 1902. június hó 23.

Kövér András, ref. esperes.

MEGHIVÓ.

A széki ev. ref. egyházmegye f. évi július hó 2-ik napján délelőtt 10 órakor Szamosújváron rendkívüli közgyűlést tart, melyre a közgyűlési tagokat tisztelettel meghívom.

Tárgyak: 1. Az egyházmegye új beosztására vonatkozólag véleményes javaslat. 2. A nagy enyedi ev. ref. egyházmegyének az egyházak látogatására vonatkozó javaslat.

Szék, 1902. június hó 17-én.

Somkerek Miklós,
esperes.

Minden árfelemelés nélkül csekély havi részletfizetésre szállítja a protestáns egyházirodalom összes termékeit. Kimerítő árjegyzéket kívánatra ingyen küld.

László Albert és Társa a tiszántúli ev. ref. egyházkerület kizárólagos bizományosa, protestáns irodalmi könyvkereskedése Debreczenben.

Nagytiszteletű lelkész és tek. tanító úr!

ha Kolozsvárra méltóztatott utazni, legyen szives ☺ ☺

Stief Jenő és Társa

Deák Ferencz-utcában

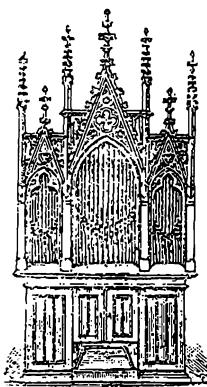
papirkülönlegességek áruházát, irodai felszerelések nagy raktárát, könyv- és könyvnyomdáját * * * * * felkeresni, és bevásárlásait ott eszközölni.

.. Az 1901. évi makói ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L.

első délmagyarországi

orgona-építő műintézet * *

(gőzerőre berendezve) **Temesvárott.**

Szállít kitűnő legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus orgonákat

bármily nagyságban **legolcsóbb** árak mellett.

Az 1896. évi kiállításon a nagy millenniumi éremmel kitüntetve.

Teljesen befizetett részvénytőke **200.000 kor.**

Tartaléktőke 70.000 korona.

Mezőgazdasági bank és takarékpénztár

részvénytársaság.

Kolozsvárt, Fókai-utca 3. szám, emelet.

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatoztatás mellett naptól-napig s azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza

Váltókat leszámítol előnyös kamatláb mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és ingatlanokra váltófedezet alapján.

Sorsjegyek huzásainak nyilvántartását díjmentesen eszközöli.

Minden a bank és takarékpénztári ügyletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Novotny

harangöntő- és Temesvár.

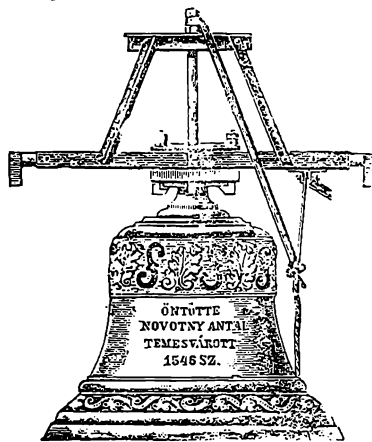

Antal ☆

vas harangláb-gyár

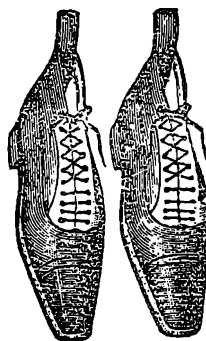
Gyárvaáros.

Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoportok előre meghatározott hang utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu szabadalmazott

átlyúkasztott harangjait, melyek felső részükön a hegedűhöz hasonló alakú nyílásokkal vannak ellátva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangok mint a régi modorúak. Ily szerkezetű 327 kgr. harang hangban egyenlő 408 kgr. régi modorú haranggal. Ajánlja továbbá forgatható vertvaskoronákat, régi harangok ilyenekkel való újraszerezését és vertvasharanglábakat. 300 kgr. aluli harangok raktáron vannak.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak. Az 1896. orsz. kiállításon Budapesten MILLENIUMI NAGY ÉREMMELEL KITÜNTETVE.

Jó alaku tartós és olcsó czipő csakis

Dukesz Sándor

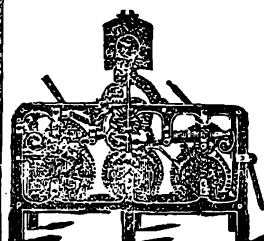
czipőraktárában kapható

KOLOZSVÁRT,

Mátyás király tér 16. (Unio utca sarkán)

Czipész műhelyek berendezve.

Czipő Cremek és czipő samfak kaphatók.

Torony órák!

palota-, városházi, gyári, laktanya-órák berendezését a legelőnyösebben eszközöli

Jayer Károly utóda **Müller János**

Államilag kedvezményezett Első magyar órágyár gőzerő-berendezéssel.

Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. sz. Képes ár- és költségjegyzék ingyen.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-Társ.

KOLOZSVÁR.

Alaptőke 2 millió korona.

A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlára, azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitol váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, ki-sorsolt értékeket stb.

Értékpapirokat és idegen pénznemeket elad és vásárol, előleget ad értékpapírokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Dijmentesen bevált szelvényeket és elvállalja sorsjegyek revizióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart a felek saját zárai alatt tűz és betörésmentes páncél szekrényeket (Safe deposits.)

Nagyobb ládába csomagolt és a fél pecsétjével ellátott arany- és ezüstneműek vagy más értéktárgyak külön e célra berendezett tűz- és betörésmentes szobában őriztetnek.

Magy. kir. szab. osztálysorsjegyek főelárusító helye: Mátyás király-tér

32.

Üzleti órák:

délelőtt 1/9—12-ig,

délután 1/3—5-ig.

M. Á. V. ERDÉLYI FŐ- ÉS MELLÉKVONALAINAK MENETRENDJE.

Az összes vég- és csatlakozó állomások kimutatásával. Érvényes 1902. máj. 1-től.

I.	Gy. 6.30	Sz. 8.30	Sz. 5.45	Gy. 9.15	ind	Budapest k. p. u.	é. k.	Sz. 7.10	Gy. 7.50	Sz. 6.20	Gy. 9.30
	Gy. 3.42	8.37	6.50	5.55	é. k.	Kolozsvár	(é. k.)	6.17	11.10	7.00	12.52
	Sz. 4.20	8.54	8.00	6.11	é. k.	Ar.-Gyeres A)	(é. k.)	5.25	10.50	6.45	Sz. 12.23
	5.53	10.17	10.30	7.20	é. k.	Kocsárd B)	(é. k.)	3.48	9.50	5.18	10.46
	0.24	10.52	11.10	7.50	é. k.	Tövis	(é. k.)	3.11	9.00	4.43	10.08
	7.57	11.51	12.46	8.32	é. k.	Kütlőszög C)	(é. k.)	2.05	8.12	3.58	9.00
	—	12.24	1.20	8.97	é. k.	Kis-Kapus D)	(é. k.)	1.95	8.00	3.02	—
	—	1.07	2.10	9.04	é. k.	Szegvár E)	(é. k.)	12.53	7.35	2.25	—
	—	2.11	3.27	9.43	é. k.	Héjasfalva	(é. k.)	10.45	6.16	1.55	—
	—	3.04	4.43	10.53	é. k.	Brassó F)	(é. k.)	9.48	5.19	1.40	—
	—	4.03	5.22	11.14	é. k.	Budapest k. p. u.	(é. k.)	9.04	4.20	1.17	—
	—	4.03	5.22	11.14	é. k.	Ar.-Gyeres	(é. k.)	5.40	2.45	7.45	—
	—	8.10	9.07	2.00	é. k.	Torda	(é. k.)	—	—	—	—
I.	Gy. 6.30	Sz. 8.30	Sz. 5.45	Gy. 9.15	ind	Budapest k. p. u.	é. k.	Sz. 6.11	Gy. 7.10	Sz. 7.20	Gy. 9.30
	1.51	3.32	7.11	6.05	é. k.	Arad	(é. k.)	6.55	8.18	11.30	4.51
	12.11	4.07	7.15	6.95	é. k.	Piski a)	(é. k.)	5.77	8.08	10.30	4.06
	3.06	9.06	10.11	10.58	é. k.	Alvincz b)	(é. k.)	4.12	5.08	6.05	1.00
	4.00	10.52	11.12	12.16	é. k.	Gy.-Fehérvár c)	(é. k.)	2.53	4.00	4.94	11.40
	4.26	10.54	11.23	12.34	é. k.	Tövis	(é. k.)	2.03	3.77	4.17	11.12
	V. 7.31	11.30	11.43	1.05	é. k.	Ar.-Gyeres	(é. k.)	2.00	3.83	3.15	V. 8.55
A.	Sz. 7.38	V. 10.51	V. 6.05	Sz. 10.36	ind	Torda	(é. k.)	Sz. 5.43	V. 10.15	V. 3.20	Sz. 9.12
	7.55	11.12	6.37	10.48	é. k.	Kocsárd	(é. k.)	4.43	9.55	3.00	8.52
B.	V. 2.46	Sz. 8.16	Sz. 3.10	Sz. 9.10	ind	M.-Lucas B)	(é. k.)	Sz. 7.42	Sz. 2.38	Sz. 8.31	V. 12.11
	2.55	8.51	3.57	9.21	é. k.	M.-Vásárhely	(é. k.)	7.04	2.00	7.4	11.14
	4.51	10.30	5.34	11.27	é. k.	Szász-Régen	(é. k.)	5.30	12.25	5.53	9.55
	5.15	V. 10.42	V. 5.45	—	é. k.	Al-Ludas	(é. k.)	—	V. 9.04	V. 5.04	9.15
	—	6.44	12.16	7.14	é. k.	Sajó-Magyarós	(é. k.)	—	7.30	3.30	7.54
B1	V. 4.01	T. 9.05	—	—	ind	Beszterce	(é. k.)	V. 7.30	—	—	—
	9.15	3.42	—	—	é. k.	Kütlőszög	(é. k.)	—	V. 8.48	V. 6.30	—
	10.14	4.55	—	—	é. k.	Sóvárad	(é. k.)	—	4.03	1.50	—
C.	V. 3.40	V. 2.45	—	—	ind	Kis-Kapus	(é. k.)	V. 9.32	Sz. 6.25	Sz. 12.35	—
	8.26	8.59	—	—	é. k.	Nagy-Szeben D)	(é. k.)	V. 7.41	4.40	10.30	—
D.	Sz. 2.21	Sz. 11.14	V. 7.10	—	ind	Fogaras	(é. k.)	—	3.82	4.25	—
	4.12	1.05	9.15	—	é. k.	Nagy-Szeben	(é. k.)	V. 7.10	V. 10.49	—	—
	8.31	V. 6.35	—	—	é. k.	N.-Disznó	(é. k.)	6.86	9.35	—	—
D1	V. 5.40	V. 2.45	—	—	ind	Szegvár	(é. k.)	V. 9.44	V. 6.02	—	—
	6.06	2.61	—	—	é. k.	Héjasfalva	(é. k.)	—	9.34	—	—
E.	V. 3.22	V. 10.34	—	—	ind	Sz.-Udvarhely	(é. k.)	7.05	3.95	—	—
	3.51	1.14	—	—	é. k.	Brassó F1)	(é. k.)	Sz. 8.26	Sz. 1.53	V. 6.50	—
	0.13	1.33	—	—	é. k.	S.-Szt.-György F2)	(é. k.)	7.05	12.31	5.00	—
F.	Sz. 5.19	V. 8.30	Sz. 3.15	—	é. k.	Kovácszna	(é. k.)	5.44	11.10	3.35	—
	6.51	10.33	4.35	—	é. k.	K.-Vásárhely	(é. k.)	4.58	10.34	2.35	—
	8.04	12.33	6.08	—	é. k.	Brassó	(é. k.)	V. 7.27	V. 1.22	8.34	—
	8.05	1.35	0.50	—	é. k.	Zernest	(é. k.)	6.00	12.05	7.20	—
F1	V. 8.35	V. 3.30	V. 9.23	—	ind	S.-Szt.-György	(é. k.)	V. 6.80	V. 12.05	V. 4.31	—
	10.38	4.52	10.30	—	é. k.	Cs.-Szereda	(é. k.)	3.20	5.66	1.08	—
F2	V. 7.10	V. 11.05	V. 4.57	—	ind	Cs.-Gyimes	(é. k.)	—	5.17	9.50	—
	10.20	2.45	8.17	—	é. k.	Piski a1)	(é. k.)	V. 4.25	V. 10.16	V. 3.00	Sz. 8.55
	1.30	5.57	—	—	é. k.	Petrozseny	(é. k.)	1.20	6.10	10.06	5.10
a	Sz. 6.10	V. 11.25	V. 4.67	V. 11.11	ind	Lupény	(é. k.)	7.15	—	7.30	T. 3.21
	10.05	3.68	9.05	4.47	é. k.	Piski	(é. k.)	V. 4.45	T. 10.25	V. 2.40	T. 8.25
	T. 12.04	5.38	—	6.40	é. k.	V.-Hunyad	(é. k.)	4.08	9.38	2.10	7.35
a1	T. 6.15	V. 11.35	T. 4.35	V. 10.25	ind	Alvincz	(é. k.)	Sz. 11.30	V. 7.43	V. 10.15	—
	7.12	12.20	5.22	11.42	é. k.	N.-Szeben	(é. k.)	7.44	2.05	5.00	—
b	V. 2.01	V. 7.30	Sz. 4.10	—	ind	Gyulafehérvár	(é. k.)	V. 7.23	T. 11.03	V. 6.14	—
	7.55	1.240	8.05	—	é. k.	Zalatna	(é. k.)	4.50	8.20	3.45	—
c	V. 4.37	V. 9.40	T. 4.56	—	ind	—	(é. k.)	—	—	—	—
	7.53	1.232	7.47	—	é. k.	—	(é. k.)	—	—	—	—